

Jaarverslag 1998

Erasmus Universiteit Rotterdam. De universiteit die werkt.

 ERASMUS

ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

Verslag 1998
Erasmus Universiteit Rotterdam

Colofon

Uitgave:
Erasmus Universiteit Rotterdam
Juni 1999

Redactie:
Bureau van de Universiteit

Eindredactie:
Afdeling Onderwijs en Onderzoek (Algemeen Verslag)
Directoraat Financiële, Economische en Begrotingszaken (Financieel Verslag)

Opmaak en druk:
B&T Ontwerp en advies, Rotterdam

ISBN 90-56 77 02 33

Inleiding

Dit verslag over de ontwikkelingen van de Erasmus Universiteit Rotterdam in 1998 is opgesteld conform de in 1994 door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OC&W) gegeven Richtlijn Verslag Hoger Onderwijs. Deze voorziet in drie verslagonderdelen: Jaarverslag; Jaarrekening en bekostigingsgegevens. De Richtlijn is in 1997 bijgesteld.

Het Algemeen Jaarverslag bevat beschrijvingen en beleidsmatige informatie over belangrijke ontwikkelingen binnen de instelling. Het Financieel Jaarverslag bevat de Jaarrekening – de financiële verantwoording – en de bekostigingsgegevens.

Het Verslag 1998 van de Erasmus Universiteit Rotterdam is vastgesteld door het College van Bestuur op 27 mei 1999 en goedgekeurd door de Raad van Toezicht op 25 juni 1999.

Vastgesteld d.d. 27 mei 1999

Het College van Bestuur van de Erasmus Universiteit Rotterdam,

dr. H.J. van der Molen
Voorzitter

mr. H.P. Patoir
Secretaris van de Universiteit

Goedgekeurd d.d. 25 juni 1999

De Raad van Toezicht van de Erasmus Universiteit Rotterdam

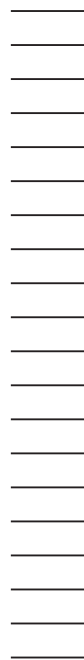
drs. C.A.J. Herkströter R.A.
Voorzitter

1. Instelling algemeen	9
1.1 1998 Lustrumjaar	9
1.2 Profiel	9
1.3 Positionering	9
1.4 Interne organisatie	10
1.5 Onderwijsaanbod	12
1.6 Interne onderwijs- en onderzoekstimulering	14
2. Onderwijs	17
2.1 Specifieke kenmerken onderwijs	17
2.2 Samenhang in het opleidingspakket	17
2.3 Interne kwaliteitszorg	17
2.4 Externe kwaliteitszorg	18
2.4.1 Bevindingen visitatiecommissie	18
2.4.2 Versnelde reactie	21
2.5 Kwaliteit en studeerbaarheid	22
2.5.1 Bureau van de Universiteit	22
2.5.2 Faculteit der Economische Wetenschappen	26
2.5.3 Faculteit der Sociale Wetenschappen	28
2.5.4 Faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen	29
2.5.5 Faculteit der Wijsbegeerte	34
2.5.6 Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen	34
2.5.7 Faculteit der Bedrijfskunde	38
2.6 Functioneren opleidingscommissies	41
2.7 ICT in het onderwijs	42
2.8 Nieuwe varianten in 1998	42
2.9 Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt	43
3. Onderzoek	45
3.1 Onderzoeksmissie: wetenschappelijke en maatschappelijke profilering	45
3.2 Zwaartepuntvorming en positionering	45
3.3 Diepte- en Breedtestrategie	47
3.4 Tweede geldstroom	47
3.5 Kwaliteitszorg	48
3.6 Maatschappelijke Onderzoekprioriteiten	48
3.7 Kwantitatieve gegevens over onderzoek	49
4. Studenten	51
4.1 Aansluiting tussen voortgezet onderwijs en de universiteit	51
4.2 Studiebegeleiding	51
4.3 Studievoortgang	52
4.4 Doelgroepenbeleid	52
4.5 Financiële ondersteuning studenten	52
4.6 Cultuur	53
4.7 Studentenstatuut	53
5. Internationalisering	55
5.1 Internationaliseringsbeleid	55
5.2 Onderwijs	55
5.3 Onderzoek	56
5.4 Kennisexport	57

6. Personeelsbeleid	59
6.1 Ontwikkelingen in de personeelsformatie	59
6.2 Ontwikkelingen in het beleid	59
6.3 Reorganisaties	61
6.4 Beloningsdifferentiatie	62
6.5 Ziekteverzuim	63
6.6 Arbeidsduurverkorting	64
6.7 Senioren	64
6.8 Buitenlandse werknemers	65
6.9 Spaarregelingen	65
6.10 Directoraat Personeel & Organisatie	65
7. Huisvesting, materieel en milieu	67
7.1 Huisvesting	67
7.2 Arbo en milieu	67
8. Academisch Ziekenhuis Rotterdam	69
8.1 Vorming EMCR	69
8.2 Plandocument	69
9. Financieel Jaarverslag 1998	71
9.1 Algemene toelichting	71
9.2 Cijfermatige samenvatting Financieel Verslag	74
9.3 Prestatiegegevens	75
10. Jaarrekening	81
10.1 Balans per 31 december 1998	81
10.2 Exploitatierekening 1998	82
10.3 Toepassing richtlijnen	82
10.4 Toelichting op de balans	83
10.5 Toelichting op de rekening	93
10.6 Toelichting op de investeringen	98
10.7 Overige toelichtingen	98
11. Bijlagen	103
11.1 Vaste aktiva: Terreinen en gebouwen	103
11.2 Vaste aktiva: Inventaris, apparatuur en 1e inrichting	103
11.3 Vorderingen m.b.t. Rijksbijdragen	103
11.4 Eigen vermogen	104
11.5 Personele- en overige lasten	105
11.6 Rekeningoverzicht	106
11.7 Balans- en exploitatierekening	107
12. Overige gegevens	109
12.1 Accountantsverklaring	109
12.2 Gemiddelde bezetting	110
12.3 Kasstroomoverzicht	111
12.4 Bestemming exploitatieresultaat	112
12.5 Rechtspersonen, waarin de EUR deelneemt	112
Bijlage 1. Onderwijs	125
Bijlage 2. Niet-initieel en contractonderwijs	129
Bijlage 3. Internationalisering	132
Bijlage 4. Promotierendement	134
Bijlage 5. Totaal aantal volledige arbeidsplaatsen	147
Bijlage 6. Totaal aantal medewerkers	148
Bijlage 7. Gemiddelde jaarbezetting in fte.	149

Algemeen

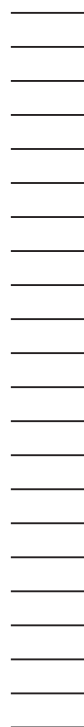

Jaarverslag 1998

Erasmus Universiteit Rotterdam

---

1. INSTELLING ALGEMEEN

1.1

1998 Lustrumjaar

1998 was voor de EUR een heugelijk jaar, want de universiteit vierde haar 17de lustrum. Onder het motto: '25 jaar jong, 85 jaar kennis van zaken' werden in 1998 veel activiteiten gehouden. Deze liepen uiteen van een presentatie van de universiteit in de stad: Erasmus wandelde door de straten van Rotterdam, vergezeld van EUR-studenten en -medewerkers, via het houden van een aantal succesvolle wetenschappelijke congressen, tot twee spetterende feesten: een voor personeel en een voor studenten. In zowel sociaal als wetenschappelijk opzicht was het lustrum succesvol.

1.2 Profiel

De Erasmus Universiteit heeft zich in het verslagjaar bezonnen op de te volgen strategie tot en met het jaar 2005. In dat kader is de missie onderwerp van discussie geweest. Deze missie luidt nu als volgt:

"De Erasmus Universiteit wil bijdragen aan de vooruitgang van de wetenschap en de ontwikkeling van de maatschappij. Zij biedt haar staf en studenten de vrijheid onderwijs- en onderzoekactiviteiten te ontplooien en neemt daarbij de door de academische gemeenschap vastgestelde ethische normen en internationaal vastgestelde maatstaven in acht. Zij houdt daarbij rekening met de actuele maatschappelijke behoeften en ontwikkelingen.

Tegen die achtergrond leidt de EUR haar studenten op tot wetenschappelijk geschoolden, waarbij de nadruk ligt op academische vorming op het raakvlak van kennisontwikkeling en kennistoepassing vanuit een interdisciplinaire benadering. Het onderzoek aan de EUR is zowel fundamenteel van aard als gericht op praktische toepasbaarheid."

Het profiel van de EUR is daarmee gegeven: een dynamische, praktisch en internationaal georiënteerde universiteit, die met beide benen in de werkelijkheid staat.

De kennisgebieden binnen de EUR geven inhoud aan dit profiel:

- geneeskunde en gezondheidswetenschappen;
- algemene economie, econometrie en bedrijfseconomie;
- managementwetenschappen;
- rechtsgeleerdheid;
- cultuur en samenleving.

1.3 Positionering

De EUR staat midden in de regio waarmee zij vele en diverse contacten onderhoudt. Met de gemeente Rotterdam wordt op een aantal terreinen samengewerkt. Deze samenwerking is in 1998 gecontinueerd onder de titel "Kenniskring Rotterdam". Onder meer kwam deze tot uiting in de organisatie van het lustrumcongres "De succesvolle stad van de 21ste eeuw; de stad als laboratorium." Het project zal in het begin van 1999 worden geëvalueerd.

Naast contacten met (hoger) onderwijsinstellingen, onderhoudt de EUR intensieve contacten met het regionale zakenleven en de industrie. Deze contacten zullen in de komende jaren worden uitgebreid en geïntensiveerd.

In verschillende faculteiten functioneert een Raad van Advies, waarin vertegenwoordigers van externe organisaties, zowel uit de private als de publieke sector, participeren. Het doel hiervan is om de verschillende opvattingen die in de samenleving aanwezig zijn met betrekking tot de invulling van onderwijs en onderzoek binnen de faculteit nog eens extra onder de aandacht te brengen.

Een deel van de contractactiviteiten op het terrein van onderwijs en onderzoek is ondergebracht in de EUR Holding bv – waarvan de universiteit enig aandeelhouder is – en in enkele andere private rechtspersonen. Een deel van de centrale ondersteunende activiteiten is volledig uitbesteed (restaurantvoorzieningen, drukkerij).

Uiteraard zijn er, op nationaal niveau, contacten met andere instellingen op onderwijs- en onderzoekgebied. Daarbij is als uitgangspunt genomen dat afhankelijk van het onderwerp allianties worden aangegaan.

1.4 Interne organisatie

Het (aangepaste) Rotterdamse bestuursmodel

Een wijziging van de WHW, meer in het bijzonder gericht op de modernisering van de universitaire bestuursorganisatie (MUB), heeft geleid tot een aanpassing van het Rotterdamse bestuursmodel. In hoofdlijnen is de bestuurlijke organisatie van de EUR nu als volgt ingericht:

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht is belast met het toezicht op het bestuur van de EUR als geheel en op het beheer daarvan. Voorts staat de Raad van Toezicht het College van Bestuur bij met raad. De Raad is onder andere belast met de goedkeuring van: het Bestuurs- en Beheersreglement, de begroting en het verslag van de EUR. De Raad van Toezicht is verantwoording schuldig aan de minister van OC&W.

Universiteitsbestuur

Bij het College van Bestuur (CvB) berust de bestuurlijke eindverantwoordelijkheid van de universiteit. De MUB beschrijft de relatie van het CvB met enerzijds de Raad van Toezicht en anderzijds de Universiteitsraad.

De primaire taken onderwijs en onderzoek worden uitgevoerd binnen (zeven) faculteiten van de EUR. Centrale ondersteunende taken worden uitgevoerd vanuit twee centrale diensten (Bureau van de Universiteit en de Universiteitsbibliotheek).

Faculteiten en diensten (organisatieonderdelen) worden aangestuurd door een (vanaf 01.01.1998) eenhoofdig bestuur, i.c. de (zeven) decanen, respectievelijk Secretaris van de Universiteit en Universiteitsbibliothecaris. De bovengenoemde negen functionarissen van de organisatieonderdelen worden benoemd door en zijn verantwoording schuldig aan het CvB.

Na invoering van de MUB berust de integrale verantwoordelijkheid voor bestuur en beheer van facultaire taken bij de decaan. Aan de benoeming van de decanen door het College van Bestuur worden ten gevolge van de gewijzigde bestuurlijke verantwoordelijkheden zwaardere eisen gesteld. Daartoe is door het College van Bestuur een benoemingsprotocol vastgesteld. Onderdeel daarvan is de

presentatie door de te benoemen decaan van een beleidsplan. Over dit plan wordt voorafgaand aan de benoeming in een bestuurlijk overleg van CvB met decaan diepgaand van gedachten gewisseld. Het plan vormt de basis voor het toekomstige facultaire beleid en de vertaling daarvan in de begroting.

Eenmaal per maand wordt een overleg CvB/decanen gehouden, waarin bestuurs- en beheersaangelegenheden van de universiteit worden besproken.

Het College van Bestuur heeft in het kader van zijn ten gevolge van de MUB meer sturende rol het voortouw genomen voor het opstellen van een strategisch beleidsdocument. Dit is – uiteraard – in nauw overleg met decanen gebeurd. Tevens is een aantal onderwerpen uitgediept in zogenaamde workshops; zo werd het onderzoekbeleid behandeld, in het bijzonder de gevolgen van de ministeriële voornemens, alsmede de internationalisering. Het document werd op 18 december 1998 vastgesteld.

Universiteitsraad

De Universiteitsraad vervult binnen de EUR de functie van het medezeggenschapsorgaan jegens het College van Bestuur. De omvang en samenstelling van de Universiteitsraad, de verkiezing en de zittingstermijn van de leden van de raad en de bevoegdheden van de raad worden geregeld in het reglement voor de Universiteitsraad.

Faculteiten

De EUR hecht grote waarde aan geïntegreerd bestuur met betrekking tot taken en middelen. Derhalve heeft het CvB in de afgelopen jaren een groot deel van zijn beheersbevoegdheden gedeconcentreerd, i.c. gemandateerd aan de decanen van de faculteiten, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel. Er zijn enkele uitzonderingen op deze regel; een daarvan is de benoeming van hoogleraren. In het verslagjaar werd met het oog daarop de procedure voor het instellen van (bijzondere) leerstoelen en het benoemen van hoogleraren bijgesteld.

In faculteiten is het onderzoek voor een groot deel ondergebracht in onderzoekscholen (of -instituten) onder leiding van een wetenschappelijk directeur. Onderwijs wordt aangestuurd door een opleidingsdirecteur waarbij hij wordt geadviseerd door opleidingscommissies, waarin docenten en studenten op paritaire basis vertegenwoordigd zijn. De decaan mandateert verschillende bevoegdheden aan de onderwijs- en onderzoekdirecteuren. Daarnaast wordt de decaan in het algemeen ondersteund door de faculteitsdirecteur.

Het O&O-personeel van de faculteit is ondergebracht in zogenoemde capaciteitsgroepen. Onderzoek- en opleidingsdirecteuren rekruteren uit deze groepen de door hen benodigde personele resources.

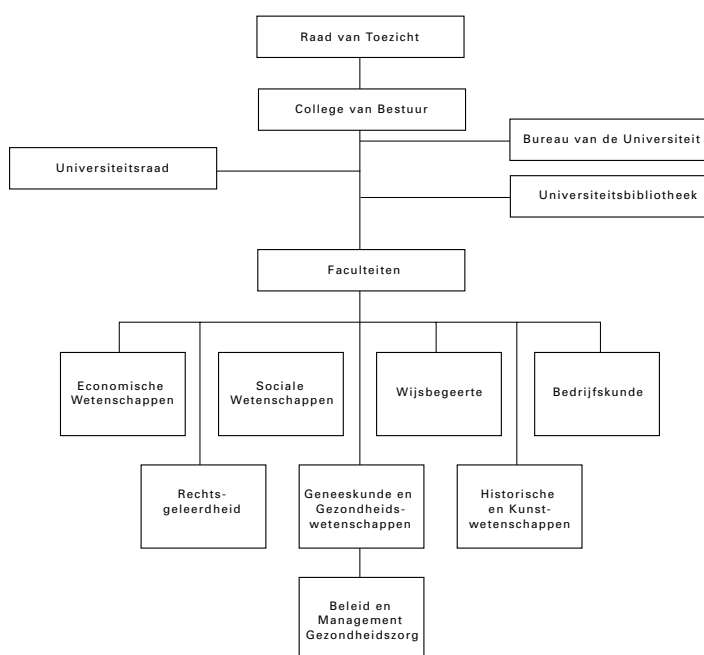
Arbeidsverhoudingen

De EUR is evenals de andere universiteiten aangesloten bij de werkgeversvereniging van de VSNU. In dit verband wordt met vakorganisaties onderhandeld over een CAO voor de universiteiten. De eerste CAO had betrekking op de periode 1 april 1997 – 1 januari 1999.

Medezeggenschap van het personeel vindt plaats op zowel het centrale instellingsniveau (universiteitsraad) als bij de faculteiten (faculteitsraden). Binnen de centrale diensten functioneren daartoe zogenoemde dienstraden.

Voorts overlegt het CvB met de vakbonden in het EUR-Overlegorgaan voor Personele Aangelegenheden (EUROPA) over algemene aspecten van de rechtspositie van het personeel. Over de rolverdeling tussen het EUROPA en de nieuwe centrale medezeggenschapsraad is het overleg afgerond in die zin dat een bepaald onderwerp aan één overlegtafel aan de orde komt, i.c. in het EUROPA of in de (nieuwe) Universiteitsraad.

Organogram

1.5 Onderwijsaanbod

Het onderwijs aan de EUR bestaat uit:

- initieel onderwijs;
- niet-initieel en contractonderwijs;
- Engelstalig onderwijs.

Initieel onderwijs

De belangrijkste ontwikkeling in het onderwijsaanbod in 1998 betrof onder meer de voorbereiding van de nieuwe opleiding Informatica en Economie. Bij de opleiding Informatica en Economie (I&E) gaat het om een integratie van beide wetenschapsgebieden in een nieuw opleidingstraject. Doel van de opleiding is studenten af te leveren met een grondige kennis van de Informatica, met een adequate kennis van de Economie en met een bijzondere kennis van de integratiemogelijkheden van Informatica en Economie.

Bij de opleiding Beleid en Management Gezondheidszorg is in 1998 de specialisatie Gezondheidszorgonderzoek van start gegaan. De specialisatie beoogt een verbreding en verdieping van de kennis en vaardigheden op het gebied van gezondheidszorgonderzoek en is primair bedoeld voor studenten met belang-

stelling voor een loopbaan als onderzoeker. Het afronden van de specialisatie leidt tot een aantekening op de bul. Met de aantekening kan de afgestudeerde zich onderscheiden op de arbeidsmarkt (voor onderzoekers); tevens kan een goede aansluiting met vervolgopleidingen als het NIHES-programma (Netherlands Institute for Health Science) worden verkregen. In 1998 zijn voor de specialisatie vier studenten geselecteerd.

Op 1 oktober 1998 bedroeg het totaal aantal studenten 15.449 (inclusief dubbel-tellingen). Daarvan volgden 1121 studenten een opleiding in deeltijd. Het aantal eerstejaars is in academisch jaar 1998-1999 toegenomen van 3.333 in 1997 naar 3.792 in 1998. In 1998 zijn er in het totaal 1861 studenten afgestudeerd. Voor een uitgebreid overzicht van het initiële onderwijs aan de EUR wordt verwezen naar bijlage 1.

Niet-initieel en contractonderwijs

Tot het niet-initiële en contractonderwijs behoren:

- de postinitiële (beroeps)opleidingen;
- de postinitiële cursussen;
- overig niet-initieel onderwijs;
- contractonderwijs.

Voor een overzicht van al het niet-initieel en contractonderwijs wordt verwezen naar het EUR-register (bijlage 2).

– De postinitiële (beroeps)opleidingen

Deze postinitiële (beroeps)opleidingen spelen in op de vraag van het bedrijfsleven en de overheid naar hooggekwalificeerd personeel. De programma's worden verzorgd door een of meer faculteiten, veelal in samenwerking met de betreffende beroepssector. Voorbeelden van postinitiële opleidingen die van oudsher aan de EUR verzorgd worden zijn: Rotterdam School of Management met 344 deelnemers in december 1998 (faculteit der Bedrijfskunde, FBK), Accountancy met 450 deelnemers in november 1998 (faculteit der Economische Wetenschappen, FEW), de Degree Programmes van het Netherlands Institute for Health Science (NIHES) (faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen, FGG), Masterclass voor Directeuren Gezondheidsinstellingen (Instituut Beleid en Management Gezondheidszorg) en Belastingkunde (faculteit der Rechtsgeleerdheid, FRG).

Nieuwe postdoctorale opleidingen die in 1998 startten zijn onder andere: Groei-generator MKB (FEW), European Masters in Law & Economics (FRG), European Masters Program in Environmental Management (faculteit der Sociale wetenschappen, FSW), Parttime Executive International Master of Corporate Communication (FBK).

– De postinitiële cursussen

Het betreft hier hoogwaardige cursussen in de postinitiële sfeer. Deze cursussen worden onder meer verzorgd door: Post Academisch Onderwijs Geneeskunde (faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen) en het Opleidingscentrum voor Recht en Praktijk. Een greep uit het cursusaanbod van de Rechtenfaculteit:

- Computercriminaliteit;
- Kennismanagement voor Juristen;
- Recente Ontwikkelingen.

– Overig niet-initieel onderwijs

Het betreft hier overige onderwijsprogramma's in de niet-initiële sfeer. Een voorbeeld hiervan is het onderwijs in het kader van Erasmus Colleges. Cursisten volgen een of meer vakken samen met de gewone studenten en sluiten deze af met een tentamen. Een combinatie van vier tot zes samenhangende vakken is een certificaatstudie. Het aantal vakken waarin in 1998 door cursisten werd deelgenomen steeg naar 260; een groei van 20 procent ten opzichte van 1997. In totaal volgden 135 personen een of meer cursussen. Andere voorbeelden van onderwijsactiviteiten in deze categorie zijn: de programma's voor Herintredende Academici en het onderwijsaanbod in het kader van Hoger Onderwijs voor Ouderen (HOVO).

In 1998 bestond HOVO tien jaar. Het is uitgegroeid tot de grootste aanbieder op dit gebied van het land. In dit kader en dat van het lustrum van de hele EUR werd naast het reguliere programma in het najaar van 1998 een lezingencyclus georganiseerd onder de noemer "Wat hebben we in deze eeuw geleerd?" In deze cyclus blikten vertegenwoordigers van de faculteiten van de Erasmus Universiteit terug op de aflopende eeuw en probeerden de vraag te beantwoorden welke ontwikkeling hun vakgebied in die periode heeft doorgemaakt.

– Contractonderwijs

Het betreft hier veelal 'in-company' verzorgd onderwijs en management-trainingen. Een voorbeeld hiervan is het 'In-Company Executive Development Program' van de faculteit Bedrijfskunde.

Een aantal post-initiële (beroeps)opleidingen, postinitiële cursussen en het merendeel van het contractonderwijs wordt georganiseerd door of via Erasmus Plus. Erasmus Plus ontwikkelt, organiseert en brengt onderwijsprogramma's van de Erasmus Universiteit Rotterdam op de markt, die buiten het initiële (doctoraal) onderwijs vallen.

Engelstalig onderwijs

In het kader van internationale uitwisselingsprogramma's bieden de EUR-faculteiten ten behoeve van studenten uit het buitenland Engelstalige doctoraal-colleges aan. Voorts wordt Engelstalig gedoceerd in het kader van diverse post-initiële opleidingen en cursorische programma's, zoals die van de Rotterdam School of Management, Netherlands Institute for Health Science, Growth Dynamics University Institute, Urban Management Centre, Tinbergen Institute, The Erasmus Summer Programme en andere. Tot slot mag de voorbereiding van de start van een 'English stream', samenwerkingsproject van de opleidingen bedrijfskunde en bedrijfseconomie, niet onvermeld blijven (zie hoofdstuk 5).

**1.6 Interne
onderwijs- en
onderzoek-
stimulering**

Universitaire Profileringsprogramma's (UPT's)

Vanaf 1990 zijn vele UPT-projecten tot uitvoering gebracht. Het ging daarbij om het financieren van nieuwe veelal interfacultaire en interdisciplinaire activiteiten op het gebied van onderwijs en onderzoek. Doelstelling daarbij was dat na de beëindiging van de financiering het takenpakket structureel in de activiteiten van de betrokken organisatieonderdelen zou worden opgenomen. In 1998 is het als UPT gestarte, zeer productieve onderzoekcentrum Erasmus University Research Institute for Decision and Information Systems (EURIDIS) als expertise-

groep ondergebracht bij de capaciteitsgroep Beslissings- en Informatiewetenschappen van de faculteit Bedrijfskunde.

De UPT-subsidie voor het Erasmus Centre for Labour Market Analysis (ECLA), voormalig UPT Arbeidsmarktvaartstukken, is eind 1998 beëindigd. ECLA zal worden ingebed binnen een of meer bij dit centrum betrokken faculteiten: FEW (penvoerder), FBK, FSW en FRG. Het UPT Duurzaamheidvaartstukken liep eveneens in 1998 af.

Het UPT Verouderingsvaartstukken (ECRA), een samenwerkingsverband tussen iBMG, FGG, FSW en FEW, is medio 1998 afgerond. De activiteiten van het ECRA zijn met name succesvol geweest op het gebied van gezamenlijke dataverzameling rond het thema 'ageing'.

Op onderzoekgebied waren eind 1998 nog twee projecten actief: Grootstedelijke veiligheid, van de FRG (1997-2000), en de Netherlands School of Public Health van de FGG (1994-2000).

IMPULS

Het in 1996 gestarte beleidsinitiatief IMPULS heeft geleid tot het honoreren van 30 projecten met een totale omvang van 11,5 Mf. Het doel van IMPULS is het creëren en versterken van perspectiefrijke vernieuwingen vanuit de basis, rekening houdend met de aansluiting bij de maatschappelijke (onderzoek)-prioriteiten.

Voorbeelden van thans lopende projecten zijn:

- Rotterdams cohortonderzoek bij kinderen (FGG), vanaf 1998, een omvangrijk onderzoek naar de ontwikkeling van Rotterdamse kinderen.
- Graduate School of Environmental Management (FSW), een instituut voor postdoctorale opleidingsactiviteiten op het gebied van milieumanagement, met een *PhD-programme on cleaner production and products, en industrial ecology and sustainability*.
- 'Gedragsnormen voor multinationale ondernemingen' betreft een ontwikkeling tot deskundigheid op het terrein van de aansprakelijkheid van multinationale ondernemingen voor de schendingen van internationaal recht. Het project heeft geleid tot veel interviews en publicaties van maatschappelijk belang.
- 'Ondernemerschap en Kleine bedrijven' betreft een expertisecentrum van waaruit onderwijs en onderzoek op het terrein van entrepreneurship en kleine ondernemingen worden geïntegreerd. Ook hier gaat het om activiteiten en kennisoverdracht van maatschappelijke betekenis.
- Het Erasmus Institute for Philosophy and Economics (EIPE) (Faculteit der Wijsbegeerte, FdW) bestaat uit een PhD-Programme en een Research Centre.
- 'Filosofie van de informatie- en communicatietechnologie' wordt ontwikkeld tot een internationaal vooraanstaand centrum op het gebied van de filosofie van de ICT. Behalve postdoc- en aio-onderzoekprojecten, zijn er matchingsconstructies met het bedrijfsleven en de overheid.
- Het Erasmus Competence Center International Business zal in de nabije toekomst uitgroeien en erkend worden als een van de belangrijkste plaatsen in Europa waar kennis over internationaliseringvaartstukken wordt gegenereerd. Er wordt samengewerkt met de UNCTAD voor de database van o.a. jaarverslagenarchieven van Europese ondernemingen.

- In het project Globalisation, Regionalism and National Adjustment heeft men zich beziggehouden met het toetsen van een groot aantal theorieën. Het project heeft onder meer geleid tot wetenschappelijke publicaties in vooraanstaande internationale tijdschriften.

Vernieuwingsruimte EUR

Het doel van dit initiatief dat een looptijd heeft van 1997 tot 2005, is het tijdelijk stimuleren van vernieuwende activiteiten op het gebied van onderwijs en onderzoek die aansluiten bij de doelstellingen in het EUR-strategiedocument 1999-2005. Momenteel zijn 17 projecten in de Vernieuwingsruimte EUR opgenomen.

Projecten op het gebied van onderwijs zijn o.a.:

- Allochtone studenten;
- Aansluiting VWO - WO;
- Integratie ICT in het onderwijs;
- English Streams;
- Kwaliteitszorg onderwijs.

Projecten op het gebied van onderzoek zijn o.a.:

- China Holland Education & Research Centre (CHERC);
- Kennishaven regio Rotterdam;
- Internationalisering, met o.a. een premieregeling voor onderzoek en het internationaliseringfonds;
- Buurt- en jeugdcriminaliteit (FRG).

Onderwijskundig Expertisecentrum Rotterdam

Het Onderwijskundig Expertisecentrum Rotterdam (OECR) stimuleert en ondersteunt docenten, expertisegroepen en faculteiten bij de onderwijsontwikkeling en onderwijskundige professionalisering door middel van advies, begeleiding en het aanbieden van cursussen, trainingen, seminars en werkconferenties. De activiteiten van het OECR richten zich steeds meer op het onderwijsproces van faculteiten, en voldoen aan een duidelijke behoefte. Het aantal medewerkers van het OECR is in 1998 gegroeid van twee naar zeven medewerkers.

2. ONDERWIJS

2.1 Specifieke kenmerken onderwijs

De Erasmus Universiteit Rotterdam heeft in het licht van haar missie zich ten doel gesteld:

met betrekking tot het **onderwijsaanbod**:

1. versterking van het huidige aanbod;
2. uitbreiding van het onderwijsaanbod naar aanleiding van veranderende maatschappelijke of wetenschappelijke inzichten;
3. versterking van de interdisciplinariteit.

met betrekking tot het **onderwijsproces**:

4. een centrale plaats voor de individuele student in het onderwijs, waarbij het wetenschappelijk niveau van de opleiding het kader vormt;
5. bevordering van integratie van relevante innovaties in het onderwijs, zoals Informatie- en CommunicatieTechnologie (ICT);
6. voortdurende waarborging en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

Tot slot wil de EUR de internationale component in het onderwijs versterken.

Het onderwijsaanbod concentreert zich enerzijds op vraagstukken van management, organisatie en beleid in zowel de private als publieke sector en anderzijds op ziekte en gezondheid(szorg). Voor een overzicht van de opleidingen zij verwezen naar bijlage 1.

2.2 Samenhang in het opleidingspakket

De samenhang in het opleidingspakket is enerzijds al aangegeven, namelijk: de concentratie op een beperkt aantal gebieden; anderzijds wordt hieraan vormgegeven door de dubbeldoctoraaltrajecten (het bestaande mr.drs-programma: economie en rechtsgeleerdheid en het nog in ontwikkeling verkerende dubbeldoctoraal van de faculteiten der sociale wetenschappen, historische en kunstwetenschappen en wijsbegeerte). In 1998 werden verder voorbereidingen getroffen voor gezondheidseconomie (de faculteit der Economische Wetenschappen in samenwerking met de faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen, in het bijzonder het instituut Beleid en Management Gezondheidszorg (iBMG), Toepassingsgerichte ethiek, in het bijzonder medische ethiek (faculteit der Wijsbegeerte met de faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen) en bedrijfsethiek (faculteit der Wijsbegeerte met faculteit Bedrijfskunde)

2.3 Interne kwaliteitszorg

Centraal

De interne kwaliteitszorg is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de faculteit dan wel de opleiding zelf. Kwaliteit van het onderwijs betreft niet alleen de inhoud, de didactische vormgeving en het onderwijsrendement, maar ook de randvoorwaarden, waarbinnen het onderwijs wordt verzorgd. Dit laat onverlet dat het centraal niveau eveneens verantwoordelijkheid draagt voor dit gebied. De

EUR heeft zich derhalve in 1998 gebogen over de vraag of het wenselijk, en zo ja mogelijk is om instellingsbreed een systeem van kwaliteitszorg met betrekking tot het onderwijs in te voeren. In het Strategisch Plan van de EUR, dat eind 1998 is vastgesteld, is de volgende passage opgenomen: "De EUR voert een integraal beleid ten aanzien van kwaliteitszorg onderwijs in, waarin de bestaande activiteiten in dit verband worden geïntegreerd. Vanuit een gezamenlijke, op centraal en facultair niveau gedragen visie op het onderwijs worden de uitgangspunten voor de kwaliteitszorg geformuleerd. Deze zorg beslaat alle aspecten van onderwijs, zowel vorm als inhoud, input als output, proces als product, docenten als student. Parallel aan de ontwikkeling van dit kwaliteitszorgsysteem gaat de EUR door met het verrichten van gerichte onderzoeken naar onderdelen van de kwaliteitszorg. Een onderzoek naar examenregels is inmiddels afgerond, en wordt in 2002 herhaald. In de komende periode zal onderzoek worden gedaan naar de kwaliteit van tentamens en onderwijsbeoordelingen, zoals studenten-enquêtes. Deze onderzoeken worden in overleg met de faculteiten opgezet en uitgevoerd."

Facultair

Faculteiten geven zelf vorm aan het systeem van kwaliteitszorg onderwijs. Elke faculteit maakt gebruik van instrumenten om bestaande onderwijsprogramma's te kunnen beoordelen (zie verslag 1997 voor een nadere uitwerking).

De faculteit der Economische Wetenschappen is inmiddels doende een integraal systeem van kwaliteitszorg, dat gebaseerd is op het model van het Instituut Nederlandse Kwaliteit (INK), vorm te geven en te implementeren in het beleid van de faculteit. Hierbij vindt voortdurend afstemming plaats met het centrale niveau.

2.4 Externe kwaliteitszorg

In het verslagjaar 1998 zijn vier opleidingen van de EUR gevisiteerd: bestuurskunde, maatschappijgeschiedenis, kunst- en cultuurwetenschappen en sociologie. In dit jaar zijn over de drie eerstgenoemde opleidingen visitatierapporten verschenen.

2.4.1 Bevindingen visitatiecommissie

Geneeskunde

Het visitatierapport is in november 1997 verschenen, de maatregelen die naar aanleiding hiervan zijn genomen, zijn in 1998 geëffectueerd.

Belangrijke conclusie van de visitatiecommissie (vc) was dat de faculteit artsen van voldoende niveau aflevert. Verder was de vc erg te spreken over de bibliotheek-faciliteiten en de manier waarop de opleiding gebruik maakt van informatie- en communicatietechnologie in het onderwijs. Belangrijkste kritische kanttekeningen betreffen de traditionele wijze waarop wordt opgeleid, met andere woorden een moderne onderwijsvisie ontbreekt. Verder is de vc van mening dat door de zwaarte van zowel de propedeuse als het doctoraal de studeerbaarheid van de opleiding gering is. De vc heeft een oordeel over het curriculum 1992-1996 uitgesproken en heeft op basis daarvan aanbevelingen gedaan. In 1996 is door de opleidingscommissie een beleidsplan 1996-2001 opgesteld voor revisie van het curriculum met een stappenplan, dat door het opleidingsinstituut wordt uitgevoerd. Dit beleidsplan is gebaseerd op een duidelijke visie betreffende de opleiding tot basisarts aan de EUR. In deze visie worden in het curriculum vijf contouren onderscheiden, ieder met zijn eigen leerdoelen en eindtermen. Deze contouren betreffen het kerncurriculum, het thema medisch probleemoplossend onderwijs, de klinische fase en de

wetenschappelijke opleiding. De geformuleerde leerdoelen en eindtermen zijn discipline-overschrijdend. Tevens is in het beleidsplan een overzicht opgenomen van de verschillende onderwijsvormen die gehanteerd kunnen worden in de contouren en erop gericht zijn om de student te laten leren.

Beleid en management van de gezondheidszorg

Ook hier geldt dat het visitatierapport in november 1997 verschenen is. Belangrijke conclusie van de vc is dat het instituut er in slaagt om het universitair gehalte van de opleiding te garanderen en dat de afgestudeerde BMG'er zich terecht doctorandus mag noemen. Hieronder wordt ingegaan op de maatregelen die naar aanleiding van de belangrijkste aanbevelingen genomen zijn.

Terzake van het multidisciplinaire karakter heeft het iBMG een multidisciplinair blok in het derde jaar ingevoerd. Het blok behelst een geïntegreerde benadering van het thema 'passende zorg', en wordt verzorgd door docenten uit meer secties. De introductie van dit blok is reeds in het studiejaar 1997-1998 gerealiseerd. Voorts werd in dit verband onder meer een multidisciplinaire introductiedag voor propedeuse-studenten georganiseerd. Op deze dag werd het thema 'wachtlijsten in de gezondheidszorg' door docenten vanuit verschillende disciplines belicht, en werd door middel van workshops geoefend in het geïntegreerd benaderen van het thema. Met betrekking tot de verdieping en het wetenschappelijk karakter van de opleiding heeft het instituut de volgende actie ondernomen. In de eerste plaats werd een inventarisatie uitgevoerd naar de mogelijkheden voor differentiatie en specialisatie in de afstudeerfase. Verder is het pilotproject specialisatie 'health services research' gestart teneinde het onderzoeksmatige aspect van de BMG-opleiding te versterken. Studenten krijgen de mogelijkheid om zich te specialiseren op het gebied van gezondheidszorgonderzoek. Doel van dit project is tweeledig. Enerzijds gaat het om het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van een programma ter oriëntatie en verdieping op het gebied van gezondheidszorgonderzoek, anderzijds dient het als 'proeftuin' voor het verkennen en ontwikkelen van andere vormen van differentiatie en verdieping binnen het BMG-curriculum.

Bestuurskunde

De opleiding bestuurskunde is door de visitatiecommissie positief beoordeeld. Belangrijkste conclusies zijn:

- De afgestudeerden voeren terecht de titel van doctorandus;
- De opleiding levert een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van de bestuurskunde, zowel in eigen land als internationaal.

Voorts spreekt de commissie haar waardering uit voor het gebruik van gediversifieerde werkvormen in de opleiding en de invoering van het tutorship in de propedeuse. Ten slotte is de commissie positief over de aandacht die besteed wordt aan internationalisering.

De commissie heeft een aantal aanbevelingen gedaan. De opleiding heeft in een plan van aanpak aangegeven op welke wijze met deze aanbevelingen omgegaan zal worden. De belangrijkste opmerkingen met de actiepunten zijn:

- De visitatiecommissie is van mening dat onderdelen van de propedeuse en het doctoraal-1 niet zwaar genoeg zijn. De opleidingscommissie buigt zich dit collegejaar over (spreiding van) de vakken in het propedeuse en het doctoraal-1. De evaluaties op vakniveau worden uitgebreid besproken en daarvan wordt per blok een verslag gemaakt. Tot slot toetst de opleidingscommissie de studielast van de verschillende vakken aan de hand van de vakevaluaties en de gebruikte literatuur. In het najaar 1999 zal de opleidingscommissie hierover een rapport presenteren.

- De commissie geeft aan dat de Onderwijs- en Examenregeling wel voldoende houvast biedt voor een selectieve propedeuse, maar ze heeft haar twijfels over de uitvoering hiervan.
De opleiding denkt inmiddels een goede en nauwkeurige uitvoering te hebben gegeven aan de OER met betrekking tot de selectieve propedeuse. De studieadviseur bespreekt tijdens het eerste propedeusejaar na elk blok de stand van zaken van iedere (dag-)student met de betreffende werkcollegementor. Op die manier worden studenten die 'verkeerd' zitten in een vroeg stadium gesignaleerd. In overleg tussen student en studieadviseur wordt vervolgens besloten of de studie wordt voortgezet of niet. Na blok 4 krijgt iedere student een (niet bindend) studieadvies. De studieadviseur zorgt voor de uitvoering hiervan en zal over de voortgang in het najaar 1999 rapporteren.
- De commissie beveelt de opleiding aan om de institutionele aspecten met betrekking tot Europa als nieuwe bestuurslaag op meer uitdrukkelijke wijze in het programma aan bod te laten komen.
Door het nieuwe propedeusevak 'Politiek van Europa' en het differentiatievak 'Europeanisering van Beleid' heeft de opleiding aan deze aanbeveling gehoor gegeven
- De vc is van mening dat er meer aandacht voor computervaardigheden nodig is. Op dit moment ontwikkelt de faculteit een ICT-beleidsplan, waarin de plannen in het kader van ICT in het onderwijs worden beschreven. Naast het beschikbaar stellen van cursusmateriaal aan studenten, zal ook gezocht worden naar meer interactieve werkvormen waarbij computervaardigheden ruim aan bod komen. Het beleidsplan wordt in het voorjaar van 1999 verwacht en in het collegejaar 1999-2000 zal gestart worden met de uitvoering.
- De commissie mist heldere procedures voor onderwijsvernieuwing en de wijze waarop de besluitvorming met betrekking tot het gehele onderwijsbeleid vorm krijgt. In de nieuwe structuur die is gevormd onder de MUB, heeft de opleidingscommissie een andere rol gekregen. Zij zal zich in de toekomst meer bezighouden met de kwaliteit van het onderwijs en de controle daarop. Ze zal het gremium zijn waar met name studenten hun standpunten en zienswijze naar voren kunnen brengen. De opleidingscommissie adviseert het Management Team van de faculteit, de directeur onderwijs in het bijzonder. Deze wordt terzijde gestaan door het Decentraal Management Team Bestuurskunde. Deze structuur is helder, maar nieuw en onbekend. In het collegejaar 1999-2000 zal de beleidsmedewerker onderwijs de procedures met betrekking tot het onderwijsbeleid helder beschrijven. Met deze beschrijving en de uitvoering daarvan door de diverse gremia zal het onderwijsbeleid naar ieders voldoening moeten functioneren. De opleidingscommissie zal een actievere rol moeten gaan spelen, met name op het gebied van de ongevraagde advisering. Naast de voorzitter en de secretaris zullen ook de leden van de opleidingscommissie gevraagd worden aandachtspunten aan te dragen.

Maatschappijgeschiedenis en kunst- en cultuurwetenschappen

Beide opleidingen zijn ingepast in de gecombineerde onderwijs- en onderzoek-beoordeling Letteren. Deze omvattende kwaliteitsbeoordeling werd aan de hand van een speciaal ontwikkelde methodiek uitgevoerd. De beoordeling van de afzonderlijke opleidingen en onderzoekprogramma's werd uitgevoerd door 13 panels van deskundigen, die hun oordeel baseerden op de zelfstudies en ander schriftelijk materiaal. Nadat deze fase was afgerond ging de overkoepelende commissie, die de faculteiten in hun geheel moest doorlichten, aan het werk. De commissie ging hierbij uit van de facultaire zelfstudierapporten en de rapportages

van de panels en heeft daarnaast ook alle betrokken faculteiten gevisiteerd. Het oordeel van de panels over de beide opleidingen was over het algemeen positief. Wat betreft het onderwijs spreekt de commissie haar waardering uit voor:

- de korte communicatielijnen tussen staf en bestuur, tussen stafleden onderling, tussen stafleden en studenten en tussen studenten en bestuur;
- het enthousiasme van studenten, promovendi en docenten die betrokken zijn bij de beide opleidingen;
- de maatregelen die zijn genomen om de studeerbaarheid van de opleidingen te verhogen, waarbij onder meer gewezen wordt op het invoeren van het tutoren- en mentorenstelsel.

De visitatiecommissie bracht echter ook een aantal punten naar voren die verbetering behoeven. In de eerste plaats betreft dit het ontbreken van een adequaat facultair onderwijsbeleid. In de tweede plaats constateert de commissie dat de samenhang tussen trajecten en afstudeerrichtingen voor veel studenten niet voldoende helder is. De faculteit heeft naar aanleiding van deze opmerkingen de volgende maatregelen genomen. In de eerste plaats is met de invoering van de MUB-structuur de verantwoordelijkheden inzake het onderwijs zichtbaar gemaakt. In de tweede plaats heeft de faculteit inmiddels een beleidsplan opgesteld waarin het onderwijsbeleid inhoudelijk en organisatorisch is vastgelegd. In dit beleidsplan wordt duidelijk dat er binnen de faculteit sprake is van een gestructureerde beleidsontwikkeling waarbij ook geanticipeerd wordt op externe ontwikkelingen. De samenhang tussen trajecten en afstudeerrichtingen wordt door de faculteit als een punt van aandacht beschouwd. Er is geconstateerd dat de praktijk begint af te wijken van de formele programmering. Daarom is er op dit moment een discussie gaande in de opleidingscommissie over de vraag op welke wijze hierin verbetering aangebracht kan worden. Het ligt in de bedoeling dat ruim voor het studiejaar 1999-2000 hier duidelijkheid over is.

Sociologie

De vc heeft de opleiding in november 1998 bezocht. Het visitatierapport is nog niet verschenen. Tijdens de mondelinge slotrapportage was de vc positief over de opleiding.

2.4.2   *Versnelde reactie*

In 1997 werd de EUR door de Minister verzocht om versneld te reageren op het visitatierapport economie. De inspectie hoger onderwijs gaf aan dat op basis van de onderstaande drie punten een reactie gewenst was.

1. Het doorstoomprogramma voor afgestudeerden van de HEAO in de accountancy-richting (HEAO-RA);
2. De postpropedeuserendementen van economie en fiscale economie;
3. Kwaliteitszorg onderwijs.

De inspectie hoger onderwijs heeft begin 1998 gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de faculteit der Economische Wetenschappen. Op basis van deze gesprekken en de schriftelijke reactie liet de inspectie weten dat

de maatregelen die reeds genomen waren, alsmede de acties die nog geïmplementeerd moesten worden ruim voldoende waren om tegemoet te komen aan de zorgpunten. De inspectie heeft haar bevindingen aan de Minister doen toe komen. Op grond hiervan heeft de Minister middels een brief (d.d. 22 juli 1998) aan de EUR laten weten dat er adequaat is gereageerd op de bevindingen van de visitatiecommissie. De Minister ziet daarom af van verdere bemoeienis met de opleiding Economie.

2.5 Kwaliteit en studeerbaarheid

Naast de meer beleidsmatige ontwikkeling op het terrein van kwaliteitszorg onderwijs worden er bij voortduring projecten uitgevoerd die als doel hebben de verbetering van kwaliteit en studeerbaarheid van het onderwijs. Een groot aantal van deze projecten wordt uit het studeerbaarheidsfonds gefinancierd, in totaal 82. Alle projecten zijn thans in uitvoering. Over zes projecten is in 1996 of 1997 reeds gerapporteerd. In 1998 zijn 15 projecten afgerond. Over deze projecten wordt hieronder verslag gedaan.

2.5.1 Bureau van de Universiteit

Beoordelen examenregels door een auditteam

Doel

Traceren en opheffen van eventuele belemmeringen veroorzaakt door examenregels die de doorstroom van studenten nadelig kunnen beïnvloeden.

Uitvoering project

Het project behelst het doorlichten van Onderwijs- en Examenregelingen (OER'en) en regels en richtlijnen van alle (initiële) opleidingen aan de EUR op belemmeringen voor doorstromen van studenten. Voor deze activiteit werd een auditteam ingesteld van drie leden, te weten een emeritus hoogleraar van de faculteit der Economische Wetenschappen, het hoofd van de afdeling juridische zaken en het hoofd van de afdeling onderwijs & onderzoek. Het auditteam heeft bij alle onderzoeken hetzelfde stramien gebruikt. Het team is begonnen met het doorlichten van de onderwijs- en examenregels van de faculteiten. Tevens heeft het team een aantal personen benaderd die deskundig zijn op dit terrein in technisch en/of inhoudelijk opzicht. Onder technisch deskundigen verstond het team diegenen die examenregels hebben opgesteld, of hiermee in technische zin regelmatig werken. Inhoudelijke deskundigen zijn gezocht onder studiebegeleiders en studenten. De bevindingen van het team werden met de deskundigen doorgesproken; tevens werd aan alle deskundigen gevraagd een inventarisatie te maken van hun bekende knelpunten die met het team werd doorgenomen. Per faculteit is een rapport opgesteld bestaande uit twee onderdelen. In het eerste deel zijn knelpunten opgenomen die naar verwachting voor meer dan de onderzochte opleidingen gelden, alsmede aanbevelingen om deze te verbeteren. Het tweede deel bevat bevindingen en aanbevelingen ten aanzien van de desbetreffende faculteit. Dit deel is alleen voor die faculteit bestemd. Nadat alle opleidingen op deze manier waren bekeken, heeft het auditteam het project afgesloten met een rapport waarin een overzicht van de aanbevelingen, voor zover deze niet specifiek faculteits- of opleidingsgebonden zijn, is opgenomen. Tot slot heeft het College van Bestuur besloten jaarlijks een overleg van voorzitters van examencommissies te

organiseren om zaken betreffende de OER'en en regels en richtlijnen te bespreken. Voorts is besloten om in het jaar 2002 een volgende audit van de examenregels te laten uitvoeren.

Bereikte resultaten

Het oorspronkelijk geformuleerde doel is ten volle gerealiseerd. De auditronde heeft een nuttig effect gehad. De facultaire deskundigen reageerden in het algemeen enthousiast op de aanbevelingen van het team. In een aantal gevallen hebben deze inmiddels geleid tot aanpassing van de examenregels, in een aantal andere gaat dat nog gebeuren.

Betrokkenheid studenten

Zoals reeds gemeld zijn studenten als inhoudelijk deskundigen geraadpleegd door het auditteam.

Dual commitment

Voor dit project was uit het studeerbaarheidsfonds een bedrag van f 40.000 beschikbaar. Met deze middelen is de inzet van de leden van het auditteam vergoed. De inzet vanuit de opleidingen is vanuit eigen (facultaire) middelen gefinancierd.

Studiegidsen en elektronische informatievoorziening

Doel

De toegankelijkheid van informatie in de huidige studiegidsen te optimaliseren, een algemeen Studentenvademecum samen te stellen en te bezien op welke wijze deze informatie via elektronische media ter beschikking gesteld kan worden.

Uitvoering project

Om het genoemde doel te realiseren zijn drie informatieproducten onderscheiden.

1. Studiegidsen;
2. Studentenwijzer;
3. Studieinformatie op Erasmus Channel (tegenwoordig 'Erasmus Web').

De opzet van het project was om de benodigde informatie, die voor een belangrijk deel uit facultaire bronnen komt, dusdanig aan te laten leveren dat het gereedmaken van de informatieproducten zo optimaal mogelijk zou worden.

Zwaartepunt van het project lag bij deelproject 3 en heeft betrekking op het creëren van een infrastructuur en het opzetten van een nieuwe werkorganisatie voor (elektronische) informatievoorziening. Het kritieke moment ligt elk jaar bij half juni wanneer de informatie voor zowel studiegidsen als Erasmus Channel per faculteit beschikbaar moet zijn. De dan beschikbare files worden gebruikt voor het drukken van studiegidsen en voor het door studenten per computer te raadplegen Studenten Informatie Net (als onderdeel van Erasmus Channel).

Aan dit project werkte een groot aantal medewerkers mee van faculteiten en centrale diensten (totaal rond 25 medewerkers). Vanwege het grote aantal betrokkenen is een gedetailleerd activiteitenplan gemaakt. Het project is uitgevoerd in de periode oktober 1996 tot juni 1998.

Bereikte resultaten

De beoogde doelen zijn gerealiseerd.

- De verbeterde studiegidsen worden sinds het studiejaar 1997-1998 uitgebracht. Belangrijke verbetering betreft de informatiewijzer en het informatieschema dat nu in elke studiegids voorin is opgenomen.
- De studentenwijzer (studentenvademecum) wordt sinds het studiejaar 1997-1998 jaarlijks uitgebracht. Deze studentenwijzer bevat een grote hoeveelheid praktische informatie voor de studenten die op een eenvoudige manier terug te vinden is.
- De studieinformatie op Internet is sinds 1998 beschikbaar onder het volgende adres: <http://www.eur.nl/onderwijs/studieinformatie>

Voor het studiejaar 1998-1999 zijn alle genoemde documenten elektronisch beschikbaar gesteld. De activiteit is thans structureel ingebed.

Betrokkenheid studenten

Bij de uitvoering van dit project zijn studenten niet direct betrokken geweest. Wel zijn wensen van studenten, via onder meer studieadviseurs, verwerkt. Nu de documenten via Internet beschikbaar zijn, kunnen studenten direct, via de e-mail, reageren naar de opstellers van de documenten. Deze reacties worden, indien mogelijk, verwerkt.

Dual commitment

Voor dit project was uit het studeerbaarheidsfonds een bedrag van f 400.000 beschikbaar. Van dit bedrag is ongeveer de helft besteed aan ontwikkeling van de nieuwe opzet van de informatieproducten en de andere helft voor de daadwerkelijke realisatie ervan. Gezien het feit dat 25 medewerkers van de EUR intensief betrokken waren bij het project kan geconcludeerd worden dat de betrokken organisatieonderdelen slechts een klein deel van de inzet van deze medewerkers in een financiële bijdrage uit het studeerbaarheidsfonds heeft kunnen compenseren. De overige kosten zijn door de betreffende organisatieonderdelen uit eigen middelen gefinancierd. Omdat de informatieproducten nu ingepast zijn in de lopende organisatie en ze periodiek bijgesteld dan wel opnieuw samengesteld moeten worden, lopen de kosten daarvoor door, ook al zijn de middelen uit het studeerbaarheidsfonds uitgeput.

Roosters, werkgroep onderwijsorganisatie

Doel

Optimaliseren van de productie van college- en tentamenrooster. Minimaliseren van het aantal wijzigingen in de loop van het studiejaar.

Uitvoering

In 1996 heeft KPMG in opdracht van de EUR een analyse opgesteld van het proces waarlangs de roosters tot stand komen. Op grond van deze analyse is een rapport opgesteld met voorstellen voor verbetering van het proces, gevolgd door aanbevelingen met betrekking tot de wijze van implementeren. De verbetervoorstellen uit het rapport hebben geleid tot een aantal vervolgacties:

1. Instellen van een werkgroep 'Prioritering Zalengebruik'. Het rapport van deze werkgroep dat in november 1996 is verschenen, is breed verspreid binnen de instelling.
2. Opstellen van een registratiesysteem voor roosterwijzigingen. De regeling is sinds begin 1997 op werkniveau beschikbaar.
3. Instellen van een werkgroep 'Doorbelasting gebruik zaalruimten'. De werkgroep heeft inmiddels gerapporteerd.
4. Opstellen van een functieprofiel en -waardering voor de medewerkers van Erasmus Zalen Verhuur (EZV). De afdeling Personeel & Organisatie heeft dit in maart 1997 afgerond.
5. Verbetering informatievoorziening tussen de faculteiten en EZV. Deze verbetering is meegenomen bij de totstandkoming van het rapport Prioritering Zalengebruik. Tevens zijn activiteiten ter zake in het kader van het subproject IT-toepassingen ter hand genomen.
6. Herformulering van de Erasmus Onderwijssysteem (ErOS)-codering. Er is inmiddels een rapportage van de ErOS-beheerder beschikbaar en er is een externe consultant ingeschakeld om de rol van deze codes in het bedrijfsproces en de werkwijze van codebeheerders bij faculteiten te (her)formuleren.
7. IT-toepassingen in het roosterproces (zie hieronder).
8. Realiseren van vervolgworkshops met faculteiten. Met de betrokkenen bij het roosterproces bij de faculteit der Rechtsgeleerdheid, der Economische Wetenschappen en der Bedrijfskunde is in 1996 een workshop van een dag gehouden. Gezien de omvang van de overige faculteiten is zo'n workshop om afstemming van werkzaamheden te verbeteren volgens betrokkenen niet nodig.
9. Verbeteren van de afstemming tussen het Bureau Studenten Administratie (BSA) en EZV. Om dit te realiseren zijn vijf gesprekken gevoerd die hebben geleid tot werkafspraken die naar het oordeel van betrokkenen voldoende helder zijn.
10. Ontwikkelen van IT-toepassingen in het roosterproces.
Dit onderdeel is uitgevoerd in samenhang met de conversie van het zalen-reserveringssysteem ZEUS naar ORACLE. Daartoe is een contract afgesloten met ORTEC b.v. te Gouda. Het project IT-toepassingen viel uiteen in:
  - het maken van een elektronische zalentoewijzingsmodule voor ZEUS (gereed 1997);
  - het maken van programmatuur voor elektronische aanmaak van roosterboekjes (roosterboekgenerator, gereed: 1997);
  - het uitvoeren van een verkenning om te bezien in hoeverre het maken van onderwijsroosters door faculteiten geautomatiseerd kan worden (rooster-generator; tussenrapportage en oplevering prototype: gereed juli 1997).

Hoewel de meeste activiteiten in 1997 zijn ontplooid is de implementatie van een aantal van de activiteiten pas in 1998 een feit geworden.

Betrokkenheid studenten

Bij de uitvoering van dit project zijn studenten niet direct betrokken geweest. Het project is opgezet omdat er vanuit de studenten geluiden kwamen dat men ontevreden was over de roosters en de vele wijzigingen daarin. Uit de studenten-monitor die jaarlijks wordt uitgezet onder studenten blijkt dat studenten op dit moment positiever oordelen over de onderdelen die in dit project zijn aangepakt.

Dual commitment

Voor dit project was f 190.000 uit het studeerbaarheidsfonds beschikbaar. Een groot deel hiervan is ingezet om het systeem ZEUS te optimaliseren en uit te breiden zodat het gebruikt kon gaan worden als roostergenerator. Voorts is een deel van deze middelen ingezet voor de bekostiging van een adviseur van KPMG. Dit houdt in dat de inzet van facultaire en centrale medewerkers uit eigen middelen is bekostigd.

2.5.2 Faculteit der Economische Wetenschappen

Studie-intensivering

Doel

De faculteit kende al enige tijd een project studie-intensivering: een gezamenlijk project van de universitaire studentenpsychologen van de vakgroep Interne Organisatie van de FEW. Het project was gericht op verbetering van het studeergedrag van studenten door middel van groepsgewijze terugkoppeling van studeerafspraken. De uitvoering geschiedt door studenten uit het keuzevak bedrijfspsychologie, onder leiding van een studentenpsycholoog. Met middelen uit het studeerbaarheidsfonds is het project voortgezet.

Uitvoering

Tussen begin oktober 1996 en eind januari 1997 zijn ruim 400 brieven verstuurd aan zeven categorieën studenten. Dit betrof studenten die ofwel aan het D1 begonnen waren met vertraging of die in de eerste twee tentamenrondes een achterstand hadden opgelopen. Deze studenten is gewezen op het bestaan van speciale D1-studiebegeleidingsgroepen; zij zijn ook uitgenodigd hieraan deel te nemen en tevens gewezen op de (mogelijke) noodzaak hiervan.

Na de eerste D1-tentamenronde in november zijn aan drie verschillende groepen slecht scorende studenten 71 brieven gestuurd met een uitnodiging voor een persoonlijk gesprek met de studieadviseur en de medewerker van de begeleidingsgroepen. Het doel was deze studenten in de D1-groepen te geleiden. De opkomst op de gesprekken bedroeg 16 studenten waarvan er vier belangstelling voor de groepen hadden. De gesprekken zijn in december afgerond. Tot dat tijdstip waren er drie aanmeldingen. Uiteindelijk hadden zich in de eerste ronde 25 studenten aangemeld voor een studie-intensiveringsgroep. Op basis van deze aanmelding zijn drie groepen gestart. De werving onder D1-studenten voor de tweede ronde verliep niet goed. Daarom is besloten te werven onder studenten die hun propedeuse nog niet behaald hadden. Helaas bleek ook deze werving niet te leiden tot een acceptabel aantal aanmeldingen. Gezien de geringe belangstelling heeft de faculteiten besloten de activiteit niet voort te zetten.

Bereikte resultaten

Geconstateerd moet worden dat na zeer intensieve wervings- en voorlichtingsactiviteiten de aanmeldingen traag op gang kwamen. De capaciteit van 40 studenten is niet gerealiseerd. De voorziening is in eerste instantie blijven bestaan maar gezien het geringe effect op de studenten heeft de faculteit besloten de activiteiten niet structureel in te bedden in de onderwijsorganisatie.

Betrokkenheid studenten

De uitvoering van dit project was geheel afhankelijk van de inzet die de studenten toonden voor de activiteit. Zoals duidelijk is geworden is deze belangstelling zeer gering te noemen.

Dual commitment

Voor dit project was f 90.000 uit het studeerbaarheidsfonds beschikbaar. Deze middelen zijn ingezet om de begeleiding van de studie-intensiveringsgroepen te financieren. De inspanningen om de toestroom naar deze groepen te activeren, zijn uit facultaire middelen gefinancierd.

Opstellen toetsitembank

Doel

Het beschikbaar stellen van tentamenopgaven door middel van informatietechnologie. Studenten kunnen ter voorbereiding op de tentamens in beperkte mate beschikken over oude tentamens. Deze worden uitsluitend op schrift beschikbaar gesteld. Uit oogpunt van efficiency, maar ook met het oog op het gebruikmaken van nieuwe technische mogelijkheden (waaronder eenvoudige aanvulling van opgaven), leek het gewenst de huidige, betrekkelijk vrijblijvende en matig georganiseerde wijze van beschikbaarstelling, te vervangen door een beschikbaarstelling middels IT in de vorm van een toetsitembank. Deze 'bank' is zonodig thuis te raadplegen door de studenten.

Uitvoering project

De uitvoering van dit project is ter hand genomen door de projectgroep die ook verantwoordelijk is voor de uitvoering van het omvangrijkere project 'Invoering IT in het onderwijs'. Het opstellen van de toetsitembank vormt een integraal onderdeel van het opzetten van het in het kader van het project 'Invoering IT in het onderwijs' op te stellen Studenteninformatienet.

In eerste instantie is vooral nagegaan op welke wijze een toetsitembank moet worden vormgegeven, gevuld – en wat zeer belangrijk bleek – structureel moet worden bijgehouden. Ook de materiële voorzieningen zijn onderwerp van bespreking geweest. Op basis van deze informatie is besloten de toetsitembank te laten vullen door een aantal daarvoor aan te stellen student-assistenten die onder verantwoordelijkheid van een ud'er de gegevens voor de toetsitembank verzamelen en invoeren. In deze periode is uiteraard ook aandacht besteed aan het informeren van de vakgroepen. In mei 1997 is men bij de capaciteitsgroep Informatica begonnen met het vullen van de toetsitembank. Deze is inmiddels gerealiseerd. Momenteel wordt ook voor andere dan Informaticavakken de toetsitembank gevuld.

Bereikte resultaten

Doel van het project is voor de capaciteitsgroep Informatica gerealiseerd. Voor de andere capaciteitsgroepen wordt nog gewerkt aan de invulling van de toetsitembank.

Betrokkenheid studenten

Bij de uitvoering van dit project is een aantal student-assistenten nauw betrokken. Zij hebben immers voor de vulling van de toetsitembank gezorgd. Belangrijker zijn uiteraard de gebruiksmogelijkheden die de bank voor studenten biedt. In deze zin hebben alle studenten van de faculteit baat bij dit project.

Dual commitment

Voor het project was f 108.035 uit het studeerbaarheidsfonds beschikbaar. Deze middelen zijn ingezet om de toetsitembank van de capaciteitsgroep Informatica te ontwikkelen en te vullen. De faculteit is op dit moment bezig om ook voor de andere capaciteitsgroepen een dergelijke bank te vullen. De kosten die hiermee gemoeid zijn worden uit facultaire middelen gefinancierd.

2.5.3 Faculteit der Sociale Wetenschappen

Ontwikkeling tutorsysteem in de propedeuse sociologie

Doel

Het propedeuserendement Sociologie bedraagt nog geen 40% na twee jaar. Dat duidt niet alleen op een aanzienlijke studieovertraging, maar ook op aanzienlijke studie-uitval. De ervaring heeft geleerd dat intensieve onderwijsvormen en individuele begeleiding bevorderlijk zijn voor de studievoortgang. Een tutorsysteem is onderdeel daarvan. Doel van het project is:

- vermindering studieovertraging/verbetering doorstroming;
- terugdringing studie-uitval/verhoging propedeuserendement (na twee jaar 40%; na drie jaar gelijk aan het rendement Bestuurskunde na twee jaar, i.e. 50% van het cohort);
- versterking integrerende, selecterende en verwijzende functies propedeuse.

Uitvoering van het project

Het tutorprogramma dat in het studiejaar 1996/97 voor het eerst werd opgezet, is in het studiejaar 1997/98 gecontinueerd. In het eerste semester van dat studiejaar waren er drie daggroepen, in het tweede semester bovendien twee avondgroepen. Belangrijke wijziging ten opzichte van een jaar eerder is dat er een student-assistent is toegevoegd aan iedere tutorgroep. Dit om een betere 'brug' te slaan tussen de docenten en de studenten. Daarnaast zijn er kleine wijzigingen in de opzet van het programma aangebracht (zo hebben de studenten o.a. een presentatie aan het einde van het semester gehouden).

Bereikte resultaten

Het tutorprogramma wordt geïmplementeerd in het reguliere onderwijsprogramma. Ter voorbereiding daarop is het programma zoals dat de afgelopen twee jaar heeft gefunctioneerd uitgebreid geëvalueerd. Deze evaluatie heeft – vooral op basis van het kritisch commentaar van studenten – geleid tot een aantal aanpassingen in het programma:

- Belangrijkste aanpassing is dat het tutorprogramma voor de vol- en deeltijdstudenten voortaan van elkaar verschilt. Het blijkt dat avondstudenten andere behoeften wat betreft vaardigheden hebben dan voltijdstudenten.

- Inhoudelijk is op basis van de evaluatie besloten om het aantal schrijfp opdrachten in het tutorprogramma te vergroten.
- Tot slot werd op basis van de evaluatie besloten om het M&T-opdrachtprogramma en het tutorprogramma beter te integreren. Er bleek sprake van enige overlap, die in de nieuwe opzet is verdwenen.

Het project is succesvol geïmplementeerd. Het is te voorbarig op basis van deze korte periode uitspraken te doen over het succes van het project, maar de eerste indruk is dat het propedeuserendement is verbeterd.

Betrokkenheid van studenten

Naar aanleiding van de evaluatie van het tutorsysteem door studenten is de opzet bijgesteld. Door het werken in kleine groepen is er een hoge mate van betrokkenheid van studenten.

Dual commitment

Voor dit project was f 140.000 uit het studeerbaarheidsfonds beschikbaar. De financiering van het tutorprogramma via het studeerbaarheidsfonds is medio 1998 uitgeput. Op basis van de ervaringen is besloten het tutorprogramma in te bouwen in het reguliere programma en binnen de reguliere formatie van de opleiding ruimte hiervoor te scheppen.

2.5.4 Faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen

Opleiding Geneeskunde

Praktijkstage

Doel

Om de oriënterende functie van de propedeuse te verstevigen, d.w.z. de student een beter zicht te geven op de latere beroepsuitoefening en op de latere fasen van de studie, wilde de faculteit een nieuw programmaelement opnemen, te weten een Praktijkstage. Hiermee komt de student reeds in het eerste jaar van de opleiding in aanraking met de praktijk van de gezondheidszorg.

Doelstelling is het ontwikkelen en implementeren van het programmaonderdeel Praktijkstage in het eerste jaar van de opleiding. De globale doelstellingen van het programmaonderdeel Praktijkstage zijn gericht op het verkrijgen van kennis en inzicht in:

- de inhoud van de zorgverlening aan de hand van eenvoudige (basis)verpleegkundige handelingen;
- de belasting van een opname i.c. verblijf voor de patiënt;
- de wijze waarop patiënten een opname i.c. verblijf beleven.

Aan het eind van het programmaonderdeel wordt van de student verwacht dat deze:

- contact kan leggen en onderhouden met een patiënt;
- een patiënt kan observeren;
- kan rapporteren aan de verantwoordelijk verpleegkundige/ziekenverzorg(st)er;
- kan functioneren in teamverband;

- enige vaardigheid heeft in de lichamelijke verzorging van een patiënt;
- eenvoudige verpleegkundige handelingen kan verrichten.

Daarnaast moet de student een kritische attitude verwerven ten aanzien van:

- de afhankelijke positie waarin de patiënt verkeert;
- de wijze van samenwerking in en tussen de professionele groepen binnen een zorgverlenende instelling;
- het 'eigen' functioneren in een zorgverleningssituatie;
- de 'eigen' reacties c.q. beleving.

De stage vindt plaats in een intramurale gezondheidszorginstelling (bijvoorbeeld ziekenhuis, verpleeghuis, verzorgingshuis) of bij een instelling voor thuiszorg. Het accent ligt op het primaire 'zorgproces'. De student participeert als verpleeghulp in de verpleegkundige patiëntenzorg van de betreffende afdeling. De praktijkstage vindt plaats in een aaneengesloten periode van twee weken. De student krijgt vaardighedentraining in eenvoudige verpleegkundige en verzorgingstechnieken en zal vervolgens werkzaam zijn op een (zorg)afdeling; daarnaast is er ruimte voor zelfstudie, mede voor verslaglegging en eindgesprek. Of de student in voldoende mate aan de doelstellingen heeft voldaan, wordt beoordeeld op basis van:

1. de instellingsverklaring betreffende de opgedane kennis en vaardigheden;
2. het gemaakte verslag betreffende een tijdens de stage gemaakte analyse van de zorgverlening met betrekking tot patiëntengroepen of de coördinatie van zorg binnen/tussen disciplines. De twee onderdelen zijn gelijkwaardig en voor beide dient een voldoende gehaald te worden.

Uitvoering project

Het onderwijsprogramma is in eerste fase ontwikkeld en is inmiddels voor de derde maal succesvol gegeven. De studenten hebben de Praktijkstage als nuttig ervaren. Op onderdelen zijn aanscherpingen en bijstellingen nodig (optimalisering werkvormen, nadere explicitering doelstellingen, verbetering instructie/feed-back-proces). In het studiejaar 1997-1998 is hieraan aandacht gegeven. Via dit onderwijs is tevens een eerste indruk verkregen van de attitude van studenten in een zorgsituatie.

Bereikte resultaten

De Praktijkstage is volledig geïmplementeerd in het reguliere onderwijsprogramma.

Betrokkenheid studenten

Studenten zijn nauw betrokken geweest bij de evaluatie van de Praktijkstage. Ze ervaren dit onderdeel als nuttig.

Dual commitment

Voor dit project was f 69.000 uit het studeerbaarheidsfonds beschikbaar. Deze middelen zijn ingezet om het onderdeel te ontwikkelen. Inmiddels wordt het geheel uit facultaire middelen gefinancierd.

Attitude-Onderwijs propedeuse

Doel

In het in 1994 verschenen 'Raamplan 1994 Artsopleiding' zijn de eindtermen van de artsopleiding beschreven. Deze eindtermen kunnen beschouwd worden als een gemeenschappelijk minimumopleidingsproduct waaraan alle geneeskunde-opleidingen in Nederland moeten voldoen. Naast kennis en medisch-technische vaardigheden betreffen deze eindtermen o.a. ook de attitude jegens patiënten en collega's in de gezondheidszorg en het functioneren als arts. Om de opleiding van de FGG-EUR te doen laten aansluiten bij de eindtermen van het raamplan besteedt de faculteit structureel aandacht aan attitudeontwikkeling in het curriculum. Hiertoe is een start gemaakt door in het propedeusecurriculum het programma-onderdeel attitudeontwikkeling op te nemen. Op deze wijze kan de FGG-EUR tevens de oriënterende functie van de propedeuse verbeteren.

Doelstelling is het ontwikkelen en implementeren van het programmaonderdeel attitudeonderwijs in de propedeuse. De globale doelstellingen van dit programma-onderdeel luiden als volgt:

1. Het ontwikkelen van communicatieve en specifiek gesprekstechnische vaardigheden, vooruitlopend op het Practicum Klinische Vaardigheden en de Introductie cursus Kliniek en de co-assistentenschappen.
2. Het vormen van de persoonlijke attitude door bewustwording en herkenning van het belang van de psychologische eigenschappen van de arts in relatie tot een patiënt. Hierbij is van belang de wijze waarop de aanstaande arts zich rekenschap geeft van de beleavingswereld van de patiënt, van zijn of haar eigen positie in de arts-patiënt relatie, en van de organisatie, c.q. context waarin deze is ingebed.
3. Oriënteren op de latere beroepsuitoefening als arts. Studenten worden via dit onderwijs in de propedeuse geconfronteerd met de vraag hoe zij hun eigen rol in de arts-patiëntrelatie zien, en met de vragen die hier onlosmakelijk mee zijn verbonden, namelijk of zij die rol wel willen, en of zij menen die aan te kunnen.

Uitvoering project

Het onderwijsprogramma is in eerste fase ontwikkeld. Inmiddels is het onderwijs voor de tweede maal succesvol gegeven. De studenten waardeerden het attitude-onderwijs met ruim een 4 op een vijf puntsschaal. In het bijzonder de bijeenkomsten met een duidelijk medische signatuur of waarin oefensituaties voorkwamen werden zeer positief gewaardeerd. Op basis van de verdere uitkomsten van de evaluatie wordt aandacht besteed aan expliciteren van de doelstellingen, verdere kwaliteitsverhoging van groepsbegeleiding, systematiek van beoordeling van de student.

Bereikte resultaten

Het programmaonderdeel is ontwikkeld en succesvol geïmplementeerd in het reguliere onderwijsprogramma.

Betrokkenheid studenten

De studenten waarderen het programmaonderdeel zeer.

Dual commitment

Voor dit project was f 48.000 uit het studeerbaarheidsfonds beschikbaar. Deze middelen zijn ingezet om het programmaonderdeel te ontwikkelen. Inmiddels is het geheel geïmplementeerd in het reguliere onderwijs. De kosten zijn voor de faculteit.

Opleiding Beleid en Management Gezondheidszorg

Vaardigheidsonderwijs

Doel

Vaardigheden die aangeboden worden zijn: schrijfvaardigheden, PC-gebruik, bibliotheekvaardigheden en analytische vaardigheden. Deze laatste zullen onder andere aan de orde worden gesteld aan de hand van een training van de zevensprong, de zeven stappen die te onderscheiden zijn bij het analyseren van problemen. De zevensprong wordt ook systematisch in het probleemgestuurde groepsonderwijs gehanteerd. Tevens wordt beoogd studenten voor de start van het tweede studiejaar vertrouwd te maken met het probleemgestuurd groeps-onderwijs (PGO).

Uitvoering project

In 1996 is een projectgroep "Introductie PGO" ingesteld. Deze projectgroep heeft de volgende activiteiten ondernomen:

- Het ontwikkelen van een instructievideo over het PGO.
In samenwerking met een achttal studenten en het bedrijf "Het Kader" is een instructievideo ontwikkeld. Deze video geeft een waarheidsgetrouwe nabootsing van een onderwijsgroep, zoals die bij het instituut Beleid en Management Gezondheidszorg gegeven wordt. Aan de hand van een casus worden de stappen van het leerproces doorlopen. Per stap wordt een korte theoretische introductie gegeven, waarna de stap praktisch wordt uitgebeeld door de docenten en studenten. De video is op te vragen bij het iBMG.
- Het ontwikkelen van een instructiemiddag.
Op de eerste dag van het cursusjaar 1996/1997 is een verplichte instructiemiddag georganiseerd voor tweedejaars BMG-studenten.

De instructiemiddag aan tweedejaars heeft geleid tot een beter begrip van en een betere werkwijze in het PGO. De ontwikkelde video heeft hier een sterk ondersteunende rol bij gespeeld. Om de introductie in het PGO een meer structureel karakter te geven, is deze korte training uitgebreid en in het vaardigheidsonderwijs geïmplementeerd.

In de studie jaren 1996-1997 en 1997-1998 is vaardigheidsonderwijs in de propedeuse gegeven. Jaarlijks hebben zes docenten in 28 bijeenkomsten aan groepen van ongeveer 16 studenten trainingen gegeven in de volgende vaardigheden: studievaardigheden, schrijfvaardigheden, vaardigheden in het gebruik van de bibliotheek, interviewen, presenteren, computervaardigheden, vaardigheden in het maken van tentamens en vaardigheden die van belang zijn voor het werken met probleemgestuurd groepsonderwijs (de zevensprong, het voorzitterschap, brainstormen, discussiëren en omgaan met groepsgedrag).

Bereikte resultaten

Uit evaluatieresultaten blijkt dat het vaardigheidsonderwijs door studenten positief gewaardeerd wordt. De inhoud wordt door hen met een 7.5 beoordeeld. Docenten van het tweede studiejaar zien het effect van de trainingen in het probleemgestuurd groepsonderwijs. Vergeleken met de jaren voorafgaand aan de start van het vaardigheidsonderwijs zijn de studenten nu beter in staat binnen deze onderwijsdidactiek te werken. Het schrijfvaardigheidsonderwijs en het onderwijs in bibliotheekgebruik lijken een positieve bijdrage te leveren aan de rendementen. Haalde in het studiejaar 1995-1996 (voor de start van het vaardigheidsonderwijs) slechts 19% een voldoende voor hun werkstuk, in het studiejaar 1997-1998 is dit percentage opgelopen tot 58%.

Betrokkenheid studenten

Bij het vaardigheidsonderwijs wordt ieder blok grondig geëvalueerd. Studenten dienen vier maal per jaar een enquête over het onderwijs in te vullen en voorts wordt het onderwijs van ieder blok tevens mondeling geëvalueerd. Op basis van deze evaluaties en ervaringen van de vaardigheidsdocenten wordt een rapport geschreven. De resultaten van de enquêtes en de aanbevelingen van de studenten nemen daarbij een belangrijke plaats in. Enkele voorbeelden van veranderingen op basis van deze informatie zijn:

- het toekennen van studiepunten aan het vaardigheidsonderwijs;
- het uitbreiden van het computervaardigheidsonderwijs met trainingen in het gebruik van Internet;
- het uitbreiden van het schrijfvaardigheidsonderwijs van zes trainingen naar acht trainingen en het verplaatsen van de trainingen naar het begin van het studiejaar;
- trainingsonderdelen inhoudelijk verbeteren, bijvoorbeeld extra oefenopdrachten inbouwen.

Dual commitment

Voor dit project was f 508.000 uit het studeerbaarheidsfonds beschikbaar. De inhoud van het vaardigheidsonderwijs is voor een groot deel ondersteunend aan het onderwijs in de reguliere blokken. Afstemming met en input van de blokdocenten is noodzakelijk. Een voorbeeld is het werkstuk dat voor het blok 'organisatiekunde in de gezondheidszorg' geschreven moet worden. De blokdocent heeft hiervoor een oefenopdracht ontwikkeld die in het vaardigheidsonderwijs wordt onderwezen. Het onderwijs voorziet in een training in de bibliotheek (i.s.m. de UB). Ieder jaar wordt de training uitvoerig besproken met een medewerker van de bibliotheek om ervoor te zorgen dat de training inhoudelijk juist is en aansluit bij de continu in verandering zijnde faciliteiten. Gezien het succes van het programma is het de bedoeling dat het zal blijven voortbestaan en derhalve uit eigen middelen gefinancierd gaat worden.

2.5.5 Faculteit der Wijsbegeerte

Invoering trimestersysteem

Doel

Verbetering studeerbaarheid van het onderwijsprogramma door een betere spreiding van de studie- en tentamenbelasting over het jaar.

Uitvoering project

De faculteit der Wijsbegeerte (FW) kent sinds 1996 een semestersysteem in de propedeuse. Uit de evaluatie 1996-1997 bleek dat studenten in meerderheid voor een trimestersysteem zijn. Bij de docenten bestond een voorkeur voor het semestersysteem. In het studiejaar 1997-1998 is in de propedeuse het trimestersysteem ingevoerd. Op basis van de evaluatie die onder studenten en docenten eind 1998 is gehouden, is besloten het trimestersysteem voor de propedeuse te handhaven en het systeem eveneens in te voeren in het D-I. Het bestuur van de faculteit is nog in beraad over invoering van het trimestersysteem voor de verdere jaren. Een kwestie daarbij is dat de invoering niet alleen eisen stelt aan werkvormen, maar ook aan samenhang en opbouw van het programma van de studie wijsbegeerte.

Bereikte resultaten

Het beoogde doel is voor de propedeuse en het D-I gerealiseerd.

Betrokkenheid studenten

De mening van studenten over het trimestersysteem was de aanleiding om dit project te starten. In die zin zijn studenten derhalve direct betrokken. Dit geldt eveneens voor de beslissing over voortzetting van het project op basis van evaluatieuitkomsten.

Dual commitment

Voor dit project was f 43.214 beschikbaar uit het studeerbaarheidsfonds. Deze middelen waren ultimo 1998 uitgeput. Zoals hierboven reeds aangegeven wordt nog volop gewerkt aan de mogelijke invoering van het trimestersysteem in de andere fasen van de studie. Een en ander wordt uit eigen middelen gefinancierd.

2.5.6 Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen

Ontwikkeling onderwijsmateriaal t.b.v. trajecten

Doel

Om beter gestalte te kunnen geven aan het interdisciplinaire karakter van de opleidingen Maatschappijgeschiedenis (MG) en Kunst- en Cultuurwetenschappen (KCW) en om de wervingskracht van de opleidingen te vergroten wordt het doctoraalonderwijs bij KCW (gedeeltelijk) en MG (geheel) geherstructureerd in de vorm van trajecten, analoog aan het reeds bestaande traject Europese Ontwikkelings Studies (EOS-traject). Daartoe moest nieuw onderwijsmateriaal

ontwikkeld worden. Gezien de korte termijn waarop dit diende te gebeuren en de lopende verplichtingen van de docenten wilde de faculteit hierbij assistentie inschakelen teneinde een kwalitatief goede start mogelijk te maken. Doel van het project was derhalve de implementatie van nieuwe onderwijstrajecten middels inhoudelijke invulling en uitwerking van de didactische opzet van trajectvakken en de ontwikkeling van onderwijsmateriaal.

Uitvoering project

In de oorspronkelijke aanvraag werd voorgesteld per traject een assistent aan te stellen die een belangrijke bijdrage zou leveren aan de ontwikkeling van en de afstemming tussen de trajectvakken. Gezien het belang van de vakinhoudelijke component en de veronderstelde samenwerking van docenten in de trajecten, leek deze vorm van ondersteuning bij nader inzien niet zo zinvol. Gekozen is voor een opzet waarbij docenten middels assistentie gedeeltelijk vrijgesteld werden van andere taken om nieuwe vakken t.b.v. de trajecten te kunnen ontwikkelen. De hoogleraren die optraden als trajectleider waren verantwoordelijk voor de totale ontwikkeling van het traject. De projectleider heeft met deze hoogleraren een contract opgesteld waarin was vastgelegd dat per 1 december 1997 de volgende resultaten per traject geleverd dienden te worden.

Voor elk trajectvak moesten de volgende punten uitgewerkt zijn:

- de doelstellingen van het vak;
- de relatie tot het basisvak van het traject en/of de overige trajectvakken;
- de didactische werkvorm(en);
- de verplichte literatuur;
- de toetsvorm.

Daarnaast zijn er per traject specifieke afspraken gemaakt m.b.t. de ontwikkeling van het onderwijsmateriaal, zoals de ontwikkeling van readers, ondersteunend audiovisueel materiaal, ontwikkeling bibliografieën etc.

In mei 1997 is de eerste fase van dit project afgerond. Van alle trajectvakken is de inhoud en de werkvormen op hoofdlijnen bekend. In de periode mei-december 1997 zouden de vakken nader uitgewerkt zijn en zou ondersteunend onderwijsmateriaal ontwikkeld worden. Ondanks de assistentie bleek voor de meeste docenten de combinatie met andere taken toch op praktische problemen te stuiten. In overleg met de trajectleiders is bepaald nog een jaar uit te trekken om het ruwe materiaal dat in het voorjaar 1998 door de trajecten is opgeleverd, verder aan te passen en uit te werken in de zin zoals overeengekomen in de projectafspraken. Inmiddels is deze uitwerking grotendeels gerealiseerd.

Bereikte resultaten

De nieuwe onderwijstrajecten zijn inmiddels ingevoerd. Dit zijn de volgende trajecten:

- Media en Cultuur;
- Wereldgeschiedenis;
- Geschiedenis van Organisatie en Samenleving.

Betrokkenheid studenten

Bij de uitvoering van dit project zijn studenten niet direct betrokken.

Dual commitment

Voor dit project was f 691.200 uit het studeerbaarheidsfonds beschikbaar. Deze middelen zijn met name ingezet om de personele lasten te vergoeden voor de assistentie die nodig was om docenten gedeeltelijk vrij te kunnen stellen. De docenten werden vrijgesteld om het project uit te voeren. Deze middelen zijn ingezet om de ontwikkelingskosten te kunnen dekken. Uiteraard is het nu zo dat de uitbouw van de trajecten voor rekening van de faculteit komt.

Scriptie-expeditie

Doel

De faculteit der Historische en Kunstwetenschappen (FHKW) kent een aanzienlijke groep studenten die ernstige studievertraging oploopt aan het eind van de studie bij de vervaardiging van de doctoraalscriptie.

Voor studenten die al zes jaar of langer met hun studie bezig zijn werd een scriptie-expeditie in gang gezet. Dit wil zeggen dat de ouderejaarsstudenten werden benaderd en een compleet pakket van afstuderen werd aangeboden. Doel van het project is derhalve het terugdringen studie-uitval in de laatste fase van de studie.

Uitvoering project

In september 1996 is aan een groep zesde- en ouderejaarsstudenten van de opleidingen MG en KCW intensieve scriptiebegeleiding aangeboden vanuit de faculteit. Van de groep potentiële kandidaten voor deze vorm van begeleiding is slechts een klein deel ingegaan op het aanbod van de faculteit (7 van de 74 studenten bij MG en 5 van de 36 studenten bij KCW). In december 1997 is een groep van vijfde- en ouderejaarsstudenten benaderd voor deelname aan de scriptie-expeditie. Ook bij deze ronde was de respons laag: 8 van de 43 benaderde studenten bij MG en 5 van de 23 bij KCW. Gezien de inspanning van de faculteit viel de respons van de studenten tegen. Bovendien bleek deze studenten geen behoefte te hebben aan een collectief onderzoeksproject zoals in de oorspronkelijke projectopzet de veronderstelling was. De studenten die deelnamen aan de scriptie-expeditie hebben vrijwel allen werk en/of zorg voor een gezin. Dit betekent dat zij effectief weinig tijd konden besteden aan de vervaardiging van hun scriptie. De scriptiegroep was dan ook vooral functioneel als motiverend en procesbewakend orgaan. Inmiddels zijn acht studenten vanuit dit project afgestudeerd.

Bereikte resultaten

De scriptie-expeditie functioneert niet in de oorspronkelijke opzet omdat de interesse vanuit de studenten voor het aanbod vanuit de faculteit lager was dan aanvankelijk verondersteld en omdat gebleken is dat de deelnemende studenten vooral behoefte hebben aan procesbewaking. Met de middelen uit dit project is een systematiek ontwikkeld om jaarlijks vertraagde studenten op te sporen en te benaderen. In de komende studiejaren zal de faculteit via een scriptiegroep KCW en een scriptiegroep MG, beide onder leiding van een docent, studenten deze vorm van begeleiding blijven aanbieden.

Betrokkenheid studenten

Uit het bovenstaande blijkt dat studenten zeer nauw betrokken zijn bij de opzet en de uitvoering van het project.

Dual commitment

Voor dit project was f 216.000 uit het studeerbaarheidsfonds beschikbaar. Deze middelen zijn ingezet om de ontwikkeling van de hierbovengenoemde systematiek te realiseren. Een en ander is nu structureel ingebed in de onderwijsorganisatie van de faculteit. De kosten hiervan worden door de faculteit gedragen.

Intensivering onderwijs d.m.v. tutorsysteem

Doel

Ter bevordering van het rendement wil de FHKW een tutorsysteem invoeren. Invoering van een dergelijk systeem vergt voorbereiding, zowel organisatorisch als inhoudelijk. Tevens moeten de tutors voorbereid worden op hun nieuwe taak. De hiermee gepaard gaande verhoging van de docentenbelasting is met name binnen de vakgroep KCW – waar op dit moment nog een tekort aan docent-capaciteit is – problematisch. Daarnaast vergt de opzet van een dergelijk systeem een aanzienlijke inspanning op OBP-niveau.

Het verkorten van de feitelijke studieduur en het vergroten van de studiemotivatie en -attitude is het uiteindelijke doel van dit project.

Uitvoering project

In februari 1996 is een proef gestart met de toenmalige propedeusestudenten. Studenten werden ingedeeld in groepjes van 6 à 8 onder leiding van een tutor (docent). De tutores kregen als voorlopige taak het bespreken van de studievoortgang en eventuele studieproblemen met de studenten. Daarnaast werden de tutores ingezet bij het uitbrengen van het studieadvies aan het eind van het eerste studiejaar.

De ervaringen die in deze proefperiode met het tutorsysteem werden opgedaan vormden de basis voor de officiële start van het tutorsysteem in september 1996. De belangrijkste taken van de tutores zijn het begeleiden en stimuleren van de studenten alsmede het signaleren van eventuele problemen met de studievoortgang en het doorverwijzen van studenten. In de uitvoering traden enkele knelpunten op. Zo bleek de taakopvatting van de tutores uiteen te lopen, was de opkomst bij gesprekken van de studenten die slechte studieresultaten halen problematisch en kwamen de tentamenresultaten pas ver in de loop van het volgende trimester ter beschikking van de tutores. Eind mei 1997 verscheen een evaluatie van het tutorsysteem op basis van gesprekken met de tutores en een schriftelijke enquête onder de propedeusestudenten. Op basis van deze evaluatie is een verbeterde opzet van het tutorsysteem uitgewerkt. Hierin zijn de doelstellingen en taken van de tutores nader geëxpliciteerd en richtlijnen voor de frequentie en de inhoud van de bijeenkomsten uitgewerkt. Naar aanleiding van de ervaringen in het studiejaar 1997-1998 zijn de richtlijnen voor 1998-1999 in lichte mate bijgesteld en zijn er duidelijker afspraken gemaakt over de verantwoordelijkheden van tutores en studieadviseurs in de begeleiding van eerstejaarsstudenten.

Bereikte resultaten

Het tutorsysteem is ingevoerd volgens planning. Naar aanleiding van de gesignaleerde knelpunten in 1996-1997 is m.i.v. september 1997 een verbeterde opzet van het tutoraat gestart. De ervaringen hiermee waren niet over de hele linie bevredigend. Het welslagen van het tutoraat blijkt sterk afhankelijk van individuele

docent- en studentfactoren. In het algemeen kan geconstateerd worden dat de behoefte bij studenten aan collectieve vormen van extra-curriculaire begeleiding (zie ook verslag scriptie-expeditie) afneemt. Naar aanleiding van deze ervaringen zijn voor het studiejaar 1998-1999 nieuwe afspraken gemaakt en is overeengekomen in december 1998 – mede op basis van de nieuwe ervaringen van de tutores – een besluit te nemen over de voortgang van het tutorsysteem in het studiejaar 1999-2000.

Betrokkenheid studenten

Studenten zijn bij dit project nauw betrokken zowel wat betreft de opzet als de uitvoering.

Dual commitment

Voor dit project was f 178.000 uit het studeerbaarheidsfonds beschikbaar. Deze middelen zijn vooral ingezet om het tutorsysteem op te zetten en te ontwikkelen. Het ligt in de bedoeling een en ander in verbeterde vorm te implementeren in de reguliere onderwijsorganisatie. De kosten die hiermee gepaard gaan zijn voor rekening van de faculteit.

2.5.7 Faculteit Bedrijfskunde

Verbetering studeerbaarheid drs-opleiding Bedrijfskunde

Doel

Verhoging van het rendement door verbetering van de studeerbaarheid van de drs-opleiding.

Uitvoering project

De studeerbaarheid van de propedeuse Bedrijfskunde is belangrijk verbeterd door met ingang van het collegejaar 1996-1997 over te schakelen op een structuur met vier blokken i.p.v. twee semesters. De propedeuse begint nu met twee relatief korte blokken (af te ronden voor de kerstvakantie, inclusief directe, snelle tentaminering), gevolgd door twee wat langere blokken. Met ingang van het studiejaar 1999-2000 is voor de propedeuse gekozen voor een trimesterstructuur (ten behoeve van een betere logistiek en een goede inpassing in het universitaire systeem). De tentaminering is nu beter gespreid over het collegejaar. Verder wordt de in een studiejaar beschikbare onderwijstijd beter en evenwichtiger benut: er zijn beduidend meer collegeweken dan in het semestersysteem, hetgeen bijdraagt aan spreiding van de studielast en het vermijden van piekbelastingen. Dat wordt ook bevorderd doordat in de nieuwe structuur minder vakken parallel gevolgd behoeven te worden.

In de maanden februari en maart 1997 heeft voorbereidend onderzoek plaatsgevonden voor invoering in het basisdoctoraal van een trimestersysteem. De facultaire Curriculumcommissie heeft naar aanleiding van de resultaten in april 1997 besloten tot invoering van het trimestersysteem in het basisdoctoraal met ingang van het collegejaar 1997-1998. Dit systeem omvat drie trimesters van ieder 14 weken, en is verder gebaseerd op dezelfde principes als het blokkensysteem in de propedeuse.

Voor de specialisatiefase is eveneens invoering van een trimestersysteem voorzien, en wel gekoppeld aan een inhoudelijke herstructurering in de vorm van majors en minors. De invoering heeft gelijktijdig plaatsgevonden met die in het basisdoctoraal, zodat het derde cursusjaar nu twee trimesters uit het basisdoctoraal en een trimester uit de specialisatiefase omvat.

De invoering van een trimestersysteem teneinde de studeerbaarheid van het basisdoctoraal en de specialisatiefase te verbeteren heeft in het studiejaar 1997-1998 plaatsgevonden.

Het trimestersysteem geeft een aanzienlijke uitbreiding van het aantal onderwijsweken, waardoor het mogelijk is in drie periodes van 14 weken minder vakken per periode te doceren. Er zijn, in navolging van de propedeuse, voor de vakken uit de eerste twee trimesters van het basisdoctoraal versnelde herkansingen gehouden.

In de specialisatiefase is, naast de invoering van een trimestersysteem, ook een nieuwe onderwijsstructuur ingevoerd. Voor de majors heeft de nieuwe lichte studenten in het studiejaar 1997-1998 het basisblok kunnen voltooien.

Ouderejaarsstudenten hebben door middel van 'conversieformulieren' duidelijk kunnen maken hoe zij de studie wensen af te ronden (nieuwe of oude stijl).

Bereikte resultaten

De invoering van een structuur met vier blokken in de propedeuse heeft geresulteerd in een flinke verhoging van het rendement, in het bijzonder na één jaar studie. Dit rendement, dat laag was, is intussen verdrievoudigd.

Betrokkenheid studenten

De activiteiten binnen dit project hadden vooral het karakter van wijzigingen in de structuur van het onderwijsprogramma en het collegejaar. Daarmee had dit project met name betrekking op de logistieke en planningsaspecten van het onderwijsproces. De rol van studenten is daardoor beperkt tot het profiteren van de gerealiseerde verbeteringen in de studeerbaarheid van het onderwijsprogramma.

Dual commitment

Voor dit project was f 140.000 uit het studeerbaarheidsfonds beschikbaar. Bij de doorgevoerde drastische wijzigingen in de structuur van de roostering zijn zeer veel personen en instanties betrokken (bijv. docenten, universitaire afdelingen i.v.m. zalenplanning etc.). Ook zijn er kosten gemoeid met bijvoorbeeld de verlenging van de onderwijsperioden en het grotere beslag dat daardoor op de beschikbare zalencapaciteit wordt gelegd. Met name deze meer "perifere" kosten zijn ten laste van universitaire en facultaire middelen gekomen. Alleen de direct aan de omzettingen zelf gerelateerde kosten zijn voor het grootste deel ten laste van het projectbudget gekomen.

Mentoraat

Doel

Binnen de drs-opleiding Bedrijfskunde is gedurende de eerste twee maanden van de studie voor alle eerstejaarsstudenten van het cohort 1996 een verplicht mentoraat georganiseerd, bestaande uit drie bijeenkomsten. De hoeveelheid informatie, die in de drie verplichte bijeenkomsten is overgedragen, bleek te

omvangrijk te zijn om adequaat verwerkt te kunnen worden door de eerstejaarsstudenten.

Naast het verplichte mentoraat bestond er bij verschillende doelgroepen behoefte aan een aanvullend vrijwillig mentoraat. De mogelijkheden voor een dergelijk mentoraat dienden onderzocht te worden. Het ging hierbij met name om tentamen-training (onder andere voor allochtone studenten en studenten met een buitenlandse vooropleiding) en om aanvullende bijeenkomsten omtrent de informatievoorziening na afloop van het verplichte mentoraat.

De subdoelen van het project waren:

- ontwikkeling van nieuwe werkvormen (opdrachten, probleemgestuurd) om eerstejaarsstudenten gericht te laten kennismaken met de verschillende informatiebronnen;
- ontwikkeling van nieuwe werkvormen (zelfevaluatievragenlijst, oefeningen) om eerstejaarsstudenten snel bewust te maken van noodzakelijke aanpassingen in hun studiegedrag;
- ontwikkeling van schriftelijke informatie, opdrachten en trainingsmateriaal om ouderejaarsstudenten die als mentor optreden voor te bereiden op hun functie als begeleider;
- ontwikkeling van snelle feedbackinstrumenten middels Internet tussen studieadviseurs, mentoren en eerstejaarsstudenten;
- ontwikkeling van mogelijkheden voor een aanvullend, niet-verplicht, mentoraat toegespitst op verschillende doelgroepen, training van mentoren en inhoud en opzet van de bijeenkomsten.

Uitvoering project

Het werken met probleemgestuurd onderwijs heeft voor het cohort eerstejaarsstudenten 1997 geleid tot intensieve participatie van de studenten tijdens de mentoraatbijeenkomsten. Studenten hebben individueel en in groepjes opdrachten gemaakt en de resultaten zijn gepresenteerd tijdens de bijeenkomsten. Uit de evaluatie bleek dat er ook tijdens het tweede blok behoefte bestond aan een mentoraat. Het mentoraat is voor het cohort 1998 verder uitgebreid.

Voor het cohort 1997 is een vragenlijst opgesteld aan de hand waarvan studenten in de derde week van hun studie inzicht krijgen in hun tijdsbesteding, in het bijzonder het aantal uren zelfstudie in een week. Er zijn oefeningen ontwikkeld, waardoor studenten geconfronteerd worden met hun manier van studeren en plannen, aan de hand van informatie over de werking van het geheugen en de concentratie en de invloed daarvan op zelfstudie. Studenten geven daarbij aan op welke manier zij in hun vooropleiding gestudeerd hebben en welke aanpassingen daarin nodig zijn in een universitair onderwijssysteem. Uit de evaluatie tijdens de studieadviesgesprekken bleek dat studenten halverwege het studiejaar de opgedane kennis in de praktijk kunnen brengen. In het mentoraat voor het cohort 1998 is deze opdracht dan ook opnieuw gegeven, waarbij de mentoren in de verschillende bijeenkomsten terugkomen op de opgedane kennis, specifiek gericht op de situatie van dat moment.

Voor de mentoren is een systeem opgezet, waardoor zij zich middels schriftelijk materiaal konden voorbereiden op hun training als mentor. Aandacht werd besteed aan presentatievaardigheden, inzicht in de informatiebehoefte van eerstejaarsstudenten en mogelijkheden voor het geven van feedback aan eerstejaarsstudenten door mentoren in probleemgestuurd onderwijs. De training

voor de mentoren van het cohort 1998 is verder uitgebreid met doceervaardigheden en met een uitbreiding van de kennis op het gebied van studeerproblemen.

Er is een “wegwijzer” geplaatst op Internet, waarin eerstejaarsstudenten snel informatie kunnen vinden over voor hen relevante onderwerpen. Deze wegwijzer is behandeld in het mentoraat en er blijkt gedurende het jaar intensief gebruik van gemaakt te worden. Voor snelle feedback is aan alle mentoren een lijst met e-mailadressen van de eerstejaars uit hun groepen gegeven, waarvan door zowel eerstejaarsstudenten als door mentoren intensief gebruik gemaakt wordt.

Bereikte resultaten

Evaluatie onder allochtone studenten in februari 1996 heeft opgeleverd dat er behoefte is aan een aanvullend, niet verplicht, mentoraat voor allochtone eerstejaarsstudenten. Overleg over nadere invulling heeft opgeleverd dat uitbreiding van het mentoraat voor alle studenten, gecombineerd met goede verwijzingsmogelijkheden, de best passende oplossing is.

Evaluatie onder eerstejaarsstudenten met een afgeronde hbo-opleiding, heeft geleid tot het opzetten van een mentoraat met een aangepast programma, gericht op de specifieke wensen en vragen van deze doelgroep. Tijdens de bijeenkomsten voor het cohort 1997 bleek dat een facultatieve uitbreiding van het mentoraat gewenst was. Aan het begin van ieder trimester is er een mentoraatbijeenkomst geweest, gericht op het dan startende programmadeel. De opkomst was circa 80% en uit de evaluatie bleek dat goed aan de behoeften voldaan werd. Voor het cohort 1998 is deze programma-uitbreiding dan ook overgenomen. Bovendien is voor deze doelgroep een compleet voorlichtingstraject opgezet, passend bij hun specifieke wensen en behoeften.

Betrokkenheid studenten

Studenten zijn intensief bij de uitvoering van het project betrokken, enerzijds ouderejaarsstudenten in hun rol als mentor, anderzijds eerstejaarsstudenten in hun rol als deelnemer aan het mentoraat.

Dual commitment

Voor dit project was f 71.510 uit het studeerbaarheidsfonds beschikbaar. Het projectbudget is met name ingezet om het mentoraat verder te ontwikkelen en aan te passen aan de wensen van de studenten. Het mentoraat wordt inmiddels dan ook uit eigen facultaire middelen bekostigd.

2.6 Functioneren opleidingscommissie

Na de invoering van de MUB – 1 januari 1998 – zijn bij alle opleidingen opleidingscommissies ingesteld. De rol van deze commissies is conform de rol zoals deze is gedefinieerd in artikel 9.36 van de WHW:

- het desgevraagd of uit eigen beweging advies uitbrengen aan de faculteitsraad en aan de vaksgroep- en werkgroepsbesturen over alle aangelegenheden in de betreffende opleiding;
- het jaarlijks beoordelen van de wijze van uitvoeren van onderwijs- en examenregeling.

**2.7 ICT in het
onderwijs**

In november 1998 is door het College van Bestuur een beleid voor de integratie van informatie- en communicatietechnologie vastgesteld. Het hoofddoel van dit beleid is dat "ICT als medium voor leren en onderwijs binnen zes jaar (1999-2005) op de daarvoor geschikte plaatsen in de curricula is geïntegreerd."

Het hoofddoel wordt gerealiseerd door een decentrale en gefaseerde aanpak. Aan de faculteiten alsmede aan het Bureau van de Universiteit en aan de Universiteitsbibliotheek is gevraagd een ICT-plan voor de periode 1999-2002 op te stellen. In dit ICT-plan maakt het organisatieonderdeel zijn voornemens bekend met betrekking tot ICT in het onderwijs. De verschillende decentrale plannen worden bekeken door een ICT-stuurgroep, bestaande uit onder anderen de Rector Magnificus, de directeur Onderwijs en Onderzoek, de voorzitter van het ICT-platform en een extern deskundige. Nadat de ICT-plannen door de Stuurgroep zijn goedgekeurd komen de gereserveerde middelen voor de organisatieonderdelen beschikbaar. De daadwerkelijke uitvoering zal plaatsvinden door middel van (interfacultaire) projecten. Voor de uitvoering van het ICT-beleid heeft het College van Bestuur een ICT-fonds van 5 miljoen beschikbaar gesteld voor de periode 1999-2005. De organisatieonderdelen dienen bij de uitvoering van projecten het bedrag uit het ICT-fonds te matchen.

Om kennis en expertise uit te wisselen en samenwerking te bevorderen heeft het platform voor Informatie- en communicatietechnologie (ICT-platform) een formele status gekregen. Het ICT-platform bestaat uit belangstellenden van alle faculteiten en verschillende centrale diensten. Op de bijeenkomsten worden regelmatig presentaties gehouden van voorbeeldprojecten binnen en buiten de EUR. Het platform biedt bovendien de mogelijkheid om gezamenlijk nieuwe onderwijsmaterialen – bijvoorbeeld educatieve webomgevingen – te ontwikkelen.

**2.8 Nieuwe
varianten in 1998**

Door de minister is in het kader van zijn stimuleringsbeleid met betrekking tot duale leerwegen in het WO – opleidingen waarin onderwijs en werkervaring zijn geïntegreerd – aan de duale opleiding Nederlands recht (bestuursrecht) van de faculteit der Rechtsgeleerdheid een subsidie van Kf 500 toegekend. Het experiment bij rechten is september 1998 van start gegaan en zal voor 1 september 2001 worden geëvalueerd.

In het najaar van 1998 is de faculteit der Economische Wetenschappen gestart met de nieuwe studierichting Informatica en Economie (I&E). In deze studierichting wordt een grondige opleiding in de (bedrijfs)economie gecombineerd met een even zo grondige opleiding in de informatica. Deze studierichting speelt in op een duidelijke maatschappelijke behoefte, namelijk het innovatief toepassen van informatie- en communicatietechnologie (ICT) binnen bedrijven en organisaties. Bedoeling is dat de studierichting binnen enkele jaren een volwaardige opleiding wordt.

In september 1998 is de opleiding Beleid en Management Gezondheidszorg gestart met een nieuwe specialisatie Gezondheidszorgonderzoek. De specialisatie beoogt een verbreding en verdieping van de kennis en vaardigheden op het gebied van gezondheidszorgonderzoek, en primair bedoeld voor studenten met belangstelling voor een vervolgopleiding c.q. loopbaan als onderzoeker.

2.9 Aansluiting

onderwijs-

arbeidsmarkt

Monitor WO-arbeidsmarkt

Onder de vlag van de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) vindt er vanaf 1998 een jaarlijks terugkerend onderzoek onder afgestudeerden plaats. Dit onderzoek – de WO-monitor – heeft enerzijds betrekking op de huidige arbeidsmarktpositie van alumni en heeft anderzijds betrekking op curriculumevaluatie. In 1998 zijn de inhoudelijke en organisatorische voorbereidingen voor het onderzoek getroffen. In het najaar zijn de vragenlijsten verstuurd naar ruim 2000 EUR-afgestudeerden. De uitvoering en de analyse van de onderzoeksresultaten wordt gedaan door het Researchcentrum Onderwijs en Arbeidsmarkt. De resultaten van het eerste onderzoek worden in mei 1999 verwacht.

Loopbaancentrum LABEUR

Het Loopbaancentrum LABEUR richt zich op een optimale afstemming tussen enerzijds studenten en pas afgestudeerden van deze instelling en anderzijds de arbeidsmarkt.

LABEUR biedt onder meer de volgende diensten:

- individuele adviezen en begeleiding;
- een uitgebreid documentatiecentrum over de arbeidsmarkt/werkgevers;
- diverse cursussen, trainingen en lezingen;
- oriëntatiemogelijkheden met afgestudeerden.

Sinds 1998 kent LABEUR een nieuwe activiteit: arbeidsbemiddeling, werving & selectie. Op verzoek van opdrachtgevers/werkgevers zoekt LABEUR naar geschikte kandidaten voor vacatures. Deze kandidaten draagt LABEUR voor aan de opdrachtgever. Voor de kandidaat in kwestie (student/pas afgestudeerde) is deze dienstverlening gratis. Belangstellende kandidaten kunnen hun cv en loopbaanwensen hiertoe inleveren bij LABEUR. Ze worden voor een eerste selectiegesprek door LABEUR uitgenodigd, zodra passende vacatures zich voordoen.

3. ONDERZOEK

3.1 Onderzoeksmissie: wetenschappelijke en maatschappelijke profilering

---

Het onderzoek aan de EUR is zowel fundamenteel van aard als gericht op praktische toepasbaarheid. Vraagstukken op de terreinen van ziekte en gezondheid(szorg), management, organisatie en beleid in zowel de publieke als de private sector zijn de centrale thema's voor wetenschappelijk onderzoek. De academische centrum-functie op het gebied van geneeskunde en gezondheidszorg wordt vervuld in samenwerking met het Academisch Ziekenhuis Rotterdam in het Erasmus universitair Medisch Centrum Rotterdam (EMCR). Ook internationaal gezien staat de EUR bekend om haar medische profilering en als 'business university'.

In het strategisch beleidsdocument zijn de doelstellingen als volgt verwoord:

- *De EUR biedt blijvend ondersteuning aan fundamenteel onderzoek dat naar internationale maatstaven van topniveau is;*
- *In de komende zes jaar ontwikkelt de EUR stimulansen om op meer onderzoek-gebieden tot de wereldtop te gaan behoren;*
- *Via een systeem van kwaliteitszorg wordt gegarandeerd dat het overige onderzoek aan de EUR ten minste van goede kwaliteit is;*
- *De EUR blijft tevens haar aandacht richten op onderzoek inzake maatschappelijke prioriteiten.*

3.2 Zwaartepunt- vorming en positionering

De belangrijkste onderzoeksthema's, waarbinnen vooral ook fundamenteel onderzoek plaatsvindt, vormen de wetenschappelijke onderzoekszwaartepunten van de EUR, die uiteindelijk zijn geconcentreerd en zichtbaar gemaakt in het stelsel van onderzoekscholen. Met de erkenning van onderzoekscholen door de Erkenningscommissie Onderzoekscholen van de KNAW is de positionering van de onderscheiden instellingen aanwijsbaar. De bundeling van onderzoek in onderzoekscholen begon in het begin van de jaren negentig.

In 1993 kende de EUR twee door de KNAW erkende onderzoekscholen: Netherlands Institute for Health Sciences (NIHES) met de EUR als penvoerder en het Medisch-Genetisch Centrum Zuidwest Nederland (MGC) waarvan de Universiteit Leiden penvoerder is. Beide scholen verkregen de KNAW vervolgerkenning in 1997.

De EUR is momenteel nog penvoerder van twee interuniversitaire onderzoekscholen: de Research School Molecular Medicine (de Onderzoeksschool Pathofysiologie van Groei en Differentiatie, OPGD) en het Tinbergen Institute, die respectievelijk in 1994 en 1996 door de KNAW zijn erkend. Per 1 januari 1999 is het penvoerderschap van het N.W. Posthumusinstituut overgegaan naar de Katholieke Universiteit Nijmegen.

Erkende onderzoekscholen

In 1998 participeerde de EUR in 15 door de KNAW erkende onderzoekscholen, waarvan andere universiteiten het penvoerderschap voeren:

- Medisch-Genetisch Centrum Zuidwest Nederland (MGC);
- het N.W. Posthumusinstituut voor economische en sociale geschiedenis, waarvan de EUR tot januari 1999 penvoerder was en waarvoor eind 1998 een hererkenningaanvraag bij de KNAW is ingediend. Thans is de KUN de penvoerder;

- OSCAR, de Onderzoekschool Cardiovasculaire Research Amsterdam Rotterdam, dat erkend is in 1994 en waarvan de UvA penvoerder is en waarvoor geen hererkenningsaanvraag is ingediend;
- MENU, onderzoekschool voor metabolisme en nutrition, erkend in 1994, met de UvA als penvoerder, die ook voor deze onderzoekschool geen hererkenningsaanvraag heeft ingediend;
- the Helmholtzschool for Autonomous Systems Research, erkend in 1994, met de UU als penvoerder, die de hererkenningsaanvraag eind 1999 zal indienen;
- voor het Thomas Stieltjes Institute for Mathematics, erkend in 1994, met de UL als penvoerder is eind 1998 wel een hererkenningsaanvraag ingediend;
- de Onderzoekschool Ethiek kreeg de erkenning in 1994, de penvoerder was de UvA, per januari 1999 de VU; de hererkenning is aangevraagd;
- de Onderzoekschool voor Arbeid, Welzijn en Sociaal-Economisch Bestuur, AWSB, is in 1994 erkend, met als penvoerder de UU, die een hererkenningsaanvraag heeft ingediend;
- het Center for Resource Studies for Human Development, CERES is door de KNAW in 1994 erkend, de penvoerder is de UU die een hererkenningsaanvraag heeft ingediend;
- the Dutch Institute for Systems and Control, DISC is in 1995 erkend, de TUD is penvoerder;
- de Onderzoekschool Rechten van de Mens, is erkend in 1995, de penvoerder is de UU;
- het Huizinga Instituut voor cultuurgeschiedenis is in 1995 erkend, de penvoerder is de UvA;
- de Nederlandse Onderzoekschool Bestuurskunde, NOB is in 1996 erkend, de penvoerder is de UT;
- de Onderzoekschool Wijsbegeerte is in 1996 erkend, de penvoerder is de KUN;
- de Onderzoekschool Transport, Infrastructuur and Logistiek TRAIL is in 1997 erkend, de penvoerder is de TUD.

De EUR heeft eind 1998 twee nieuwe erkenningsaanvragen ingediend bij de KNAW: de Onderzoekschool Maatschappelijke Veiligheid van de faculteit der Rechtsgeleerdheid, en het Erasmus Research Institute of Management, ERIM, van de faculteiten Bedrijfskunde en Economische Wetenschappen, waarin de onderzoeksinstituten ERASM en RIBES samenwerken. Voorts participeert de EUR in de erkenningsaanvraag voor de Onderzoekschool Juridische Geschillenbeslechting, waarvan de Universiteit Leiden penvoerder is.

Lokale onderzoeksinstituten en -centra

Binnen de EUR functioneerden in de verslagperiode naast de genoemde onderzoekscholen, de volgende lokale onderzoeksinstituten:

- the Erasmus University Research Institute for Decision and Information Systems, EURIDIS, een interfacultair onderzoeksinstituut dat in 1998 als expertisecentrum in de faculteit Bedrijfskunde is opgenomen;
- het Erasmus Institute for Philosophy and Economics, EIPE, een interfacultair onderzoeksinstituut, dat is voortgekomen uit een IMPULS project (zie paragraaf 1.6.);
- het Erasmus Research Institute for Advanced studies in Management, ERASM van de faculteit Bedrijfskunde;
- het Sanders Instituut van de faculteit der Rechtsgeleerdheid;
- het Rotterdams Instituut voor Bedrijfseconomische Studies, RIBES, van de faculteit Economische Wetenschappen;

- het Centrum voor Bedrijfsgeschiedenis;
- the Institute of Globalization, International Economic Law and Dispute Settlement, GLODIS dat in september 1998 is opgericht aan de faculteit der Rechtsgeleerdheid.

3.3 Diepte- en Breedtestrategie

Dieptestrategie

Voor de *dieptestrategie* is in totaal een budget van 100 miljoen gulden in de eerste geldstroom vrijgemaakt, ten behoeve van een reallocatie van onderzoeksmiddelen tussen universiteiten met als doel ondersteuning van toponderzoekscholen. Het bedrag van 100 miljoen wordt in twee rondes toegekend. Voor 1999 is 10 Mf beschikbaar voor het compartiment dieptestrategie, dat naar rato van de totaal-omvang van de programma's over de voorstellen werd verdeeld. De reeks gaat verder met 20, 40, 50, 50 Mf, etc. in de latere jaren.

In de eerste ronde zijn zes (van de tien) toponderzoekscholen geselecteerd: 2 in Techniek (penvoerder 2 maal de Technische Universiteit Eindhoven), 1 in de astronomie (penvoerder de Universiteit van Amsterdam), 1 in de aardwetenschappen (penvoerder de Vrije Universiteit), 1 in materiaalkunde (penvoerder de Rijksuniversiteit Groningen) en 1 in geneeskunde (penvoerder de Universiteit Utrecht).

Vanaf 1998 neemt de EUR met drie onderzoeksgroepen vanuit de onderzoeksschool MGC deel in de in het kader van de dieptestrategie opgerichte Toponderzoeksschool Centre for Biomedical Genetics (CBG), waarvan de Universiteit Utrecht penvoerder is, en waaraan ook de Universiteit van Amsterdam en de Rijksuniversiteit Limburg deelnemen.

Breedtestrategie

De *breedtestrategie* gaat gepaard met een reallocatie van onderzoeksmiddelen binnen universiteiten. Het gaat om het steunen van het bredere stelsel van erkende onderzoekscholen, met als doel samenwerking, selectiviteit en concentratie van onderzoek, ter voorbereiding van toponderzoek. Het budget dat met de breedtestrategie correspondeert is voor vijf jaren geormerkt. De geselecteerde onderzoek-zwaartepunten ontvangen uit dit compartiment een daadwerkelijke stimulans.

In 1998 is de eerste tranche van deze reallocatie voorbereid. De EUR heeft, evenals de meeste universiteiten, besloten de eerste tranche van de breedtesteun te realloceren naar de erkende onderzoekscholen, te weten: NIHES, Molecular Medicine, Tinbergen Institute, N.W. Posthumus Institute, OSCAR, TRAIL, NOB en AWSB.

Met deze allocatie is de eerste stap gezet in de besteding van de in totaal voor de EUR beschikbare gelden in het kader van de breedtestrategie 9,5 Mf voor de jaren 1999, 2000, 2001 en 2002.

3.4 Tweede geldstroom

Eind 1998 werd door NWO bekend gemaakt dat als eerbewijs voor baanbrekend onderzoek en stimulering voor verder onderzoek prof.dr. J.H.J. Hoeijmaker, hoogleraar moleculaire genetica aan de EUR, een van de drie prestigieuze Spinoza-premies zou ontvangen. Hij verricht onderzoek op het gebied van DNA-reparatie

en genetische degeneratie. Het DNA-reparatiesysteem bewerkstelligt dat schade aan ons DNA veelal tijdig en efficiënt wordt gerepareerd. Er zijn echter drie verschillende erfelijke ziekten bekend, waarbij er iets mis is met een van de bekendste reparatiesystemen. Deze defecten veroorzaken ernstige ziektebeelden, waarbij patiënten vaak op jonge leeftijd overlijden. Bovendien blijken de betrokken genen een functie in het overschrijvingsproces van de DNA-code naar een eiwit te hebben, waardoor de ziektebeelden nog complexer worden. Het onderzoek spitst zich toe op de nadelige gevolgen van de ophoping van vroeger levensbedreigende genetische defecten voor toekomstige generaties.

De FGG is voorts al jaren zeer succesvol bij het verwerven van vele NWO-subsidies voor postdocs en oio's, en Akademieonderzoekers. Bij de andere faculteiten is deze werfkracht nog niet voldoende van de grond gekomen.

3.5 Kwaliteitszorg

In 1998 zijn twee visitaties van belang geweest voor de EUR: de gecombineerde onderwijs- en onderzoekbeoordeling Letteren en de onderzoekbeoordeling Geneeskunde.

Uit de analyses blijkt dat de EUR op het criterium kwaliteit, hoewel beter dan bij de vorige visitatie, toch laag scoort op het totale gebied van Letteren. Bij een nadere beschouwing van de onderdelen geschiedenis en kunstwetenschappen staat de EUR er beter voor. Inmiddels werkt de faculteit der Historische en Kunstwetenschappen met een nieuw opgesteld onderzoekbeleidsplan, dat nieuwe structurering en nieuwe impulsen geeft aan het onderzoek.

De resultaten van de visitatie Geneeskunde zijn voor de Rotterdamse universiteit uitstekend en stijgen boven het landelijk gemiddelde uit. Het Disciplineplan Geneeskunde van de KNAW laat dan ook een positieve uitslag zien, waar de faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen nieuwe activiteiten op kan ontwikkelen.

Voor wat betreft de twee belangrijkste thema's in de missie van de EUR, die te maken hebben met de medische en de businesswereld blijkt de EUR gerichte onderzoekactiviteiten te kunnen ontplooiën, die wat betreft de levenswetenschappen zonder meer uitstekende resultaten opleveren.

Kwaliteitszorg en kwaliteitsbewaking zullen daarbij een blijvende rol spelen.

3.6 Maatschappelijke Onderzoek-prioriteiten

De universiteit streeft naar diepgang en verbreding van onderzoek op het raakvlak van universiteit en maatschappij. De EUR heeft dit beleid zichtbaar ingezet in het begin van de jaren negentig met universitaire profileringsthema's en heeft later aansluiting gevonden bij de onderzoekprioriteiten van landelijke en regionale overheden, waarvan de in het Wetenschapsbudget 1997 en HOOP 1998 geformuleerde prioriteiten belangrijke componenten zijn. Uitdrukkelijk in aanvulling op fundamenteel onderzoek is de aandacht de laatste jaren in toenemende mate uitgegaan naar maatschappelijk relevant onderzoek.

De EUR biedt ondersteuning met enkele thema's bijvoorbeeld aan:

- informatie- en communicatie-infrastructuur: logistiek en informatiesystemen, ICT;
- de dienstensector: kennisinfrastructuur en -management, marketingmanagement;
- nationaal Onderzoekinitiatief factor 4: milieueconomie en –beleid;
- integraal ruimtegebruik: transport en logistiek;
- ontwikkeling van bedrijvigheid: Midden- en Kleinbedrijf, innovatie;
- internationale en regionale veranderingsprocessen: globalisering en mededinging;

- sociale cohesie: arbeidsmarkt en sociale ongelijkheid, maatschappelijke veiligheid;
- gezondheidsonderzoek: chronische ziekten, ouderdomsziekten, pathofysiologie, kwaliteit en doelmatigheid van zorg, gezondheid en sociale zekerheid, medische technologie, etc.

3.7 Kwantitatieve gegevens over onderzoek

Tabel 1:

Promoties aan de Erasmus Universiteit Rotterdam naar HOOP-gebied

HOOP-gebied	aantal
Gezondheid	101
Economie	23
Recht	14,5
Gedrag & Maatschappij	3,5
Taal & Cultuur	6
Totaal	148

Tabel 2:

Deelnemende instelling	Instroom		Uitstroom +		Uitstroom -	
	m	v	m	v	m	v
*EUR	15	4	4	-	12	-
*UvA	9	6	-	-	8	2
*VU	12	2	1	1	5	2
Totaal	36	12	5	1	25	4

Onderzoekscholen met de EUR als penvoerder: in- en uitstroom aio's en oio's met (+) en zonder (-) promotie

Tinbergen Instituut

N.B. in 1998 vonden 13 promoties plaats van vóór 1998 ingestroomde aio's en oio's:

EUR: 5m, 1 v; UvA: 4m, 1v; VU: 2m

Van de overige onderzoekscholen zijn geen gegevens bekend.

In bijlage 2 volgen de tabellen met de aio-rendementen 1986-1998 per cohort.

4. STUDENTEN

Wie wil gaan studeren of al studeert, staat regelmatig voor een keuze: bij de aankomende student gaat het om de keuze van een opleiding en instelling. Wie al studeert vraagt zich in het begin af of de uiteindelijke keus wel zo goed is geweest en aan het einde van de studie komt de vraag aan de orde wat voor loopbaan men ambieert en hoe men zich daarop kan voorbereiden.

In 1998 is het gehele traject van voorlichting aan en werving van studenten voor de reguliere opleidingen door de studievoorlichters opnieuw geijkt aan het verloop van het keuzeproces van vwo-scholieren. Dat leidt in 1999 tot de vervanging van de voorlichtingsweek in het najaar door een voorlichtingsdag, gericht op oriëntatie en verdieping, en een dag voor vooraanmelders (zonder ouders) met als doel toetsing van de gemaakte keuze. De projecten die in het kader van aansluiting vwo-wo zijn ontwikkeld op het vlak van oriëntatie van leerlingen op het vervolgonderwijs (OVO) passen goed in dat traject. Ook binnen het project Begeleiden en verwijzen dat in 1998 van start is gegaan, komt het thema van een juiste keuze aan de orde.

4.1 Aansluiting tussen voortgezet onderwijs en de universiteit

---

De vernieuwing van de tweede fase van het voortgezet onderwijs heeft onder andere tot doel de aansluiting met het hoger onderwijs te verbeteren. In het plan van aanpak dat het College van Bestuur in 1998 heeft vastgesteld, wordt aan de opleidingen gevraagd om op hun beurt te bezien of de andere kennis en vaardigheden van de vwo-gediplomeerden vanaf 2001 niet zouden moeten leiden tot aanpassing van het studieprogramma en van de vakdidactiek in de propedeuse. Het is daarbij van belang om de universitaire docenten te informeren over de op handen zijnde veranderingen en in voorkomende gevallen didactisch verder te scholen. Het plan van aanpak gaat ook in op de noodzakelijke regelgeving, wijzigingen in de voorlichting aan scholieren, aansluitingsactiviteiten en de ontwikkeling van netwerken met scholen. Faculteiten hebben aan de hand van het plan van aanpak eigen actieplannen opgesteld.

In samenwerking met de TU-Delft en twintig scholen voor voortgezet onderwijs uit de regio is het programma "Proefstuderen" georganiseerd. Leerlingen kunnen gedurende twee dagen diepgaand kennismaken met de opleiding waarop voorlopig hun keuze is gevallen. Het project "Student aan de universiteit" dat de Erasmus Universiteit Rotterdam zelfstandig aanbiedt, richt zich op leerlingen die behoefte hebben aan een algemene kennismaking met studeren en studentzijn.

4.2 Studiebegeleiding

In augustus 1998 is begonnen met de uitvoering van het universitaire project "Begeleiden en verwijzen". Bij de diverse begeleiders van studenten is geïnventariseerd aan welke voorzieningen behoefte bestaat. Vervolgens wordt onderzocht welke instrumenten er aan andere universiteiten al zijn ontwikkeld en beschikbaar gesteld aan studentbegeleiders en studenten zelf. Het gaat daarbij onder andere om cursussen voor verdere professionalisering van de studentbegeleiders, trainingen voor studenten, testmogelijkheden en het gebruik van Internet voor het aanbieden van informatie en eenvoudige tests. Verwacht wordt dat de eerste voorzieningen in de loop van 1999 beschikbaar komen.

De cursus studiekeuzevaardigheden die vorig jaar in de vorm van een pilot is gehouden, is als cursus studiekeuze gecontinueerd. Hierbij werkt de Erasmus Universiteit Rotterdam samen met drie hogescholen te Rotterdam (HES, HR&O en Ichthus). De cursus richt zich vooral op studenten in de propedeuse die gezien hun

resultaten grote twijfels hebben over de juistheid van hun oorspronkelijk studie-keuze. Hun wordt geleerd om te gaan met keuzevraagstukken en welke vaardigheden ze daarbij nodig hebben.

4.3 Studievoortgang

Sinds de invoering van de tempobeurs berekent de universiteit jaarlijks in oktober de studievoortgang van studenten met studiefinanciering. De universiteit stelt de IBG ervan op de hoogte welke studenten met een tempobeurs of prestatiebeurs in het eerste jaar al dan niet hebben voldaan aan de voor hen geldende studievoortgangsnorm. De studenten zelf ontvangen hiervan bericht op hun studieadres. In het studiejaar 1997-1998 hebben 1.669 studenten (exclusief diegenen die 0 studiepunten hebben behaald) die tot deze groep behoren, niet voldaan aan de studievoortgangsnorm.

4.4 Doelgroepen-beleid

Als gevolg van de succesvol verlopen Internationale Studenten Carrière Dagen van april 1997 hebben de organisatoren in 1998 besloten de Stichting International Student Career Development (ISCD) op te richten. De ISCD richt zich op allochtone en buitenlandse studenten die een internationale loopbaan bij een Nederlandse of buitenlandse onderneming nastreven. De belangrijkste activiteit in 1998 was het opnieuw organiseren van de Internationale Studenten Carrièredagen. De economische crisis in Oost-Azië weerhield een aantal ondernemingen uit die regio van deelname aan de ISCD. De ISCD onderzoekt of ze mogelijk op andere wijze haar doelstelling kan realiseren.

De klankbordgroep voor allochtone studenten aan de EUR (KASEUR) waarin vertegenwoordigers van de allochtone studentenorganisaties onderling en met de universiteit overleggen, is in 1998 omgevormd tot een universitaire commissie. Ten behoeve van gezamenlijke projecten treedt een van de allochtone studenten op als coördinator. Op tijdelijke basis heeft het College van Bestuur voor een periode van twee jaar een subsidie beschikbaar gesteld ten behoeve van beurzen voor de bestuurders van allochtone studentenorganisaties en organisatoren van projecten.

Onder auspiciën van KASEUR organiseerden Marokkaanse studenten een voorlichtingsmiddag voor hun ouders en hield Passaat, de vereniging van Antilliaanse en Arubaanse studenten, het symposium "De Nederlandse Antillen en Aruba op weg naar het nieuwe millennium". De bestaande activiteiten op het gebied van studie-introductie en taal- en tentamentraining zijn voortgezet.

De devaluatie van de Indonesische munt heeft de studenten die uit dit land afkomstig zijn in grote financiële problemen gebracht. Voor een beperkt aantal studenten heeft de universiteit via het noodfonds middelen beschikbaar gesteld voor de betaling van het collegegeld.

4.5 Financiële ondersteuning studenten

De regeling financiële ondersteuning die de universiteit heeft getroffen op grond van artikel 7.51. van de WHW biedt compensatie aan studenten die als gevolg van bijzondere omstandigheden niet voldoen aan de prestatienormen van studiefinanciering of niet binnen de looptijd van het beursdeel van studiefinanciering afstuderen. In 1998 ontvingen 70 studenten compensatie voor de omzetting van

hun beurs over het studiejaar 1996-1997 in een lening (tempobeurs) en zeven compensatie voor het definitief worden van de lening over hetzelfde jaar (prestatiebeurs eerste jaar). Over het studiejaar 1997-1998 kregen 144 studenten afstudeersteun in de vorm van een lening van de instelling die voor bijna iedereen later is omgezet in gift vanwege de geboekte studievoortgang.

4.6 Cultuur

In de zomer van 1998 is bij wijze van experiment Erasmus Cultuur van start gegaan. Erasmus Cultuur organiseert – veelal in samenwerking met de Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam – voor studenten van de Erasmus Universiteit elk semester een serie basiscursussen op het gebied van audiovisuele media, muziek, schrijven, beeldende kunst en dans. De cursussen zijn qua prijs, tijdstip en doelstelling afgestemd op de behoeften van de studenten. Voorts stelt Erasmus Cultuur abonnementen samen voor voorstellingen in de Rotterdamse theaters (toneel, muziek en dans).

4.7 Studentenstatuut

Ten opzichte van 1997 zijn er in dit statuut enkel redactionele wijzigingen aangebracht.

5. INTERNATIONALISERING

5.1 Internationaliseringsbeleid

Het internationaliseringsbeleid is een integraal onderdeel van het onderwijs- en onderzoekbeleid. In het strategiedocument voor de ontwikkeling van de Erasmus Universiteit Rotterdam 1999-2005, dat in 1998 is vastgesteld, is dit verwoord als: *“De universiteit stelt zich ten doel de internationale gerichtheid in al haar activiteiten te versterken”*.

De motieven voor deze doelstelling worden beknopt weergegeven als:

- kennis kent geen grenzen;
- de positie van de afgestudeerden op de internationale arbeidsmarkt wordt beter;
- een internationale campus werkt stimulerend voor staf en studenten;
- de studenten maken kennis met het toenemende internationale karakter van de arbeidsmarkt en het toekomstige werkveld;
- internationalisering geeft stimulansen aan onderwijs, onderzoek en de organisatie daarvan in de breedste zin van het woord;
- het rekruteringsgebied voor studenten/cursisten en staf wordt groter.

Het College van Bestuur heeft binnen de algemene doelstelling om de internationale oriëntatie van onderwijs en onderzoek verder te versterken een aantal accenten aangebracht:

- ontwikkeling van ‘English streams’;
- het aantrekken van buitenlandse studenten, docenten en onderzoekers;
- versterken van de taalvaardigheid van studenten en medewerkers;
- stimuleren van internationaal gericht postinitieel onderwijs, waaronder summer courses;
- concentratie van nieuwe activiteiten op Azië en Europa.

Effecten van internationalisering zijn volop zichtbaar in onderwijs- en onderzoeksprojecten met buitenlandse partners, Engelstalig onderwijs en de komst van buitenlandse studenten, alsmede de deelname van alle faculteiten aan talrijke Europese programma’s.

5.2 Onderwijs

Onderwijsontwikkeling

In 1998 is besloten tot de ontwikkeling van een ‘English stream’. Het project is een samenwerking tussen de faculteiten economie en bedrijfskunde. Het is de bedoeling een English stream aan te bieden met ingang van 2000/01. Ten grondslag aan het project ligt de toenemende internationalisering van het vakgebied der economie en bedrijfskunde. Studenten worden geconfronteerd met een internationale arbeidsmarkt en een internationaal werkveld. Daarnaast neemt de vraag naar dit type onderwijs vanuit het buitenland toe zodat hier kansen liggen voor de universiteit.

Onderzocht wordt of een Engelstalige variant bij de faculteit der Sociale Wetenschappen ook tot de mogelijkheden behoort.

De faculteit der Economische Wetenschappen is in 1998 gestart met de (Nederlands-talige) variant “Economie en bedrijf in Pacific Azië”. Het betreft een variant binnen de opleiding economie met een sterk accent op Azië. Studenten worden naast vraagstukken van economie ook onderricht in de Japanse en/of Chinese taal.

In Europees verband neemt de universiteit deel aan leerplanontwikkelingsprojecten in het Socratesprogramma van de Europese Unie. In 1998 waren dat projecten op het gebied van:

- European masters in criminology and criminal justice;
- Local and regional government in Europe;
- Marketing and implementing European environmental law and policy;
- European module on comparative social security policy.

Studentenmobiliteit

Een belangrijk aspect van internationalisering in het initieel onderwijs is studentenmobiliteit. In de voorbije jaren is sprake geweest van een daling van de uitgaande mobiliteit van studenten. Exacte cijfers over de terugloop zijn op instellingsniveau niet beschikbaar. Er wordt aan gewerkt om in de toekomst betrouwbare gegevens hierover beschikbaar te hebben. In 1998 is kwalitatief onderzoek gedaan naar de terugloop van de uitgaande mobiliteit. De resultaten zijn neergelegd in een rapport. Conclusies zijn dat:

- studenten zich onvoldoende geïnformeerd voelen over studeren in het buitenland;
- de druk om in hoog tempo te studeren de mobiliteit belemmert;
- de verwachting is dat een periode van studie in het buitenland hoge kosten met zich meebrengt.

Met het oog hierop is de universiteit gestart met het organiseren van een jaarlijkse voorlichtingsmarkt "Grenzeloos studeren". De aantrekkelijkheid van de universiteit voor buitenlandse studenten is onverminderd.

Moderne vreemde talen

Kennis van moderne vreemde talen is een bijzonder aandachtspunt van het internationaliseringsbeleid. De universiteit heeft geen eigen talenopleidingen. Dat is bij het voorbereiden van internationale activiteiten en internationale mobiliteit van studenten een handicap. Derhalve is een overeenkomst aangegaan met de HES waardoor studenten en docenten van de EUR aldaar aan taalcursussen Engels, Frans, Duits, Italiaans, Spaans en Russisch kunnen deelnemen.

In 1998 zijn tevens cursussen Franse, Duitse en Spaanse taal en cultuur aangeboden. Deze cursussen worden verzorgd door respectievelijk docenten van de letterenfaculteit van de Universiteit Utrecht (Frans), het expertisecentrum Duits van de Universiteit Utrecht (Duits) en het Instituto Cervantes in Utrecht (Spaans) en zijn speciaal bestemd voor studenten die zich willen voorbereiden op een studieverblijf in het buitenland. De cursussen werden financieel ondersteund door het universitaire internationaliseringsfonds.

5.3 Onderzoek

Buitenlandse promovendi

Een internationale oriëntatie op onderzoek aan de universiteit is noodzakelijk en vanzelfsprekend. In het verslagjaar zijn diverse activiteiten gestart die betrekking hebben op het aantrekken van buitenlandse promovendi.

Graduate School for Environmental Management: bij de afdeling milieukunde van de faculteit der Sociale Wetenschappen is men gestart met een Ph.D-programma

Cleaner Production, Cleaner products, Industrial Ecology and Sustainability. Voorzien is ook een Masters in de milieuwetenschappen en cursussen voor derden. Voor het internationale Ph.D.-programma dat sinds 1995 loopt groeide het aantal belangstellenden tot twaalf.

'Erasmus institute in philosophy and economics' is in het najaar van 1997 gestart en heeft in '98 de eerste vier buitenlandse promovendi toegelaten.

Onderzoek en ontwikkeling in Europa

De aankondiging van het vijfde kaderprogramma van de Europese Unie heeft ertoe geleid dat binnen de universiteit meer aandacht aan het kaderprogramma wordt gegeven. De verwachting dat de kansen voor gammafaculteiten in het programma groter zal zijn dan ten tijde van het vierde kaderprogramma, is voor de EUR hoopvol.

5.4 Kennisexport

De universiteit krijgt steeds vaker te maken met een onderwijsvraag uit het buitenland. Op verschillende manieren kan op deze vraag worden ingespeeld. In eerste instantie richt de universiteit zich op activiteiten in Azië.

Het China Holland Education Research Centre is in 1998 officieel gestart als onderdeel van de EUR. Het centrum richt zich op de acquisitie van onderwijs- en onderzoekprojecten in en met China. In 1998 is begonnen met het creëren van naamsbekendheid en zijn netwerken opgebouwd met bedrijven en universiteiten in Nederland en China. De nadruk ligt vooralsnog op de regio Sjanghai.

Naast China zijn activiteiten in Indonesië geïnitieerd vanuit de faculteiten economie (in nauwe samenwerking met het International Housing Institute) en geneeskunde (NIHES). De EUR was ook in 1998 lid van het Netherlands Education Centre in Jakarta en mede op grond hiervan ontving de EUR twee subsidies van het ministerie van OC&W (*regeling stimulering van het aantrekken van buitenlandse studenten voor opleidingen in het Nederlands hoger onderwijs 1997-2000*):

1. aantrekken van Indonesische studenten voor het master's programma in Urban Management van het Urban Management Centre, een samenwerkingsverband van de economische faculteit en het IHS;
2. aantrekken van Indonesische studenten voor de master's programma's van het NIHES (faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen), en het verzorgen van programma's in Indonesië.

Over beide subsidies is inmiddels gerapporteerd aan het ministerie van OC&W.

In bijlage 3 zijn overzichten opgenomen van het aantal studenten met een buitenlandse nationaliteit aan de EUR en de deelname van EUR-studenten aan het Socratesprogramma. Er zijn geen cijfers beschikbaar van uitgaande EUR-studenten buiten het Socratesprogramma. Dit geldt ook voor buitenlandse studenten die buiten de reguliere programma's de EUR bezoeken.

6. PERSONEELSBELEID

6.1 Ontwikkelingen in de personeels- formatie

Algemeen

In 1998 nam het aantal personen in dienst van de EUR licht toe: van 3164 op 1 januari tot 3228 op 31 december; een stijging van iets meer dan 2,3%. Omgerekend naar arbeidsplaatsen bleek de toename meer bescheiden: de groei van het aantal arbeidsplaatsen van 2551 fte naar 2590 fte kwam neer op een toename met 1,6%. Deze lichte groei in de werkgelegenheid betrof overigens uitsluitend het wetenschappelijk personeel (WP): dit nam met 80 personen (52 fte) toe, terwijl de omvang van het ondersteunend en beheerspersoneel (OBP) juist licht (16 personen, 11 fte) afnam. In dezelfde periode werd tevens een verschuiving zichtbaar in de verhouding tussen het aantal vaste en het aantal tijdelijke aanstellingen. Was op 31 december 1997 het aantal vaste aanstellingen nog goed voor 71% van het totaal; op 31 december 1998 bleek hun aandeel teruggelopen tot 65%. Zie bijlage 5, 6 en 7 voor uitgebreide informatie.

Vrouwen

Op 1 januari 1998 waren er 1249 (inclusief dubbeltellingen) vrouwen in dienst van de EUR: 39,6% van de totale formatie. Op 31 december waren dat er 1313, waardoor hun aandeel in het totale personeelsbestand opliep tot 40,7%. Het aantal vrouwelijke hoogleraren is constant gebleven (5 personen, 3,5 fte). Voorts nam – inclusief dubbeltellingen – het aantal vrouwelijke UHD's (van 13 naar 15) en UD's (van 85 naar 87) in bescheiden mate toe.

6.2 Ontwikkelingen in het beleid

Loopbaan en mobiliteit: het Bureau MT&O

Binnen het Bureau Mobiliteit, Training en Opleiding (MT&O) is onder de noemer mobiliteitsbeleid een groot aantal taken ondergebracht. Het gaat daarbij onder meer om activiteiten op het gebied van over- en herplaatsing, loopbaanadvisering en advisering over her-, om- en bijscholing. Het bevorderen van de interne en externe mobiliteit vormt een belangrijke doelstelling, voor zowel werknemers die gedwongen zijn naar een nieuwe functie om te zien als voor werknemers die dat vrijwillig doen. Verbetering van de kwaliteit van het personeelsbestand, maar ook het tot een noodzakelijk minimum beperken van het beroep op de ontslaguitkeringen zijn daarbij de leidende motieven.

Ook in 1998 is een cursuspakket gericht op het bevorderen aangeboden, waarvan door circa 140 personen gebruik is gemaakt. Een voor 1998 aangekondigde behoeftepeiling door MT&O is uitgesteld in afwachting van door de faculteiten op te stellen scholingsplannen, die MT&O een meer gestructureerd inzicht in de vraag naar trainingen en opleidingen kunnen verschaffen. De naamsbekendheid van MT&O bij de faculteiten en overige partners binnen en buiten de EUR is verder vergroot door een in samenwerking met LABEUR op 4 juni 1998 gehouden en goed bezocht symposium met als titel "Loopbaanzelfmanagement".

Het totaal aan ingeschreven kandidaten bij MT&O bedraagt 164 personen. Hiervan behoren er 46 tot het WP en 118 tot het OBP. In 1998 werden 79 vacatures in

bemiddeling genomen: 74 OBP- en 5 WP-functies. In totaal konden door bemiddeling door MT&O 21 vacatures worden vervuld door EUR-kandidaten (18 OBP en 4 WP), waarbij het in een aantal gevallen (OBP 2 en WP 4) om herplaatsingskandidaten ging. 5 OBP-vacatures konden daarnaast worden vervuld door kandidaten uit het open sollicitantenbestand, terwijl 4 kandidaten (allen OBP) op eigen initiatief een andere baan binnen de EUR vonden. Buiten de EUR konden door MT&O 12 kandidaten (10 OBP en 2 WP) worden geplaatst, waaronder 4 herplaatsingskandidaten (3 OBP en 1 WP).

Loopbaan en mobiliteit: functioneringsgesprekken

Het jaarlijks terugkerende functioneringsgesprek vormt een belangrijk instrument in het loopbaanbeleid. Tijdens dit gesprek tussen de medewerker en zijn of haar leidinggevende wordt onder meer aandacht geschonken aan zaken als functie-ervulling, de onderlinge verhoudingen, de verwachtingen ten aanzien van training en opleiding en het loopbaanperspectief. De behoeften en de mogelijkheden van zowel de medewerker als de organisatie worden zo geïnventariseerd en op elkaar afgestemd. Binnen de EUR raakt het functioneringsgesprek in toenemende mate ingeburgerd: in 1998 nam 62% van alle medewerkers deel aan een functioneringsgesprek.

Hoogleraren

De inwerkingtreding van de MUB vormde voor de EUR aanleiding tot een aanpassing van de regelgeving rond de benoeming van zowel gewone als bijzondere hoogleraren. De belangrijkste wijziging is het vervallen van de goedkeuring van de facultaire hoogleraarplannen door het College van Bestuur. In de nieuwe situatie legt de decaan een gemotiveerd voornemen tot het instellen of wijzigen van een leerstoel dan wel de vestiging van een bijzondere leerstoel voor aan het college. Voorts benoemt het college de nieuwe hoogleraar op voordracht van de decaan. Overigens kan worden gekozen voor een open of, indien er in principe overeenstemming bestaat met het College van Bestuur over een kandidaat, een gesloten procedure. Indien er voor een gesloten procedure is gekozen, wordt de voordracht van een kandidaat getoetst door het college van hoogleraren.

De vestiging van een bijzondere leerstoel vindt plaats op verzoek van een externe rechtspersoon. Een uitzondering wordt echter gevormd door de bijzondere leerstoelen die in het kader van het personeelsbeleid zijn gebonden aan een bij de EUR of het AZR werkzame kandidaat. In die gevallen wordt het initiatief genomen door een faculteit. De Vereniging Trustfonds EUR treedt daarbij op als vestigende instantie.

Emancipatie

De inwerkingtreding van de Wet evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in leidinggevende functies in het onderwijs (7 maart 1997) vormde aanleiding tot een intensivering van het beleid dat tot een toename van vrouwen in de hogere functies binnen de EUR moet leiden. In aanvulling op de bestaande activiteiten die met name zijn geconcentreerd rond het loopbaanbeleid voor vrouwen en de procedure rond de vervulling van vacatures, is een aantal nieuwe maatregelen geformuleerd.

Het percentage vrouwen in de functie van UD is gehanteerd als uitgangspunt bij de bepaling van de streefcijfers met betrekking tot het binnen van vier jaar te bereiken aandeel van vrouwen in de functies van HL en UHD. Daarbij is een uitsplitsing naar faculteiten gemaakt. Voor de EUR in haar geheel geldt dat, gerekend in fte's, in de planperiode het aantal vrouwelijke hoogleraren met 18,7 fte en het aantal vrouwelijke UHD's met 17,2 fte zal moeten toenemen. Teneinde dat doel te bereiken is onder meer besloten de minimale werktijd voor vrouwelijke UHD's die in deeltijd (willen) werken terug te brengen van 0,8 naar 0,6 weektaak. Tevens zal in de functioneringsgesprekken met vrouwelijke UD's expliciet aandacht worden geschonken aan loopbaanplanning. De aanbeveling ten minste één vrouw in een benoemingsadviescommissie te benoemen is omgezet in een verplichting. De faculteiten zullen uiterlijk 1 april 1999 in een actieplan hun beleid ten aanzien van de versterking van de positie van vrouwen in de hoogste WP-rangen uiteenzetten. Over het gevoerde beleid en de realisering van de streefcijfers legt de decaan jaarlijks verantwoording af aan het College van Bestuur.

6.3 Reorganisaties

Het beleidskader

Het uitgangspunt voor het nieuwe beleidskader wordt gevormd door een drietal doelstellingen: een transparante procesgang die een snelle en adequate invoering van de organisatieverandering mogelijk maakt, rechtsbescherming van de betrokken werknemers en werknemersparticipatie in de besluitvorming. Van belang is voorts dat voorkomen wordt dat er sprake is van overlap tussen de verschillende medezeggenschapsorganen. Medezeggenschap dient voortaan te worden uitgeoefend door het medezeggenschapsorgaan (de dienstcommissie of personeelsgeleding van de faculteitsraad) van het organisatieonderdeel dat in reorganisatie is. Heeft een reorganisatie betrekking op meer dan één faculteit of centrale dienst, dan is de personeelsgeleding van de universiteitsraad voortaan het medezeggenschapsorgaan.

De gevolgen van een reorganisatie voor het personeel dienen op grond van de CAO-NU te worden vastgelegd in een sociaal plan. Het als bijlage bij de Reorganisatiecode gevoegde Sociaal Statuut EUR dient daarvoor als kader. Het EUROPA, het lokaal overleg tussen College van Bestuur en de vakbonden, wordt over ieder voornemen tot reorganisatie geïnformeerd. Het moment van afronding van het overleg over de melding van de reorganisatie in het EUROPA geldt als het startpunt van de periode van 20 maanden waarbinnen op grond van de CAO-NU een werknemer ontslagbescherming heeft.

Faculteit der Economische Wetenschappen

Een sterke daling van de studentenaantallen noopte reeds in 1994 tot een reorganisatie van de faculteit der Economische Wetenschappen. Eind 1997 moest worden vastgesteld dat de effecten van deze reorganisatie als gevolg van onder meer een verdere afname van de studentenaantallen onvoldoende waren. Om tot een stabiel budgettair perspectief voor de faculteit te komen bleek een nieuwe reorganisatie derhalve onontkoombaar. Ook de adviezen van de Commissie FEW 2005 over de door de faculteit in de komende jaren te varen koers hebben bijgedragen tot het besluit opnieuw te reorganiseren.

Met het EUROPA is na uitvoerig overleg overeengekomen 1 september 1998 te hanteren als de startdatum van de in de CAO-NU bepaalde ontslagbeschermings-termijn van 20 maanden. Er is een regeling getroffen voor medewerkers van de faculteit die 56 jaar of ouder zijn. Dankzij het feit dat een groot aantal van de in totaal 76 ontslagbedreigden voor deze regeling heeft gekozen, alsmede de reeds gerealiseerde herplaatsing van een aantal medewerkers, dient nog voor een beperkt aantal met ontslag bedreigden een oplossing gezocht te worden. Zij kunnen daarbij een beroep doen op de mogelijkheden die worden geboden in het kader van het Sociaal Plan.

Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen

In maart 1998 kon worden ingestemd met het voorstel tot reorganisatie van de faculteit der Historische en Kunstwetenschappen. In overleg met het EUROPA is bepaald dat de ontslagbeschermingstermijn loopt tot 15 februari 2001. In totaal drie medewerkers zien zich met ontslag bedreigd.

6.4 Belonings- differentiatie

De oordeelsvorming over het functioneren van medewerkers vindt jaarlijks plaats. De in het kader van de functioneringsgesprekken verworven inzichten vormen daarbij een belangrijk hulpmiddel. Aan medewerkers die goed of zeer goed hebben gefunctioneerd kan een extra beloning worden toegekend in de vorm van een gratificatie, een extra periodiek, dan wel een functioneringstoelage. De onderstaande tabel geeft een beeld van de toekenningen in 1998.

Tabel 1. Beloningen

Toekenning	Aantal personen
• Gratificatie	624
• Extra periodiek	37
• Functioneringstoelage	57
Totaal	718

Ook in 1998 zijn weer bijzondere beloningen verstrekt aan medewerkers die voor de EUR behouden dienden te worden. Hieronder volgt een overzicht van de toegekende arbeidsmarkt-toelagen, waarmee in geld uitgedrukt een bedrag van f 431.000,- gemoeid was.

Tabel 2. Arbeidsmarkttoelagen

Sectoren	Aantal personen	Percentages
• Financieel-economisch	11	19
• Automatisering	9	16
• Wetenschappelijk	18	31
• Overig	20	34
Totaal	58	100

6.5 Ziekteverzuim

Het totale ziekteverzuimpercentage was in 1998 3,3% (ten opzichte van 1997: 3,2%). De gemiddelde ziekteduur daalde met twee dagen, van 20,4 naar 18,3 dagen. In 1998 werden voorts vier medewerkers geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt, een sterke daling ten opzichte van de veertien gevallen in 1997.

Tabel 3. Ziekteverzuimpercentage

Personeelscategorie	Percentages
• WP	1,6
• OBP	5,7
• WP en OBP	3,4

Tabel 4. Gemiddelde ziekteduur in dagen¹

Personeelscategorie	Duur
• WP	18,2
• OBP	18,4
• WP en OBP	18,3

Tabel 5. Ziekmeldingsfrequentie²

Personeelscategorie	Gevallen per 100 medewerkers
• WP	36,7
• OBP	118,6
• WP en OBP	72,3

Tabel 6. Percentage niet ziek³

Personeelscategorie	Niet ziek per 100 medewerkers
• WP	83,1
• OBP	44,6
• WP en OBP	67,2

¹ De gemiddelde ziekteduur is berekend aan de hand van de in 1998 beëindigde ziektegevallen, zonder verrekening van verlofdagen of deeltijdfactor.

² Ziekmeldingsfrequentie: het aantal in 1998 begonnen ziektegevallen per 100 medewerkers.

³ % niet ziek: het aantal medewerkers per 100 dat niet ziek is gemeld.

Tabel 7. Arbeidsongeschiktheid

Aantal	Volledig	Gedeeltelijk
4	3	1

Als onderdeel van de hiervoor reeds aangegeven beleidsinitiatieven zal een aanpak van met name het hoogfrequente, kortdurende verzuim, alsook van het langdurig, laagfrequent verzuim worden geformuleerd.

6.6 Arbeidsduur- verkorting

Over de nadere invulling van de in de CAO Onderwijs 1996-1998 overeengekomen arbeidsduurverkorting (ADV) bij de universiteiten, is eind 1997 een principe-akkoord bereikt tussen de VSNU en de bonden. Dit akkoord bevatte naast een aantal modaliteiten voor de invulling van de ADV tevens enkele afspraken met betrekking tot senioren- en leeftijdsbewust kwaliteitsbeleid (zie 6.7). Een voorstel voor de nadere invulling van het ADV-akkoord binnen de EUR vanaf 1999 is in de vorm van een nota van inzet op 12 mei 1998 aan het EUROPA en de organisatieonderdelen voorgelegd. Dit voorstel bevatte een aantal aanvullende uitgangspunten, waaronder de samenvoeging van de bestaande en de nieuwe ADV-regeling (waarvoor in totaal 19 dagen beschikbaar kwamen), administratieve eenvoud en budgettaire beheersbaarheid.

De met het lokaal overleg en de organisatieonderdelen overeengekomen nieuwe ADV-regeling ziet er als volgt uit. In beginsel zullen 6 van de in totaal 19 ADV-dagen worden aangewend voor een collectieve sluiting rond de jaarwisseling. Over de besteding van de resterende 13 dagen kan ieder medewerker, in overleg met zijn of haar leidinggevende een keuze maken uit een aantal mogelijkheden:

- *Een verkorting van de arbeidsduur per jaar:* de 13 dagen zijn vrij opneembaar. Van deze mogelijkheid heeft 91% van de medewerkers gebruik gemaakt.
- *Een verkorting van de arbeidsduur per week:* gedurende een in de zomermaanden vallende periode van 13 weken wordt er 4 dagen per week gewerkt. 1% van de medewerkers koos voor deze variant.
- *Het sparen van ADV-dagen:* het tegoed van 13 dagen wordt 5 jaar lang opgespaard, waarna gedurende een periode van 5 maanden langdurig verlof in de vorm van een sabbatical leave (WP) of opleiding (OBP) kan worden opgenomen. In totaal koos 5% van de medewerkers hiervoor.
- *Het uitbetalen van ADV-dagen:* deze mogelijkheid bestaat alleen voor medewerkers die een aanstelling voor minder dan 18 uur hebben. Alle AIO's en student-assistenten ontvangen de 7 extra ADV-dagen in de vorm van een toelage. Deze variant werd door 3% van de medewerkers gekozen.
- Ten aanzien van *senioren* is een direct verband gelegd tussen (het opsparen van) ADV en het algemene seniorenbeleid zoals dat vanaf 1 augustus 1998 van kracht is.

6.7 Senioren

Vanaf 1 augustus 1998 kunnen senioren van een tweetal nieuwe regelingen gebruik maken. Alle EUR-medewerkers geboren tussen 1 augustus 1938 en 1 april 1942 (in totaal 177), alsmede de medewerkers geboren tussen 1 april 1942 en 1 augustus 1944 zijn schriftelijk gewezen op de mogelijkheid om in het kader van

de *Algemene Seniorenregeling* werktijdverkorting aan te vragen. Hiernaast zijn alle medewerkers van 52 jaar en ouder op de hoogte gesteld van de regeling *Leeftijdsbewust Kwaliteitsbeleid*. Aan de gebruikmaking van deze mogelijkheid om met volledig behoud van het salaris de werkweek terug te brengen tot vier dagen, is door de EUR de strikte voorwaarde verbonden dat aan de betrokken medewerker een aantoonbaar ander samenstel van werkzaamheden wordt geboden.

6.8 Buitenlandse werknemers

Het aantal uit het buitenland afkomstige medewerkers en studenten dat voor kortere of langere tijd aan de EUR werkt of studeert is ook in 1998 verder toegenomen. De toelating van vreemdelingen tot Nederland is aan een toenemende hoeveelheid regels gebonden. Met een aantal van die regels komt de EUR direct in aanraking, namelijk de procedures rond het aanvragen van verblijfs- en tewerkstellingsvergunningen. Om de afhandeling van die procedures zo efficiënt mogelijk te laten verlopen en daarmee een spoedige toelating tot de EUR mogelijk te maken, is een handleiding (*Procedures met betrekking tot de toelating van buitenlanders tot de EUR*) samengesteld. Hierin wordt niet alleen de voor de gehele EUR geldende procedurele gang van zaken beschreven, maar wordt tevens aangegeven bij wie men binnen de EUR terecht kan voor ondersteuning.

6.9 Spaarregelingen

De EUR kent sinds 1994 een spaarloonregeling (waarbij medewerkers een deel van hun brutosalaris kunnen sparen zonder dat er belasting of premies worden geheven) en vanaf 1996 een premiespaarregeling (waarbij een deel van het nettosalaris kan worden gespaard). Op 31 december 1998 deden 1631 medewerkers mee aan de spaarloonregeling en 1824 aan de premiespaarregeling. 1398 van hen participeerden in beide regelingen. De op grond van de premiespaarregeling maandelijks toe te kennen premie is per 1 juli 1998 verhoogd tot f 85,-.

6.10 Directoraat Personeel & Organisatie

Een analyse van de sterke en voor verbetering vatbare punten van het Directoraat Personeel & Organisatie (DP&O) heeft geresulteerd in een herstructurering die begin 1999 haar beslag heeft gekregen. Het doel van de organisatiewijziging was tweeledig: enerzijds de integratie van beleid en uitvoering door de clustering van deze taken in één afdeling Staf & Ondersteuning, anderzijds een sterkere profilering van de binnen het directoraat ondergebrachte decentrale P&O-eenheid. Om adequaat op de veranderende vraag vanuit het management en de medewerkers in te kunnen spelen, is ten behoeve van deze eenheid een activiteitenplan opgesteld. Het plan richt zich op de verdere versterking van de kwaliteit van de basisdienstverlening. Tot de basisdienstverlening wordt onder meer gerekend: werving en selectie, aanstelling, bevordering van mobiliteit, functiebeschrijving en -waardering en ziekteverzuim.

Van het Handboek P&O, dat de regelgeving rond een groot aantal zaken als werving en selectie, arbeidsongeschiktheid, vakantie of ontslag en uitkering bevat, is een elektronische versie gemaakt. Via de homepage van de EUR is het Handboek nu toegankelijk voor alle leden van de universitaire gemeenschap.

7. HUISVESTING, MATERIEEL EN MILIEU

7.1 Huisvesting

In het verslagjaar is het ruimtebestand van de Erasmus Universiteit Rotterdam door in gebruik nemen het Nefkensgebouw met ca. 6450 m² netto-functioneel toegenomen.

Op het Hobokencomplex werd het oude proefdierenbedrijf ontruimd en overgedragen aan het Academisch Ziekenhuis Rotterdam. Het project met betrekking tot de renovatie van de technische installaties is volgens plan in het verslagjaar afgerond.

Naast enige verbouwingen van ondergeschikte aard vond er een ingrijpende verbouwing plaats in het instituut Hematologie op de 13de verdieping van het laboratoriumgebouw. Binnen de medische bibliotheek werd een PC-zaal ingericht. Bij de faculteit der Geneeskunde werden plannen ontwikkeld om het Medisch Genetisch Centrum te concentreren op de verdiepingen 7 tot en met 9 van het laboratoriumgebouw. Als gevolg daarvan zal het instituut Immunologie moeten verhuizen naar de 24ste verdieping. Aan de uitvoering van de plannen is nog niet begonnen.

De planvorming met betrekking tot de verbouwing van het laboratorium loopt vertraging op.

Op het Woudesteincomplex is begonnen met de bouw van het J-gebouw, waarin onder andere de Rotterdam School of Management zal worden ondergebracht. De oplevering van het nieuwe gebouw wordt eind 1999 verwacht.

In het bestuursgebouw werd de tweede verdieping voorzien van topkoeling. In de hoogbouw werd binnen de faculteit der Economische Wetenschappen op de 17de verdieping een faculty club ingericht. Op de derde en vierde verdieping van de hoogbouw vond een herschikking van collegezalen en PC-zalen plaats en er werd plaats gevonden voor het talenlaboratorium, dat voorheen in het M-gebouw was gehuisvest.

Binnen de universiteitsbibliotheek werd de mediatheek drastisch gemoderniseerd.

Ruimtebestand EUR per 1 januari 1997, 1998 en 1999 in m² netto-functioneel

	1997	1998	1999
Woudestein	69.520	70.005	70.115
Hoboken	50.049	56.016	54.731
Totaal EUR	119.569	126.021	124.846

Bron: Ruimte Informatie Systeem (RIS)

7.2 Arbo en milieu

De zorg voor arbeidsomstandigheden en milieu is bij de universiteit geïntegreerd in het totale instellingsbeleid. Met betrekking tot de arbeidsomstandigheden en de milieuhygiëne zijn de volgende deskundige diensten werkzaam:

- EURZA Arbo B.V. (vanaf 1 mei 1998 voorlopig gecertificeerd als Arbodienst);
- GAMD (Gezamenlijke Arbo- en Milieudienst AZR/EUR).

EURZA Arbo B.V.

In de EURZA Arbo B.V. zijn gecertificeerde deskundigen werkzaam op het terrein van de arbeids- en bedrijfsgeneeskunde, de veiligheidskunde, de arbeidshygiëne en de arbeids- en organisatiekunde. De taken door deze dienst uitgevoerd waren:

- het in samenwerking met Arbo- en Milieucontactpersonen (AMK'ers) verrichten en opstellen van een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E);
- het bijstaan bij de begeleiding van zieke werknemers;
- het uitvoeren van het arbeidsgezondheidskundig onderzoek;
- het adviseren aan en het samenwerken met werkgever, werknemers en Universiteitsraad met betrekking tot de – op grond van de RI&E – te nemen arbeidsverbeterende maatregelen;
- het adviseren dan wel meewerken aan uitvoering van die maatregelen.

GAMD

In de GAMD zijn deskundigen werkzaam op het terrein van de:

- arbeids- en bedrijfsgeneeskunde;
- veiligheidskunde;
- arbeidshygiëne;
- arbeids- en organisatiekunde;
- stralingshygiëne;
- biologische veiligheid;
- milieukunde.

De GAMD adviseerde met betrekking tot de arbeidsomstandigheden en milieuhygiëne op vorengenoemde terreinen. De deskundigen van de GAMD stellen zich tot taak het bevorderen van de veiligheid van de medewerkers en het terugdringen van beroepsrisico's. Verder adviseert de GAMD het College van Bestuur over het te voeren beleid inzake de arbeidsomstandigheden en de milieuhygiëne.

In 1998 zijn door deskundigen van de GAMD in samenwerking met de EURZA Arbo B.V. en Arbo- en milieucontactpersonen van afdelingen/instituten op het Hobokencomplex een 40-tal RI&E's uitgevoerd.

Ook werden er door deskundigen van de GAMD mede op advies van de bedrijfsarts 35 werkplekonderzoeken verricht. Deze werkplekonderzoeken hadden betrekking op beeldschermwerk, asbest, biologische veiligheidskabinetten, micro-organismen, chemicaliën en klimaat.

Om de kennis van de AMK'ers met betrekking tot technologische ontwikkelingen en veranderingen in wetgeving op peil te houden zijn er door de GAMD zes cursussen c.q. voorlichtingsbijeenkomsten gehouden. Onderwerpen die daar werden besproken waren onder meer milieu- en afvalstoffenbeheer, werken met beeldschermen, risicoinventarisatie en -evaluatie.

Milieu

Om een milieuvergunning op hoofdlijnen gekoppeld aan een milieuzorgsysteem te verkrijgen is overleg gevoerd met de Milieudienst Rijnmond (DCMR) en het Hoogheemraadschap van Schieland (HvS) met betrekking tot de opzet van het bij de faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen in te voeren milieuzorgsysteem. Tevens is het bij het milieuzorgsysteem behorende kwaliteits-handboek met daarin onder andere regels en procedures inzake het afvoeren van (afval)stoffen, het chemicaliënbeheer, energie, genetisch gemodificeerde organismen (GGO's), calamiteiten opgesteld.

8. ACADEMISCH ZIEKENHUIS ROTTERDAM

8.1 Vorming EMCR

Op 7 oktober 1998 is door de Raad van Bestuur van het Academisch Ziekenhuis Rotterdam (AZR), het College van Bestuur van de Erasmus Universiteit Rotterdam en de decaan van de faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen (FGG) een intentieverklaring getekend waarin de belangrijkste uitgangspunten voor het te realiseren geïntegreerd bestuur, beleid en beheer van ziekenhuis en faculteit zijn vastgelegd. Als titel voor het totale medische cluster is gekozen voor: Erasmus *universitair* Medisch Centrum Rotterdam (EMCR).

De missie van het EMCR is in voorlopige vorm als volgt geformuleerd:

Het EMCR is een universitair medisch centrum dat zich ten doel stelt op het hoogste niveau nieuwe kennis op het gebied van ziekte en gezondheid te ontwikkelen en bestaande en nieuwe kennis over te dragen en toe te passen in de individuele en maatschappelijke gezondheidszorg.

Inmiddels is er ter uitvoering van de intentieverklaring een projectorganisatie ingericht. De projectorganisatie bestaat uit een stuurgroep, waarvan de samenstelling identiek is aan het Gemeenschappelijk Beleidsorgaan (GBO).

De leden van de stuurgroep geven leiding aan de drie onder de stuurgroep vallende projectgroepen. Een projectgroep is belast met het uitwerken van diverse mogelijkheden ten aanzien van juridische vormgeving van het cluster en de daarbij passende topstructuur.

De tweede projectgroep richt zich op de totstandkoming van een gezamenlijk strategisch inhoudelijk beleid.

De derde projectgroep houdt zich bezig met de uitwerking van globale kaders voor het te formuleren gemeenschappelijk sociaal, ruimtelijk en financieel beleid.

De tijdsplanning is gericht op het gereedkomen van een voornemen tot besluit met betrekking tot de vorming van het EMCR per 1 juli 1999. Dit voornemen tot besluit zal vervolgens, na toetsing en advisering door de overlegorganen binnen de betrokken instellingen, leiden tot een definitief besluit.

8.2 Plandocument

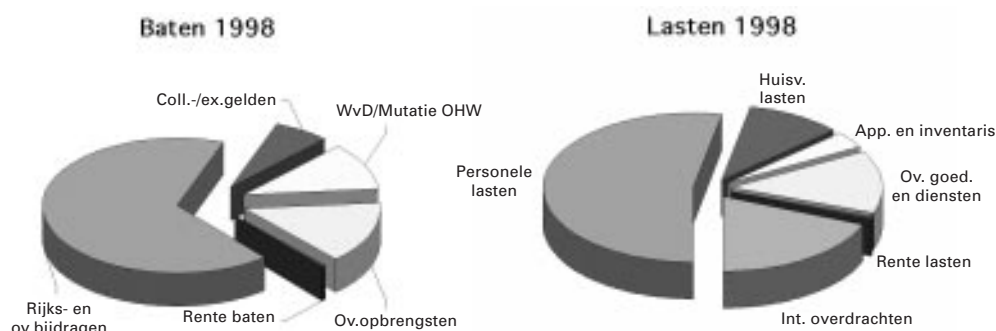
Door het GBO is op 18 maart 1998 een plandocument aan de minister van OC&W aangeboden. Dit plandocument is in oktober 1998 geactualiseerd. In het plandocument wordt de Rijksbijdrage aan de EUR ten behoeve van het AZR verantwoord.

9. FINANCIËEL JAARVERSLAG 1998

9.1 Algemene toelichting

Evenals vorig jaar heeft de EUR incl.geconsolideerde werkmaatschappijen een positief resultaat behaald. Dit resultaat ad mln f 8,9 bestaat uit mln f 10,4 positief ten gunste van de bedrijfsreserve en mln f 1,5 negatief ten laste van bestemde- en afschrijvingsreserves.

Analyse naar kosten- en opbrengsten categoriën

De personele lasten zijn met mln f 11,9 gestegen tot mln f 278,2. Een zeer beperkt deel van deze stijging is toe te schrijven aan personeelsuitbreidingen. De materiële lasten bedroegen mln f 155,3 exclusief de overdracht aan het Academisch Ziekenhuis en stegen daarmee met mln f 13,1 ten opzichte van 1997. De projectinkomsten bevonden zich met een totaal van mln f 59,2 op vrijwel hetzelfde niveau als het voorgaande jaar. De overige opbrengsten bedroegen mln f 78,5 hetgeen een verhoging betekent met mln f 10,8 ten opzichte van het vorig jaar na correctie van de in 1997 verantwoorde eenmalige huisvestingsbaten (mln f 21,5). De rijksbijdrage steeg met 4,3% tot mln f 355,3 enerzijds als gevolg van de doeluitkeringen voor het studeerbaarheidsfonds en anderzijds door prijs- en salarismaatregelen. De collegegeldbaten ad mln f 36,0 waren mln f 1,7 hoger dan vorig jaar.

Erasmus Holding BV en andere BV's

De in 1995 opgerichte Erasmus Holding kende in 1998 een omzet van mln f 19,2, hetgeen mln f 7,1 meer is dan in 1997. Exclusief rentebaten bedroeg de omzet ruim mln f 18,6. Het resultaat bedraagt mln f 0,7 positief. Het aantal dochters steeg met 4 tot 15.

De Erasmus Beleggingen BV heeft op een omzet van mln f 5,4 een positief resultaat behaald van mln f 0,2. De EUR heeft het 100% belang in de EURZA ARBO BV medio 1998 verminderd tot 49%. Tot deze datum is deze BV mee geconsolideerd.

Investerings

In het afgelopen jaar is mln f 20,7 geïnvesteerd. Dit betrof voornamelijk het Nefkensgebouw, de renovatie van de Hoogbouw Hoboken en de uitbreiding van het

J-gebouw. Van OC&W is mln f 10,8 ontvangen als bijdrage in de afschrijvingskosten die in totaal mln f 13,1 bedroegen. Het ecart tussen toewijzing in de rijksbijdrage en kosten loopt daarmee verder op. Het voorziene investeringsvolume tot en met het jaar 2001 zal een bedrag vergen van circa mln f 22,4 waarvan mln f 19,6 ten behoeve van het J-gebouw. Voor de financiering van dit gebouw is een lening opgenomen bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten. Daarboven dient voor reallocatiekosten ten laste van de exploitatie bij de FGG rekening te worden gehouden met een bedrag van mln f 10,0 in de periode t/m 2002.

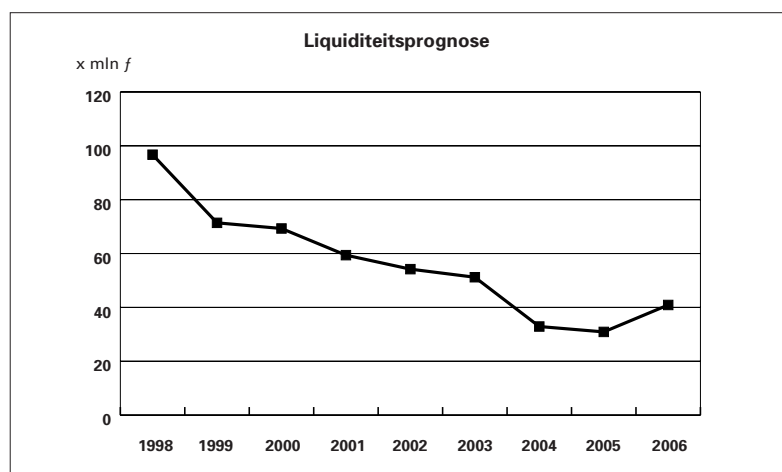
Studeerbaarheidsfonds

In de eerste tranche heeft de Minister van OC&W aan de Erasmus Universiteit mln f 11,3 toegewezen en in de tweede tranche mln f 5,9 voor respectievelijk 60 en 25 projecten. Daarmee zijn alle middelen toegewezen waarop de universiteit recht kon doen gelden. Inmiddels zijn 21 projecten ten bedrage van mln f 3,4 afgerond, waarvan 15 in 1998.

Aan de nog lopende projecten is in totaal ultimo 1998 mln f 7,2 uitgegeven. Het saldo van de reeds ontvangen bijdrage ad mln f 12,3, de daaraan toe te rekenen rente ad mln f 0,2 en de cumulatieve uitgaven ad mln f 10,6 is als vooruitontvangen rijksbijdrage verantwoord.

Liquiditeitsprognose

Ultimo 1998 bedraagt het totaal aan liquiditeiten mln f 96,7. Door de investeringen in met name het J-gebouw en de reallocatiekosten bij FGG in de komende jaren zal de hoeveelheid liquiditeiten dalen. Tevens dient rekening te worden gehouden met de aflossingen van de ten behoeve van de investeringen aangeane leningen in met name 2004 en 2005. Daarna treedt naar verwachting een stijging van de liquiditeiten op.

Vooruitzichten

In 1998 is een nieuw kabinet aangetreden dat in het regeerakkoord weliswaar extra geld heeft uitgetrokken voor het onderwijs, maar slechts in geringe mate voor het Wetenschappelijk Onderwijs. Bovenop de nog uit de vorige periode stammende bezuinigingen ad mln f 200 zijn nog andere kortingen op de Rijksbijdrage gestapeld,

zodat voor het Wetenschappelijk Onderwijs incl. de Academische Ziekenhuizen een vermindering in 2004 resulteert van ruim mln f 300 cumulatief. Het aandeel van de EUR daarin is ca. mln f 18, waarvan ca. mln f 5 in de Rijksbijdrage ten behoeve van de werkplaatsfunctie Academisch Ziekenhuis Rotterdam.

Om daaraan het hoofd te bieden hebben wij besloten om in de komende jaren 1,2% per jaar oplopend te korten op de modelmatige bijdrage aan de organisatieonderdelen. Hierdoor ontstaat op centraal niveau enige extra vernieuwingsruimte. Die ruimte willen wij aanwenden voor het tijdelijk stimuleren van nieuwe activiteiten, die bijdragen aan het profiel van de universiteit en het "verdienvermogen" versterken.

Stelselwijzigingen

Wij streven ernaar om de jaarrekening zoveel mogelijk op te stellen conform het baten- en lastenstelsel. Daarom is in deze jaarrekening een aantal stelselwijzigingen doorgevoerd. De in 1998 opgebouwde rechten op vakantiegeld en tegemoetkoming ziektekosten die in 1999 tot uitkering komen, zijn als kortlopende schuld opgenomen. Het eigen vermogen is daardoor met mln f 11,6 neerwaarts bijgesteld. Daarnaast is de nog niet bestede rijksbijdrage studeerbaarheidsfonds als vooruitontvangst verantwoord. Het bedrag ad mln f 1,9 is in mindering gebracht op het eigen vermogen.

Millennium

Sinds 1997 vindt een aantal werkzaamheden plaats om de geautomatiseerde systemen, waarvan de EUR gebruik maakt, aan te passen aan het jaar 2000. Voor de in huis ontwikkelde systemen, zoals het PE(rsoneels) IN(formatie) SY(steem) en het studenteninformatiesysteem EROS is dit gebeurd in 1997 en respectievelijk 1998 en 1999. Ook het financiële registratiesysteem MultiRecord is toegerust voor de volgende eeuw. De planning voor de aanpassingen aan het salarissysteem, dat ook bij de Rijksoverheid wordt gebruikt, voorziet in een millenniumbestendig systeem in de loop van 1999.

EURO

Met ingang van 1999 is het mogelijk om giraal in EURO's te betalen. Het financieel registratiesysteem MultiRecord is reeds voorbereid op de komst van de EURO. In 1999 zal per organisatie-onderdeel worden geïnventariseerd op welke andere plaatsen aanpassingen nodig zijn. De EUR heeft besloten om de overgang op de EURO niet eerder te laten plaatsvinden dan januari 2002 omdat enkele belangrijke toeleverende systemen, zoals het salarissysteem niet eerder dan januari 2002 zijn aangepast. Dat houdt in dat de EUR in principe 2 jaar heeft om alle veranderingen door te voeren en te testen.

De overzichten van de balans en de exploitatie zijn ook in EURO's weergegeven als paragraaf 11.7.

9.2 Cijfermatige
samenvatting
Financieel Verslag

Het totaal aan baten bedroeg mln f 532,6, (in 1997 mln f 526,5), het totaal aan lasten bedroeg mln f 523,7, (in 1997 mln f 491,8).

De baten en lasten waren als volgt verdeeld (bedragen x mln f 1,0):

	1998	1997	1996
Baten			
Rijks- en overige bijdragen	355,3	340,7	324,4
Collegegelden	36,0	34,3	34,1
Opbrengst werk voor derden	49,4	49,5	39,1
Mutatie onderhanden werk	9,8	10,4	11,0
Overige opbrengsten	78,5	89,2	68,6
Rente	3,6	2,4	2,4
Totaal baten	532,6	526,5	479,6
Lasten			
Beloning voor arbeid incl.soc.lasten	241,9	235,2	232,5
Overige personele lasten	36,3	31,1	30,2
Huisvestingslasten	52,8	44,5	45,2
Apparatuur en inventaris	20,0	19,7	18,1
Overige goederen en diensten	70,2	66,1	61,6
Rentelasten	3,9	2,7	2,5
Inkomensoverdracht AZR	90,2	83,3	71,7
Overige inkomensoverdrachten	8,4	9,2	8,8
Totaal lasten	523,7	491,8	470,6
Resultaat	8,9	34,7	9,0
Netto werkkapitaal (in mln f)	40,7	45,6	15,7
Current ratio	1,21	1,30	1,11

9.3 Prestatie- gegevens

Sinds de invoering van de nieuwe bekostigingssystematiek HOBEEK en zijn opvolger STABEK zijn het aantal gerealiseerde ingeschrevenen gedurende 4 dan wel 6 (geneeskunde) jaar en het aantal afsluitende diploma's, de parameters die met een vertraging van 2 jaar doorwerken in de bekostiging.

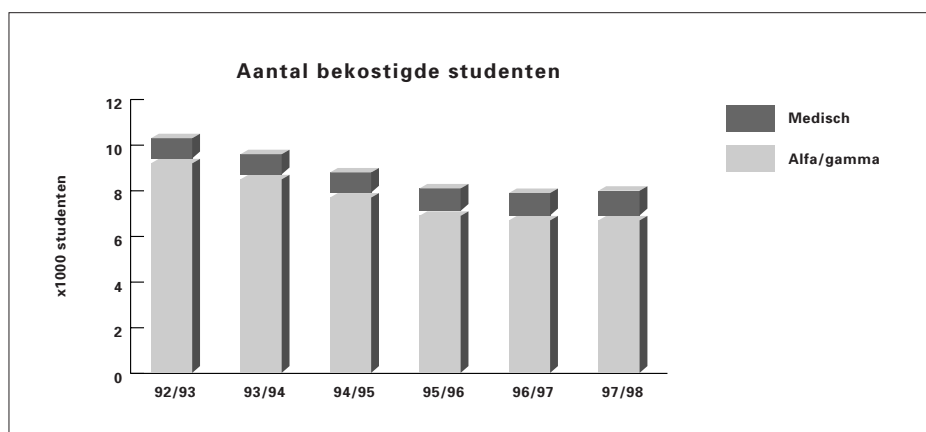
Ingeschrevenen 4/6 jaar in STABEK

De aantallen ingeschrevenen gedurende 4 dan wel 6 jaar zijn (excl. lerarenopleiding):

Ing 4/6 jaar	96/97	97/98
Alfa/Gamma	6.559	6.624
Geneeskunde	1.236	1.259
BMG	305	332

In het nieuwe bekostigingsmodel PBM dat vanaf 2000 vigeert zijn in plaats van de bovengenoemde aantallen ingeschrevenen, de eerstejaars instelling de bekostigingsparameters. Deze aantallen zijn:

	96/97	97/98
Totaal	2.610	2.728
waarvan Geneeskunde	248	259
waarvan BMG	153	166

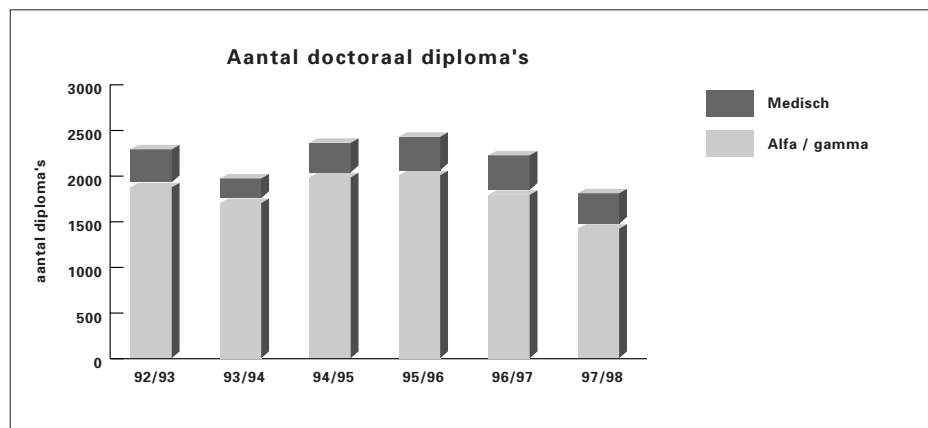

Afgestudeerden

De grafiek geeft de ontwikkeling weer van het aantal afgestudeerden tot en met 1997/98. Hieruit blijkt dat na een top in de afgelopen jaren het aantal afgestudeerden enigszins is gedaald in lijn met de instroomontwikkeling ca. 5 jaar eerder.

	96/97	97/98
Aantal	2.276	1.861
waarvan Geneeskunde	219	212
waarvan arts	213	176
waarvan BMG	57	54
waarvan lerarenopleiding	13	0

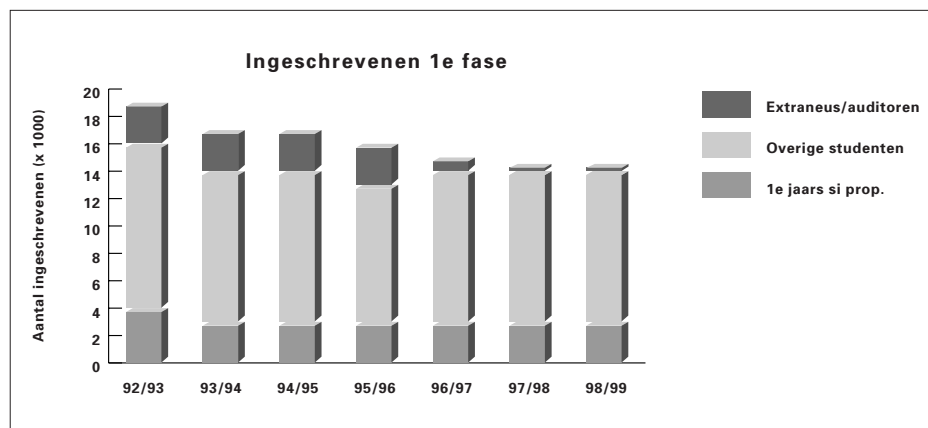
Onderwijs

In de hieronder genoemde inschrijfgegevens (eerstejaars, overige studenten en extraneï) zijn begrepen degenen die aan een andere instelling dan de EUR aan hun financiële verplichtingen hebben voldaan.

De aantallen zijn (excl. dubbele inschrijvingen):

(1 december telling)	96/97	97/98	98/99
eerstejaars s-i prop.	2.594	2.719	3.099
eerstejaars s-i Japankunde	30	33	27
eerstejaars instelling - 1 oktober telling	2.610	2.728	3.172
eerstejaars WO-Ned.	2.356	2.651	2.872
ingeschreven studenten	13.577 *	13.686	14.047
Extraneï	555	393	285

* incl. IT-studenten (IT = Instellingstarief), excl. 2e fase lerarenopleiding.

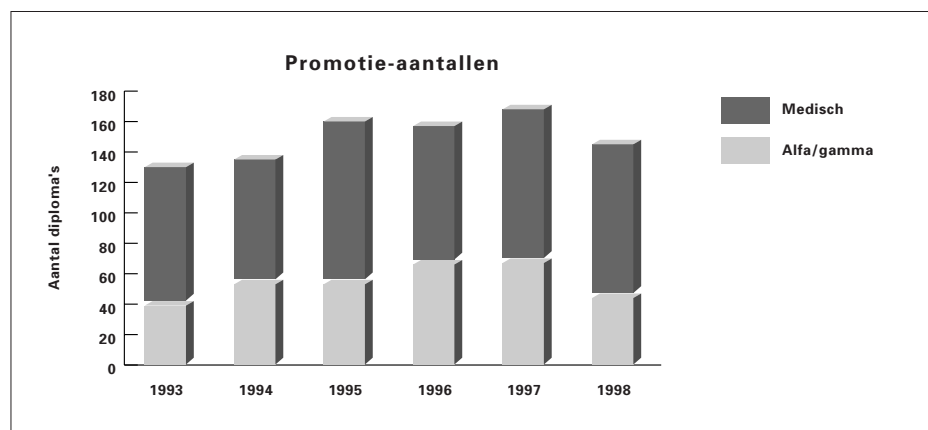

Promoties

Het aantal promoties bedroeg in 1997 en 1998:

	1997	1998
Aantal	171	148
waarvan Geneeskunde	101	101
waarvan BMG	8	1

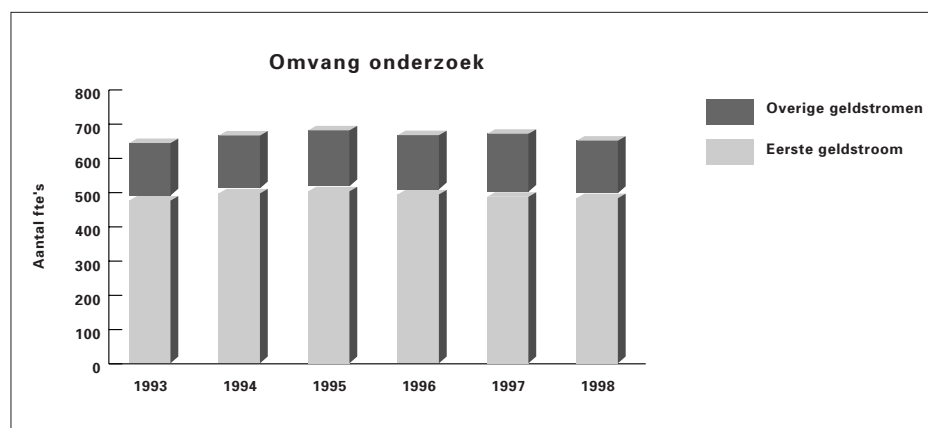
De meerjarige ontwikkeling is als volgt:

Onderzoek

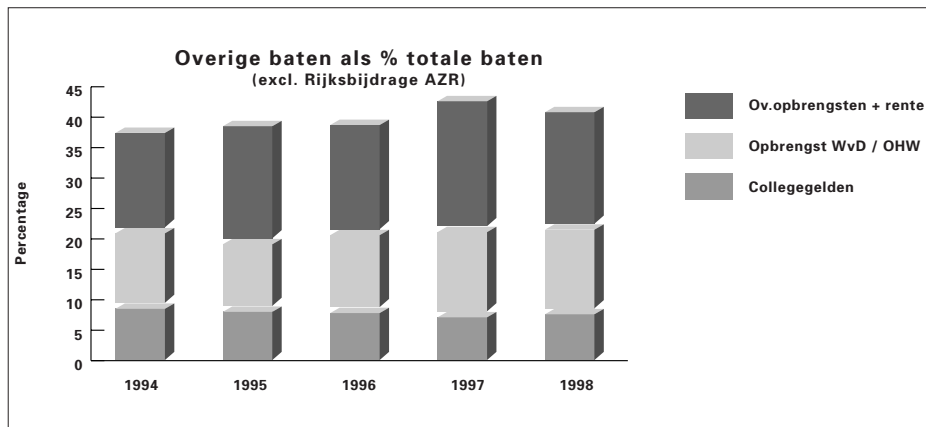
Hieronder is als indicatie van de omvang van de onderzoekstaak weergegeven het aantal fte's uit de eerste geldstroom (hoofdzakelijk rijksbijdrage) dat t.b.v. het onderzoek wordt gealloceerd in de begroting, en het aantal fte's bekostigd uit opbrengsten van derden t.b.v. contract- en subsidieonderzoek.

	1997	1998
1) WP onderzoek 1e geldstroom cf. intern verdeelmodel	501,3	496,9
2) WP betrokken bij onderzoek voor derden. Excl. toegerekende onderzoekers-fte's in 1e geldstroom en WP-academische ziekenhuizen:	183,6	168,4
Totaal	684,9	665,3

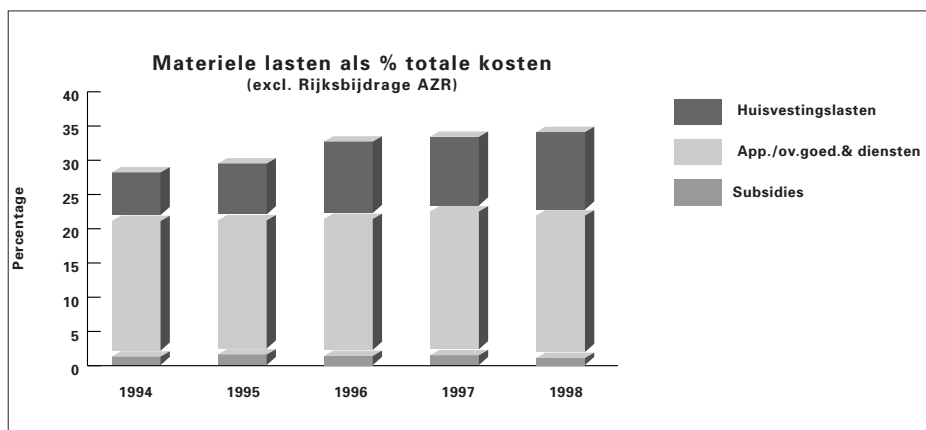

Exploitatie

Onderstaande grafiek geeft het aandeel overige baten weer in een percentage van de totale baten onderverdeeld in collegegelden, opbrengst werk voor derden/mutatie onderhanden werk en overige opbrengsten incl.rentebaten over de jaren 1994 t/m 1998. De 'uitschieter' in 1997 is het gevolg van een eenmalige bijdrage ten behoeve van het Nefkensgebouw.

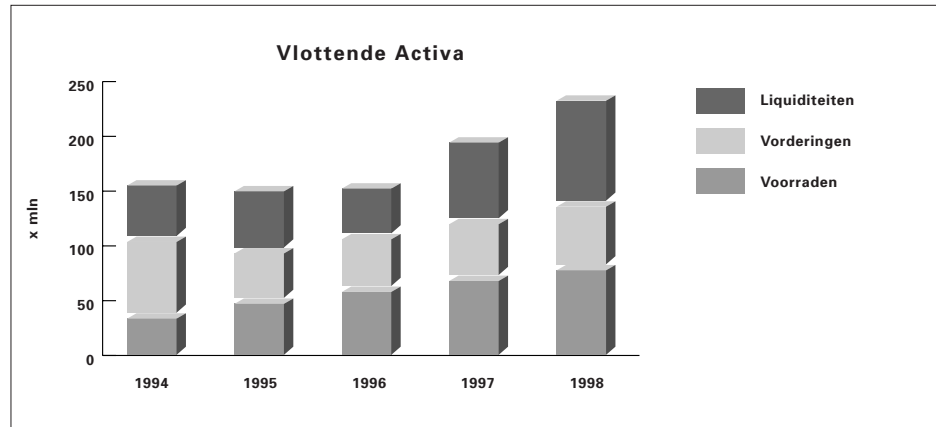
Hieronder is het aandeel van de materiële lasten als percentage van de totale lasten weergegeven onderverdeeld in huisvestingslasten, apparatuur/overige goederen en diensten en subsidies over de jaren 1994 t/m 1998.

De toename vanaf 1996 van de post huisvesting is het gevolg van de stelselwijziging, waardoor vanaf dat jaar de post afschrijving is opgenomen onder de huisvestingslasten.

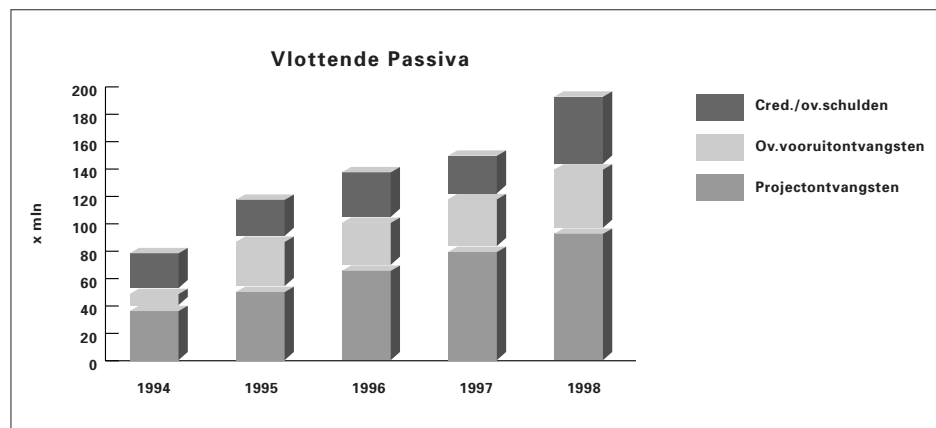
Balans

Onderstaande grafiek geeft de vlottende activa weer onderverdeeld naar voorraden, vorderingen en liquidemiddelen incl. effecten over de jaren 1994 t/m 1998.

De voorraden zijn in 1998 gestegen door met name de toename in de post onderhanden werk voor projecten.

Onderstaande grafiek geeft de vlottende passiva weer onderverdeeld naar projectontvangsten, overige vooruitontvangsten en crediteuren/overige schulden over de jaren 1994 t/m 1998.

De sprong in de overige vooruitontvangsten van 1994 naar 1995 is het gevolg van de overgang op het baten-lasten stelsel m.b.t. de collegegelden. In de overgang van 1997 naar 1998 doet zich eenzelfde verschijnsel voor nu m.b.t. de ZKOO en vakantie-toelagen. De vooruitontvangen projectbaten – de tegenhanger van de voorraad onderhanden werk – zijn wederom fors gestegen.

10. JAARREKENING

<u>10.1 Balans per</u>		1998	1997
<u>31 december 1998</u>			
<u>(x mln f 1,0)</u>			
ACTIVA			
Vaste Activa			
Materiële vaste activa		502,0	502,4
Financiële vaste activa		15,1	13,8
Vlottende activa			
Vorraden		82,6	72,9
Vorderingen		58,1	51,8
Effecten		-	5,9
Liquide middelen		96,7	68,6
Totaal activa		<u>754,5</u>	<u>715,4</u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Algemene reserve		483,4	492,8
Voorzieningen			
Onderhoudsvoorziening		3,8	1,5
Overige voorzieningen		14,1	9,9
Langlopende schulden		56,5	57,6
Kortlopende schulden		196,7	153,6
Totaal passiva		<u>754,5</u>	<u>715,4</u>

**10.2 Exploitatie-
rekening 1998**
(x mln f 1,0)

	Begroting 1998	Rekening 1998	Rekening 1997
BATEN			
Rijksbijdrage	355,3	355,3	340,7
Collegegelden	34,7	36,0	34,3
Opbrengst werk voor derden	45,7	49,4	49,5
Mutatie onderhanden werk	2,7	9,8	10,4
Overige opbrengsten	75,6	78,5	89,2
Rentebaten	2,1	3,6	2,4
Totaal baten	516,1	532,6	526,5
LASTEN			
Personele lasten	283,3	278,2	266,3
Overige lasten	230,4	245,5	225,5
Totaal lasten	513,7	523,7	491,8
Resultaat	2,4	8,9	34,7

**10.3 Toepassing
richtlijnen**

In deze jaarrekening zijn de vakantieuitkering en de ZKOO opgenomen conform het baten-lasten stelsel. Daarmee worden de richtlijnen thans vrijwel volledig gevolgd.

De in 1998 opgebouwde rechten voor de vakantietoelage, die in de regel in mei 1999 wordt uitgekeerd, bedraagt 8% van de uitgekeerde maandsalarissen over de periode juni 1998 t/m december 1998 en is geschat op 7/12 van de vakantieuitkering 1998 verhoogd met sociale lasten en overhevelingstoelage (mln f 8,9).

De uitkering ZKOO, die in juni 1999 plaats vindt, heeft voor 1 kwartaal betrekking op 1998 en is geraamd op 25% van de ZKOO-uitkering 1998 verhoogd met sociale lasten en overhevelings toeslag (mln f 2,7).

In totaal betreft dit mln f 11,6, die als kortlopende schuld is opgenomen en rechtstreeks ten laste van het eigen vermogen is gebracht.

Het vooruitontvangen deel van de rijksbijdrage voor het studeerbaarheidsfonds werd in het verleden onder het bestemde eigen vermogen verantwoord en is ultimo 1998 onder de kortlopende schulden opgenomen. Dit bedrag ad mln f 1,9 is in mindering op het eigen vermogen gebracht.

Consolidatie

De cijfers van de 100% deelnemingen ERASMUS Beleggingen BV, ERASMUS Holding BV (incl. dochter BV's) en EURZA Arbo BV, de laatste t/m medio '98, zijn geconsolideerd in de jaarrekening.

Grondslagen voor de waardering

Algemeen

De activa en passiva zijn, tenzij anders vermeld, tegen de nominale waarde opgenomen.

Boekenbezit

Het boekenbezit is niet geactiveerd. De aanschaf wordt direct ten laste van de exploitatierekening gebracht.

Vorderingen

Waar nodig is door middel van een voorziening rekening gehouden met de mate van oninbaarheid.

Gebouwen en terreinen

Uitgangspunt voor de waardebepaling is de historische verwervingsprijs.

**10.4 Toelichting
op de balans**

Materiële vaste activa

VASTE ACTIVA

mln f 502,0 - (1997: mln f 502,4)

Hieronder zijn opgenomen:

Investerings in gebouwen en terreinen voor mln f 481,2 (1997: mln f 478,4).

Investerings in inventaris en apparatuur voor mln f 20,8 (1997: mln f 24,0).

Terreinen en gebouwen

Bij de bepaling van de boekwaarde hebben de volgende waarderingsregels als uitgangspunt gediend:

- op terreinen wordt niet afgeschreven.
- De afschrijvingstermijn op het bouwkundig deel is 60 jaar met een restwaarde van 20% van de historische kostprijs.

- Technische installaties en overige niet tot het bouwkundig deel te rekenen investeringen worden in 25 jaar geheel afgeschreven.
- Het aandeel van het bouwkundig deel bij oplevering bedraagt 75%.
- Afgeschreven wordt met ingang van het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. In afwijking hiervan wordt op het M-gebouw tijdsevenredig 2% per jaar afgeschreven vanaf 1 mei 1994. Het J-gebouw zal naar verwachting eind 1999 worden opgeleverd.
- Het parkeerdek Woudestein wordt in 10 jaar volledig afgeschreven.
- Investerings anders dan uitbreidingsinvesteringen, leiden tot daaraan gerelateerde desinvesteringen. De overweging voor dit uitgangspunt is dat dit soort investeringen voornamelijk zijn bedoeld om het gebouwenbestand in kwalitatieve zin in stand te houden. De hoogte van de desinvestering wordt bepaald aan de hand van de prijsindexcijfers van de bouw. In 1998 bedroeg deze desinvestering, die direct ten laste van het eigen vermogen is gebracht, mln f 4,8.

	Historische aanschaf- waarde	Afschrij- ving	Boek- waarde
Ultimo 1997 cf. jaarrekening 1997	619,7	141,3	478,4
Investerings in 1998	20,7		20,7
Afschrijving		13,1	(13,1)
Herwaardering/uitlichting	(5,6)	(0,8)	(4,8)
Ultimo 1998	634,8	153,6	481,2

De kosten van "eerste inrichting" zijn opgenomen onder "inventaris en apparatuur".

De herbouwwaarde van gebouwen t.b.v. de verzekering is volgens een in 1995 uitgevoerde taxatie geraamd op mln f 770.

Inventaris, apparatuur en 1e inrichting

Activawaardering

De EUR hanteert een afschrijvingsregime voor roerende goederen met een aanschaffingsprijs van meer dan Kf 25,0. De Erasmus Holding BV en haar dochters activeren roerende goederen met een aanschafwaarde vanaf Kf 5. De eerste afschrijvingstranche vindt plaats in het jaar van aanschaf. De afschrijvingstermijn is afhankelijk van het soort apparaat en varieert van 3 tot 25 jaar. De van derden ontvangen bijdragen voor apparatuuraanschaffingen zijn als inhaalafschrijving in mindering op de boekwaarde gebracht.

	Historische aanschaf- waarde	Afschrij- ving	Boek- waarde
Ultimo 1997 cf. jaarrekening 1997	66,6	42,6	24,0
Investerings in 1998	3,7		3,7
Afschrijving		5,4	(5,4)
Uitlichting 1998	(7,2)	(5,7)	(1,5)
Ultimo 1998	63,1	42,3	20,8

De kostprijs van apparatuur met een aanschafwaarde tussen Kf 5,0 en Kf 25,0 bedroeg in afgelopen jaren (in mln f):

1994	1995	1996	1997	1998
3,4	3,6	2,9	3,2	3,6

Financiële vaste activa

mln f 15,1 - (1997: mln f 13,8)

Deze activa zijn tegen nominale waarde gewaardeerd. Naast de vordering op het Ministerie van OC&W in verband met de opgelegde kasbeperking ad mln f 9,8 (1997: mln f 8,6), worden hieronder leningen aan deelnemingen van de EUR opgenomen ad mln f 5,3 (1997: mln f 5,2). De specificatie van de leningen is als volgt:

	1998 in mln f	1997 in mln f
- Lening Erasmus Zalenverhuur BV - tegen 5% - looptijd 30 jaar - begindatum 15-4-1992 ¹⁾	1,9	2,0
- Lening St. Studenten Voorzieningen - renteloos - looptijd 15 jaar - begindatum 5-4-'93 ²⁾	2,4	2,7
- Lening St. Studenten Voorzieningen - renteloos - looptijd 20 jaar (t.b.v. renovatie roeigebouw) ⁵⁾	0,5	
- Lening St. Erasmus Facilitair Centrum - rente- loos - begindatum 07-04-1992 ³⁾	0,2	0,2
- Lening NSOB - renteloos - begindatum 13-02-1996 ⁴⁾	0,3	0,3
Totaal	5,3	5,2

- 1) De door Erasmus Zalenverhuur BV te ontvangen huurpenningen zijn aan de EUR verpand.
- 2) De lening van oorspronkelijk mln f 4,0 is aan de SSVR verstrekt ter realisatie van de uitbreiding en renovatie van het sportcomplex; De SSVR heeft voor deze uitbreiding een aparte stichting 'SEKZ' opgericht. De aflossing wordt rechtstreeks in mindering gebracht op de aan de SSVR te betalen subsidie.
- 3) Direct opeisbaar. Als zekerheid dienen de aandelen in Erasmus Zalenverhuur BV.
- 4) Lening NSOB betreft het EUR-aandeel ad Kf 250 in een mede door de Universiteit Utrecht, Universiteit Amsterdam en de Universiteit Leiden verstrekte lening aan de NSOB ad mln f 1,0.
- 5) Door de EUR is aan de SSVR een lening verstrekt t.b.v. renovatie roeigebouw. De aflossing wordt rechtstreeks in mindering gebracht op de aan de SSVR te betalen subsidie.

Vorraden

VLOTTENDE ACTIVA

mln f 82,6 - (1997: mln f 72,9)

De post voorraden bestaat uit de volgende onderdelen:	1998	1997
	in mln f	in mln f
Vorraad PC-Shop	0,2	0,3
Magazijn kantoorartikelen/technische dienst	0,3	0,3
Relatiegeschenken	0,1	0,1
Onderhanden werk ¹⁾	82,0	72,2
	<hr/>	<hr/>
Totaal	82,6	72,9
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De voorraden zijn per 31 december opgenomen. De waarderingsgrondslag voor de voorraden is gebaseerd op inkooprijzen.

- 1) Hieronder zijn de op 31.12.'98 nog niet opgeleverde projecten (in opdracht en voor rekening van derden uitgevoerde onderzoeks- en onderwijsopdrachten) drukkende directe en indirecte lasten opgenomen. De reeds bekende verliezen zijn hierop in mindering gebracht.

Vorderingen

mln f 58,1 - (1997: mln f 51,8)

Onder de vorderingen zijn opgenomen:	1998	1997
	in mln f	in mln f
Debiteuren	41,4	34,7
Vorderingen op rechtspersonen,		
waarin wordt deelgenomen	4,1	3,0
Overige vorderingen w.o. transitoria	12,6	14,1
	<hr/>	<hr/>
Totaal	58,1	51,8
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Effecten

mln f 0,0 - (1997: mln f 5,9)

De hieronder in 1997 verantwoorde 6% % Staatsobligaties 93/98 zijn in 1998 geëxpireerd. Tevens zijn de effecten 'Divirente Fund'/Robeco verkocht.

Liquide middelen

mln f 96,7 - (1997: mln f 68,6)

Het saldo liquide middelen is als volgt opgebouwd:	1998	1997
	in mln f	in mln f
Kassen	0,1	0,1
Bank- en girorekeningen	96,6	68,4
Rijkshoofdboekhouding	–	0,1
	<hr/>	<hr/>
Totaal	96,7	68,6
	<hr/>	<hr/>

De EUR heeft een zogenaamde "parapluafsprake" met de huisbankier gemaakt, die inhoudt dat negatieve saldi op de ene rekening worden gecompenseerd met positieve saldi op andere rekeningen. Rente wordt berekend over de som van de saldi. Het positieve saldo van deze bankrekeningen is inclusief de hieronder opgenomen deposito's (x mln f 1,0);

Bedrag	Rente %	Vervaldatum	Bijzonderheden
1,500	3,81	28-05-1999	
0,650	3,90	23-12-2004	
0,650	4,90	12-12-1999	
5,000	5,75	29-02-2000	
0,650	5,20	12-12-2000	
0,650	5,40	12-12-2001	
0,650	5,00	12-12-2002	
0,650	4,80	12-12-2003	
3,061	variabel	03-01-1999	RIAM garantiepool
6,085	variabel	01-02-1999	RIAM garantiepool
3,032	variabel	01-03-1999	RIAM garantiepool
2,150	3,26	onbepaald	
3,437	3,46	01-01-1999	
5,730	3,50	30-09-1999	
0,800	3,20	04-01-1999	
2,700	3,25	01-02-1999	
3,600	3,32	01-03-1999	
1,300	3,32	29-03-1999	
2,800	3,32	26-04-1999	
3,200	3,35	31-05-1999	
0,600	3,35	28-06-1999	
1,800	3,35	26-07-1999	
0,500	3,70	onbepaald	
0,215	3,20	05-01-1999	

51,410

De liquide middelen zijn in 1998 gestegen met mln f 28,1 tot mln f 96,7.

Veranderingen eigen vermogen

EIGEN VERMOGEN

mln f 483,4 - (1997: mln f 492,8)

Het eigen vermogen is opgebouwd uit de algemene reserves (bestaande uit bedrijfsreserve en bestemde reserves) en overige reserves (bestaande uit afschrijvingsreserves en reserve voorheen vermogen uit onroerende goederen).

De verandering van het eigen vermogen is als volgt te rubriceren:

	1997	Mutatie	1998
Bedrijfsreserve	81,4	(1,2)	80,2
Bestemde reserves	21,2	(2,0)	19,2
Afschrijvingsreserves	5,9	(1,4)	4,5
Reserve voorheen vermogen)			
uit onroerende goederen)	384,3	(4,8)	379,5
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	492,8	(9,4)	483,4

Algemene reserve

De samenstelling van de algemene reserve is:

Bedrijfsreserve

		in mln f
• Algemene reserve ultimo 1997	81,4	
• Resultaat exploitatie gew.bedrijfsvoering	10,4	
• Mutatie 1998:		
– Stelselwijziging vakantietoelage en ZKOO ¹⁾ (zie hoofdstuk 10.3 Toepassing richtlijnen)	(11,6)	
	<hr/>	
Totaal		80,2 ²⁾

1) zie algemene toelichting: stelselwijziging.

2) Het bedrag aan interne trekkingsrechten hierin bedraagt mln f 67,3.

Bestemde reserves

		in mln f
Meerjarige projecten:		
• Bestemde reserves ultimo 1997	21,2	
• Mutatie 1998:		
– Stelselwijziging m.b.t. studeerbaarheidsfonds ³⁾ (zie hoofdstuk 10.3 Toepassing richtlijnen)	(1,9)	
• Resultaat exploitatie	(0,1)	
	<hr/>	
Totaal		19,2

3) zie algemene toelichting: stelselwijziging.

In deze bestemde reserves zijn evenals voorgaande jaren de nog te besteden bedragen in het kader van de Spinozaprijzen van in totaal mln f 3,9, bijdragen van OC&W ad mln f 0,6 en de Louis Jeantet prijs ad mln f 0,8 opgenomen.

Overige reserves

De overige reserves zijn:

Afschrijvingsreserves

Deze reserves dienen ter dekking voor de toekomstige afschrijvingstermijnen. Een deel hiervan is ontstaan als gevolg van de stelselwijziging 1995.

		in mln f
Grafieken		
• Afschrijvingsreserve 1997	0,2	
• Resultaat exploitatie	–	
	<hr/>	
Totaal		0,2
1e Inrichting		
• Afschrijvingsreserve 1997	5,2	
• Resultaat exploitatie	(1,1)	
	<hr/>	
Totaal		4,1
Apparatuur		
• Afschrijvingsreserve 1997	0,5	
• Resultaat exploitatie	(0,3)	
	<hr/>	
Totaal		0,2
		<hr/>
		4,5

Reserve voorheen vermogen uit onroerend goed

De omvang van het eigen vermogen voorheen vermogen uit onroerend goed is als volgt opgebouwd:

		in mln f
• Vermogen vastgelegd in onr.goed ultimo '97	384,3	
• Desinvesteringen 1998 (boekwaarde)	(4,8)	
	<hr/>	
Totaal		379,5

VOORZIENINGEN

Onderhoudsvoorzieningen

mln f 3,8 - (1997: mln f 1,5)

De onderhoudsvoorziening is in 1998 met mln f 2,3 toegenomen tot mln f 3,8.

Het verloop van de onderhoudsvoorziening kan als volgt worden geschetst:

	in mln f
Saldo ultimo 1997	1,5
Dotatie 1998	18,5
Opname in 1998 in verband met onderhoud en exploitatie voorzieningen	(16,2)
	<hr/>
	3,8
	<hr/>

Overige voorzieningen

mln f 14,1 - (1997: mln f 9,9)

Voorziening rechtspositionele maatregelen

mln f 13,4 - (1997: mln f 9,2)

In het verleden is hier de naam "wachtgeldvoorziening" gebruikt. Omdat het scala aan maatregelen, dat bij een sociaal plan, maar ook in individuele gevallen, wordt toegepast ruimer is dan uitsluitend ontslag met daarop volgend recht op wachtgeld, is de naam gewijzigd in "Voorziening rechtspositionele maatregelen".

In 1998 werd van het ministerie van OC&W als jaarlijkse bijdrage mln f 11,1 ontvangen. Daarnaast hebben organisatie-onderdelen per saldo mln f 3,9 bijgedragen. Daartegenover stonden uitgaven met name aan USZO ad mln f 10,8, zodat de voorziening met mln f 4,2 is toegenomen tot mln f 13,4 ultimo 1998.

De rijksbijdrage voor dit doel conform het Financieel Schema 1999 over de jaren 1999 t/m 2003 bedraagt mln f 55. Wel dient nog rekening te worden gehouden met een verlaging als gevolg van verrekening op basis van de feitelijke kosten van "oude wachtgelden" over de periode 1994 t/m 1998. De hoogte hiervan wordt geschat op mln f 3,9. Deze bijdrage voor rechtspositionele maatregelen ad per saldo mln f 51,1 (mln f 55 - mln f 3,9) zal naar verwachting nog wijzigingen ondergaan. Dit als gevolg van enerzijds de afkoopwaarde van een andere verdeelgrondslag voor de rijksbijdrage, waarbij inkomsten uit collegegelden geen rol spelen en anderzijds de doorwerking na 1998 van herverdelingseffecten voor oude wachtgelden. Per saldo zullen deze voor de EUR tegengesteld gerichte effecten elkaar vrijwel opheffen.

Inclusief de aan de voorziening toe te rekenen kosten van het sociale plan als uitvloeisel van de reorganisatie bij de Faculteit der Economische Wetenschappen is op basis van het huidige bestand aan wachtgelden in totaal mln f 64 benodigd.

De stand van de voorziening rechtspositionele maatregelen ultimo 1998 ad mln f 13,4 tesamen met de rijksbijdrage ad mln f 51,1 is toereikend voor deze voorziene kosten.

Een aantal van deze door het USZO uitgevoerde regelingen is gevoelig voor misbruik en oneigenlijk gebruik met name ten aanzien van de aspecten arbeidsverleden en neveninkomsten. Derhalve bestaat het risico dat eventueel noodzakelijke kortingen op de uitkeringen niet of op een te laat tijdstip plaatsvinden. Dit heeft als gevolg dat de verrekening van deze korting met de ex-werkgever niet danwel te laat plaatsvindt. Ervan uitgaande dat het bestand EUR-aanvragers niet wezenlijk afwijkt van het totale bestand aanvragers is er sprake van een onzekerheid, dat er door USZO te veel is gedeclareerd, die bij benadering ligt tussen mln f 0,1 en mln f 0,3.

De bijdrage van de organisatieonderdelen bestaat uit een opslag van 3,5% op de personele lasten voorzover die het door het CvB toegekende PL-budget overschrijden plus een medeverantwoordelijkheidsheffing van 25% over de na 1992 ontstane wachtgeldkosten. De voorziening heeft derhalve het karakter van een buffer die het mogelijk moet maken om de bijdragepercentages dusdanig tijdig aan te passen dat er geen financieel probleem ontstaat.

Afstudeerfonds

mln f 0,7 - (1997: mln f 0,7)

Conform de richtlijnen is een afstudeerfonds in de vorm van een voorziening van mln f 0,7 opgenomen. De opgenomen omvang betreft het bedrag dat de EUR op basis van aan studenten toegekende bedragen in 1998 in 1999 zal moeten uitbetalen. In de begroting is een bedrag opgenomen dat naar verwachting in het lopende jaar zal worden toegekend.

Langlopende schulden

mln f 56,5 - (1997: mln f 57,6)

Hieronder is opgenomen een lening verstrekt door de Bank Nederlandse Gemeenten aan de Erasmus Beleggingen BV ad mln f 32,0 waarop t/m 1998 mln f 5,5 is afgelost. Deze lening is verstrekt tegen een rentepercentage van 8,55% af te lossen in 30 jaarlijkse termijnen vanaf 1994. De EUR heeft zich jegens de geldgever borg gesteld voor een richtige nakoming van alle verplichtingen van de geldnemer uit de leningsovereenkomst waarvoor een positieve hypotheekverklaring is verstrekt.

Tevens is een lening verstrekt door de Bank Nederlandse Gemeenten aan de EUR ad mln f 30,0 waarvan onderstaand gespecificeerd de rente percentages op jaarbasis en vervaldatum:

- f 6 mln, rente 5,20%, vervaldatum 28-10-2001.
- f 6 mln, rente 5,36%, vervaldatum 28-10-2002.
- f 6 mln, rente 5,46%, vervaldatum 28-10-2003.
- f 12 mln, rente 5,72%, vervaldatum 28-10-2005.

Kortlopende schulden

mln f 196,7 - (1997: mln f 153,6)

Deze schulden zijn als volgt uit te splitsen:

	1998	1997
	in mln f	in mln f
Crediteuren	26,4	19,2
Vooruitontvangen bedragen en nog te betalen posten:		
– Projectontvangsten	96,6	83,3
– Collegegelden	26,1	23,7
– ZKOO en vakantietoelagen	11,5	
– AZR (incl. bijdr. Acad. Huisartsengeneesk.)	3,5	
– Rijksbijdrage i.v.m. studeerbaarheidsfonds	1,9	
– Overig w.o. cursusgelden	18,9	14,8
Schulden aan rechtspersonen, waarin wordt deelgenomen	0,2	0,2
Schulden terzake van belastingen en premies sociale verzekeringen	8,4	9,1
Overige schulden	1,2	1,2
Schulden terzake van pensioenpremie	2,0	2,1
	<hr/>	<hr/>
Totaal	196,7	153,6
	<hr/>	<hr/>

Ter toelichting wordt het volgende opgemerkt:

- Het bedrag 'projectontvangsten' betreft de bijdragen die in 1998 of eerder zijn gefactureerd voor de ultimo jaar nog niet opgeleverde projecten.
- De looptijd van de overige categorieën is korter dan één jaar.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De niet uit de balans blijvende verplichtingen betreffen:

- De garantiestelling m.b.t. exploitatiekosten van Zalenverhuur BV t/m 2001 bedraagt naar maximale schatting in 1998 mln f 1,0.
- Het huurcontract voor het M-gebouw en Visser 't Hooft met Zalenverhuur BV ad mln f 5,5 per jaar dat loopt tot december 2000 met een verlengingsclausule.
- De resterende bestedingsverplichting ad mln f 4,7 in verband met ontvangen Spinozaprijzen en Louis Jeantetprijs.
- Bestemde rijksbijdragen voor duale trajecten (mln f 0,3) en uitwisseling met Indonesië (mln f 0,3).
- Overeenkomst met de SSVR op grond waarvan de SSVR jaarlijks een subsidie ontvangt van mln f 1,6 met een looptijd van 5 jaar t/m 2003 met een verlengingsclausule.
- Investing in het J-gebouw van in totaal circa mln f 32 waarvan ultimo 1998 ruim mln f 12 was gerealiseerd.

**10.5 Toelichting
op de rekening**

Algemeen

De exploitatierekening is opgesteld conform het baten-lasten-stelsel.

Rijks- en overige bijdragen

mln f 355,3 - (1997: mln f 340,7)

De door het departement toegekende rijksbijdrage 1998 bedroeg, inclusief de uitkering voor wachtgelden en investeringen, mln f 355,3.

De toegekende rijksbijdrage kan worden onderscheiden in:

- Een modelmatig berekende rijksbijdrage voor de universiteit van mln f 220,2.
- Een rijksbijdrage die de EUR ontvangt voor het AZR van mln f 107,9, waarin begrepen mln f 17,5 t.b.v. AM-taken waarvan mln f 16,8 salarismaatregelen en daaraan toe te rekenen wachtgelden mln f 0,7 en Academisering Huisartsengeneeskunde mln f 0,2.
- Toewijzing voor wachtgelden voor EUR inclusief scholing mln f 11,1.
- Rijksbijdrage in de afschrijvingskosten mln f 10,8.
- Stimulering duale opleidingen wo, 1e tranche mln f 0,3.
- Toewijzing studeerbaarheidsfonds mln f 4,1.
- Regeling ondersteuning internationale mobiliteit studenten ho 1997-1998 en stimuleringsregeling export HO 1997-2000, tranche 1998 mln f 0,1.
- Premiemaatregel FAOP en Leeftijdsbewust personeelsbeleid mln f 0,1.
- Millennium-tegemoetkoming mln f 0,7.

De modelmatig bepaalde rijksbijdrage wordt bepaald door het departement op basis van STABEK dat een gestabiliseerde variant is op HOBEEK en in '97 is ingevoerd. De daarbij gebruikte modelparameters zijn ingeschrevenen 4/6 jr. alfa/gamma 7001, geneeskunde 1242, geslaagden alfa/gamma 2026 geneeskunde doctoraal + arts-examen 421, promoties alfa/gamma 69, promoties geneeskunde 91.

Rijksbijdrage AZR

In 1998 heeft de EUR mln f 107,9 (FTO/TBV-99/1506 M d.d. 16-02-99) aan Rijksbijdrage ontvangen voor de werkplaatsfunctie ten behoeve van de Medische Faculteit van het Academisch Ziekenhuis Rotterdam. Deze Rijksbijdrage was als volgt opgebouwd (in mln f):

Rente	8,5
Modelmatige bijdrage	85,9
Arbeidsvoorwaarden (o.a.wachtgelden)	10,3
Salaris- en prijsbijstellingen (gedurende het jaar)	3,2
	<hr/>
Totaal	107,9
	<hr/> <hr/>

De rentecomponent betreft 25% van de rentekosten samenhangend met de financiering van investeringen in gebouwen op basis van goedgekeurde plannen.

In totaal is mln f 736,8 modelmatig verdeeld over de AZ'n in 1998. De verdeling over compartimenten met de gehanteerde parameterwaarden is (cf. wo/f-1997/18650 d.d. 16-9-97):

	AZR	Totaal AZ'n	Para- meter	Totaal AZ'n	
Vaste voet	30,0	240,0			
fnm2	32,3	257,0	105.700	842.781	
Studenten	2,4	17,0	1.185	8.324	(gem 94/96)
ArtsDipl	3,3	25,0	176	1.311	(idem)
WP	14,1	99,0	1.161	8.198	(idem)
Prom	3,7	25,0	93	620	(idem)
Totaal	85,8	663,0			

De te hanteren parameters 1998 zijn:

a. aantal ingeschreven studenten opleiding geneeskunde op 1 oktober 1998	1.626
b. aantal artsgetuigschriften van het studiejaar 1997/1998	176
c. aantal leden WP in dienst van de universiteit op 31-12-1998	608
aantal leden WP in dienst van de universiteit incl. BMG op 31-12-1998	671
d. aantal personeelsleden in dienst van NWO op 31-12-98	40
e. medische specialisten in dienst AZR op 31-12-98 (fte)	327
f. AGIO's in dienst AZR op 31-12-98 (fte)	246
g. aantal proefschriften aan de faculteit 1998	102
h. aantal m ² nuttige oppervlakte van het AZR (ex. Daniël den Hoed)	105.700
i. aantal co-assistentenplaatsen AZR	99
j. aantal fte ondersteunend personeel	497
k. voor O en O-ondersteuning beschikbaar gestelde ruimte en apparatuur	25%

Toelichting op indicatoren:

- e. Het betreft hier WP formatie
- h. Er is gebruik gemaakt van het ten behoeve van OC&W vastgestelde m² van het AZR.
- j. Het aantal AZR-fte op basis van het aantal niet-stafleden en niet-AGIO's binnen de verantwoording 1998 alsmede de overige WP formatie is opgevoerd. Er is gecalculeerd met de verantwoording 1998 alsmede de overige WP formatie, personele ondersteuning stafleden, personele vertragskosten, overhead.
- k. Uitgangspunt vormt het percentage gebouw- en apparatuurgebondenkosten dat uit de Rijksbijdrage wordt gefinancierd.

Onder de Rijksbijdrage AZR moet in feite worden verstaan de Rijksbijdrage Dijkzigt/Sophia. In het kader van de fusie met de Daniel den Hoed kliniek zijn afspraken gemaakt tot vaststelling van een Rijksbijdrage inclusief DDH.

Effectuering hiervan zal in 1999 worden nagestreefd waarbij afspraken met het Ministerie van OC&W zullen worden gemaakt over de te gebruiken parameter waarden.

Collegegelden

mln f 36,0 - (1997: mln f 34,3)

De baten uit collegegelden bedroegen mln f 36,0. Deze stijging wordt veroorzaakt door de collegegeldverhoging.

Opbrengst werk voor derden

mln f 49,4 - (1997: mln f 49,5)

Hieronder zijn verantwoord alle opbrengsten van de in het verslagjaar opgeleverde (deel-)projecten.

Mutatie onderhanden werk

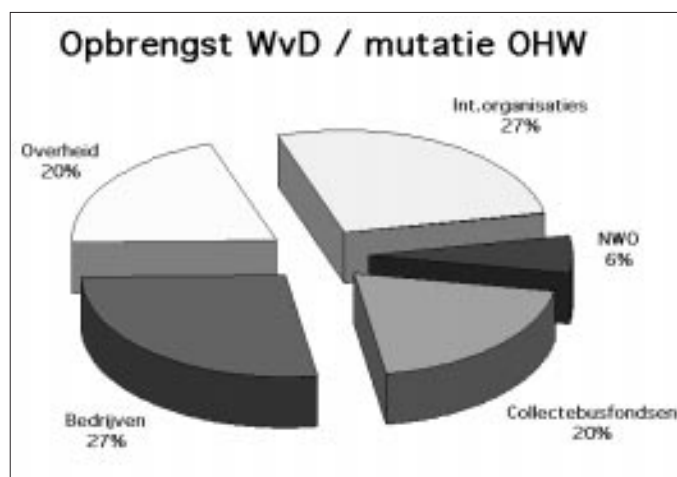
mln f 9,8 - (1997: mln f 10,4)

Hieronder zijn van de in het verslagjaar ultimo jaar nog niet opgeleverde projecten verantwoord de toegerekende directe en indirecte lasten onder aftrek van de reeds bekende verliezen en de cumulatieve kosten van de in 1998 opgeleverde (deel-)projecten.

Het totaal van opbrengst werk voor derden en baten mutatie onderhanden werk kan als volgt gecategoriseerd worden naar aard van de opdrachtgever:

	1998	1997
	in mln f	in mln f
- Collectebusfondsen	11,6	16,9
- Bedrijven	16,2	10,9
- Overheid	11,8	10,3
- Internationale organisaties	16,1	19,3
- NWO	3,5	2,5
	<hr/>	<hr/>
	59,2	59,9
	<hr/>	<hr/>

In de bijdrage uit EU-programma's en overheid is een bedrag begrepen van totaal mln f 6,6 voor overdrachten aan partners in programma's waarbij de EUR optreedt als penvoerder, en beursbetalingen in het kader van uitwisselingsprogramma's. Deze overdrachten zijn als last verantwoord.

Overige opbrengsten

mln f 78,5 - (1997: mln f 89,2)

Deze opbrengsten zijn als volgt te rubriceren:

	1998	1997
	in mln f	in mln f
Doorberekende personele lasten	13,8	13,5
PC-shop/Erasmus Rekencentrum	1,8	1,5
Opbrengsten energie	1,7	1,4
Huuropbrengsten	9,0	8,3
Cursusgelden	16,0	14,3
Bijdragen tbv verbouwingen	2,4	18,0
Bijdrage t.b.v. 1e inrichting		3,5
Academieonderzoekers (KNAW/NWO)	1,0	1,1
Bijdrage RIVM NIHES	0,5	0,5
Spinozaprijs	3,0	
Diverse opbrengsten:		
– Fac. der Econ.wetenschappen	2,4	2,0
– Fac. der Bedrijfskunde	2,6	2,4
– Fac. der Gen.k. en Gezondheidswet.	8,5	11,9
Erasmus Forum	2,5	4,4
Diversen	13,3	6,4
	<hr/>	<hr/>
	78,5	89,2
	<hr/>	<hr/>

Rentebaten

mln f 3,6 - (1997: mln f 2,4)

De gerealiseerde rentebaten bedragen mln f 3,6.

Personele lasten

mln f 278,2 - (1997: mln f 266,3)

De personele lasten (incl. storting in wachtgeldfonds) in 1998 zijn mln f 11,9 hoger dan in 1997. Dit bedrag is exclusief mln f 0,5 dat betrekking heeft op deels verreken- de personeelslasten en deels als subsidie verantwoorde personeelslasten met gelieerde stichtingen. De bezetting liep vanaf 1997 naar 1998 licht op (0,4%), terwijl de gemiddelde personeelslast steeg met 2,5%.

De personele lasten van de leden van het College van Bestuur bedroegen mln f 0,7.

Overige lasten

Excl. AZ-bijdrage - mln f 155,3 - (1997: mln f 142,2)

De overige lasten zijn in 1998 t.o.v. 1997 gestegen met mln f 13,1. Dit is het saldo van een stijging van de uitgaven voor overige goederen en diensten van mln f 4,1, apparatuur en inventaris met mln f 0,3, rentekosten van mln f 1,2 en huisvestings- lasten mln f 8,3 en een daling van de inkomensoverdrachten met mln f 0,8.

AZ-bijdrage

mln f 90,2 - (1997: mln f 83,3)

De rijksbijdrage t.b.v. AZ-taken bedroeg in 1998 Kf 107.885, waarvan Kf 10.617 ten behoeve van wachtgeldten. Hierop is in mindering gebracht Kf 17.515 voor de zogenaamde AM-taken, inclusief toegerekende wachtgeldten, die worden uitgevoerd door personeel van de EUR en een bijdrage academisering Huisartsgeneeskunde ad Kf 200 en waarvoor het budget conform afspraken gemaakt met het AZR bij de EUR blijft.

**10.6 Toelichting
op de investeringen**

In totaal is in 1998 mln *f* 20,7 geïnvesteerd. In de jaren daarna neemt het investeringsvolume drastisch af. Over die periode is een bedrag van mln *f* 22,4 voorzien, waarvan mln *f* 19,6 t.b.v. het J-gebouw dat ultimo 1999 gereed zal zijn. Dit gebouw is met name bestemd voor RSM en IHS en zal worden geëxploiteerd door Erasmus Beleggingen BV. Hiervoor is in totaal mln *f* 30,0 geleend.

De opbouw van de investeringsuitgaven zijn als volgt:

	Totaal	t/m '97	1998	v.a.1999
Nefkensgebouw	40,5	36,4	1,8	2,3
Luchtbehandeling Hoboken	53,6	48,2	5,4	
Koeling	3,5	3,5		
Zuurkasten	2,6	1,9	0,2	0,5
Diverse Hoboken	0,5	0,5		
Stoomketels	1,3	1,3		
F/G-gebouw	4,3	4,3		
UB	2,6	2,6		
Kernen Hoboken	3,0	3,0		
Electrische installaties	1,8	1,8		
W-gebouw	0,4	0,4		
Bunker Hoogbouw	1,1	1,1		
Roeigebouw	1,2		1,2	
Afgeronde projecten	20,7	20,7		
J-gebouw	32,0	0,3	12,1	19,6
	<u>169,1</u>	<u>126,0</u>	<u>20,7</u>	<u>22,4</u>

Besteed t/m 1997	126,0
Besteed in 1998	20,7
Saldo voorgenomen bestedingen	<u>22,4</u>

De financiering is als volgt geregeld:

Saldo ultimo 1998	(14,1)
Rijksbijdrage toekomstige jaren	15,7
Kapitaallasten	2,9
Lening t.b.v. J-gebouw	30,0
-/- uitgaven J-gebouw 1998	(12,1)
Totaal	<u>22,4</u>

**10.7 Overige
toelichtingen**

Consolidatie Erasmus Beleggingen B.V.

Erasmus Beleggingen is een volledige dochter van de EUR, waarin een aantal investeringsprojecten is ondergebracht. De in de jaarrekening van de EUR betrokken cijfers uit de jaarrekening van de Erasmus Beleggingen BV zijn:

	1998 in mln f	1997 in mln f
<i>Exploitatie</i>		
Totaal baten	5,4	5,4
Afschrijvingslasten	1,4	1,4
Rente	2,5	2,5
Huisvestingslasten	1,3	1,2
Overige lasten		0,1
	<hr/>	<hr/>
Totaal lasten	5,2	5,2
 <i>Balans</i>		
Materiële vaste activa	63,4	52,6
Vorderingen	1,3	0,5
Liquide middelen	0,7	0,3
	<hr/>	<hr/>
Totaal activa	65,4	53,4
 Eigen vermogen	20,3	20,0
Langlopende schulden	32,8	27,6
Kortlopende schulden	12,3	5,8
	<hr/>	<hr/>
Totaal passiva	65,4	53,4

In de consolidatie ten behoeve van de jaarrekening van de EUR (zie ook 11.6) zijn de onderlinge posten geëlimineerd.

De gebouwen worden verhuurd aan de Erasmus Zalenverhuur B.V., die op haar beurt de gebouwen doorverhuurt aan de EUR en anderen. De totale opbrengst bedraagt mln f 5,4 excl. BTW (1997 mln f 5,4). De EUR heeft in 1998 aan Erasmus Zalenverhuur mln f 5,5 (incl.BTW) aan huurpenningen betaald.

Eind 1995 is een wetswijziging van kracht geworden, die het niet meer mogelijk maakt om te opteren voor BTW-belaste huur indien de huurder(s) vrijwel uitsluitend geen BTW-belaste prestaties verrichten. Met betrekking tot het M-gebouw is besloten gebruik te maken van de overgangsbepaling. Dit houdt in dat er sprake kan blijven van BTW-belaste verhuur, mits de huur tenminste 7% van de stichtingskosten te verhogen met 0,15% per jaar vanaf het jaar van in gebruikname, bedraagt.

Consolidatie EUR Holding BV

De Erasmus Universiteit Rotterdam Holding BV is op 11 juli 1995 opgericht door de Erasmus Universiteit Rotterdam en de EUR houdt alle aandelen.

De EUR Holding heeft als taak om ten behoeve van de primaire activiteiten van de Universiteit, faciliteiten in de vorm van werkmaatschappijen te bieden waarin onderwijs en onderzoek kunnen worden ondergebracht indien universitaire onderdelen daar redenen voor zien. De EUR, de holding en haar dochters vormen een BTW-eenheid.

De EUR Holding BV telde ultimo 1998 de volgende 100% dochter BV's;

- Institute for Medical Technology Assessment (iMTA) BV (opgericht in '95)
- Erasm Business Support Centre (EBSC) BV (opgericht in '95)
- Instituut voor Arbeids- en Organisationswetenschappen (A&O-desk) BV (opger. in '95)
- Erasmus Plus BV (opgericht in '96)
- RISBO Contractresearch BV (opgericht in '96)
- MIEUR Implementation and Exploitation BV (opgericht in '96)
- Erasmus Transport Economics Contracting Agency (ETECA) BV (opgericht in '97)
- Sociaal-Economisch Onderzoek en Ontwikkelingsassistentie Rotterdam (SEOR) BV (opgericht in '97)
- For Industrial Economic Research (FIER) BV (opgericht in '97)
- Erasmus Instituut voor Financiële Planning (EIFP) BV (opgericht in '97)
- Erasmus Food Management Institute (EFMI) BV (opgericht in '97)
- Erasmus Pharma BV (opgericht in '98)
- Erasmus Center for Financial Training BV (opgericht in '98)
- Erasmus Centrum voor B&T Marketing BV (opgericht in '98)
- EURAC BV (opgericht eind '98)

De in de jaarrekening van de EUR betrokken cijfers uit de geconsolideerde jaarrekening van de Holding BV zijn:

	1998	1997
	in mln f	in mln f
<i>Exploitatie</i>		
Opbrengst werk voor derden	10,5	8,5
Mutatie onderhanden werk	3,8	2,1
Overige opbrengsten	4,4	1,2
Rente	0,5	0,3
Totaal baten	19,2	12,1
Personele lasten	10,5	6,3
Materiële lasten	8,0	5,2
Totaal lasten	18,5	11,5
<i>Balans</i>		
Vaste activa	0,2	0,2
Vorraden	9,0	5,1
Vorderingen	9,2	6,8
Effecten		1,0
Liquide middelen	15,2	9,8
Totaal activa	33,6	22,9
Eigen vermogen	9,5	9,6
Voorzieningen		0,1
Langlopende schulden	0,5	0,6
Kortlopende schulden	23,6	12,6
Totaal passiva	33,6	22,9

Consolidatie EURZA Arbo BV

De EURZA Arbo BV is op 17 juni 1997 opgericht door de Erasmus Universiteit Rotterdam als volledige dochter van de EUR.

Medio 1998 heeft de EUR het 100% belang in de EURZA ARBO BV verminderd tot 49%. De kosten zijn tot het moment van vermindering meerderheidsbelang geconsolideerd in de EUR-cijfers. De aan de EUR toe te rekenen kosten van de EURZA Arbo BV over de 2e helft van 1998 zijn als lasten verantwoord.

Studeerbaarheidsfonds

Aan de EUR is voor projecten ter verbetering van kwaliteit en studeerbaarheid in totaal mln f 17,2 ter beschikking gesteld, waarvan tot en met 1998 mln f 12,3.

Het verloop van het studeerbaarheidsfonds waarvan het saldo ultimo 1998 als vooruitontvangen rijksbijdrage in dit jaarverslag is verantwoord, is als volgt (bedragen in Kf):

Saldo ultimo 1997	3.451,5
Bestemde rijksbijdrage 1998	4.073,2
Eigen bijdrage projectoverschrijdingen	52,2
Kosten 1998	(5.651,9)
<hr/>	
Saldo voor toerekening	1.925,0
Rente toerekening	58,5
<hr/>	
Saldo ultimo 1998	1.983,5

Dit resterende saldo is als vooruitontvangen rijksbijdrage verantwoord op de balans.

In het verslagjaar zijn 15 projecten voltooid, namelijk;

Project		Integrale kosten (Kf)	Begroting in (Kf)
2.7.3	Praktijk stage	73,0	69,0
2.7.4	Attitude-Onderwijs propedeuse	50,2	48,0
2.11.5	Mentoraat	80,6	71,5
3.5	Beoordelen examenregels door auditteam	40,4	40,0
3.11	Studiegidsen en elektronische informatievoorziening	400,0	400,0
3.12	Roosters, werkgroep onderwijsorganisatie	190,0	190,0
4.2.7	Studie-intensivering	90,1	90,0
4.2.9	Opstellen toets-itembank	109,2	108,0
6.1.2	Ontwerpen tutorsysteem prop.sociologie	140,0	140,0
8.2	Vaardigheden onderwijs (incl.8.1.2)	508,2	508,0
9.2	Invoering trimestersysteem	60,7	43,2
10.2.3	Ontwikk.onderwijsmateriaal t.b.v. trajecten	691,1	691,2
10.2.6	Scriptie-expeditie	216,8	216,0
10.2.7	Intensivering onderwijs d.m.v. tutorsysteem	174,7	178,0
11.1.1	Verbetering stud.baarheid opl.drs bedrijfskunde	159,0	140,0
<hr/>		<hr/>	
Totaal		2.984,0	2.932,9

Duaal onderwijs

Bij brief CFI/FTO-98/21555 U d.d. 31 juli 1998 heeft de Minister van OC&W voor projecten ten behoeve van stimulering van duale opleidingen in het wetenschappelijk onderwijs aan de EUR een subsidie ad mln f 0,5 ter beschikking gesteld voor de opleiding Nederlands recht, duale specialisatie: bestuursrecht bij de faculteit der Rechtsgeleerdheid. Deze middelen worden gespreid over een aantal jaren (1998: Kf 333 en 1999: Kf 167) onder aanvullende voorwaarden aan de rijksbijdrage van de EUR toegevoegd. In 1998 hebben nog geen noemenswaardige bestedingen plaatsgevonden.

Uitwisseling Indonesië

De bestemde reserve 'Uitwisseling Indonesië' betreft de regeling ondersteuning internationale mobiliteit studenten HO 1997-1998 en stimuleringsregeling export HO 1997-2000. Ultimo 1998 is aan rijksbijdrage mln f 0,6 toegekend.

Het verloop van de bestemde reserve 'Uitwisseling Indonesië', is als volgt (bedragen in Kf):

Saldo ultimo 1997	487,2
Bestemde rijksbijdrage 1998	109,0
Kosten 1998	(266,5)
	<hr/>
Saldo ultimo 1998	329,7

11. BIJLAGEN

11.1 VASTE AKTIVA: Terreinen en gebouwen (x mln f 1,0)

	Terreinen	Aanschaf- waarde gebouwen	Gebouwen in aanbouw	Afschrij- vingen	Boek- waarde
Stand per 1.1.1998	40,8	578,9		141,3	478,4
Investerings 1998		20,7			20,7
Desinvesteringen	40,8	599,6 (5,6)	-	141,3 (0,8)	499,1 (4,8)
Afschrijvingen 1998	40,8	594,0	-	140,5 13,1	494,3 (13,1)
	40,8	594,0	-	153,6	481,2 ¹⁾

1) Excl.de boekwaarde m.b.t. 1e inrichting w.o. Hematologie ad mln f 2,8, M-gebouw ad mln f 1,4 en Nefkensgebouw/computerzaal Medische Bibliotheek ad mln f 2,5.

11.2 VASTE AKTIVA: Inventaris, apparatuur en 1e inrichting (x mln f 1,0)

	Aanschaf- waarde	Afschrij- vingen	Boek- waarde
Stand per 1.1.1998	66,6	42,6	24,0
Aanschaffingen 1998	3,7		3,7
Uitlichtingen 1998	(7,2)	(5,7)	(1,5)
	63,1	36,9	26,2
Afschrijvingen 1998		5,4	(5,4)
Stand per 31.12.1998	63,1	42,3	20,8

11.3 VORDERINGEN M.B.T. RIJKSBIJDRAGEN (x mln f 1,0)

Stand kasbeperking per 1.1.1998	8,6
Bij: Rijksbijdrage in het exploitatietekort	355,3
	363,9
Af: Uitgekeerde rijksbijdrage	354,1
Stand kasbeperking per 31-12-1998	9,8

11.4 EIGEN VERMOGEN (x mln f 1,0)

ALGEMENE RESERVE

Bedrijfsreserve	Saldo per 31.12.'97	Bestemming resultaat '97	Mutaties 1998	Saldo per 31.12.'98
Stand ultimo jaar	46,5	34,9	(11,6)	69,8
Resultaat gew. bedrijfsvoering				10,4
				80,2

De mutatie 1998 betreft een stelselwijziging voor met name vakantietoelage en ZKOO ad mln f 11,6.

Bestemde reserves	Saldo per 31.12.'97	Bestemming resultaat '97	Mutaties 1998	Saldo per 31.12.'98
Stand ultimo jaar	20,0	1,2	(1,9)	19,3
Resultaat gew. bedrijfsvoering				(0,1)
				19,2

De mutatie 1998 betreft het saldo studeerbaarheidsfonds ultimo 1998 verantwoord als vooruitontvangen rijksbijdrage.

OVERIGE RESERVES

Afschrijvingsreserve grafieken	Saldo per 31.12.'97	Bestemming resultaat '97	Mutaties 1998	Saldo per 31.12.'98
Stand ultimo jaar	0,2			0,2
Resultaat gew. bedrijfsvoering				0,2

Afschrijvingsreserve apparatuur	Saldo per 31.12.'97	Bestemming resultaat '97	Mutaties 1998	Saldo per 31.12.'98
Stand ultimo jaar	0,9	(0,4)		0,5
Resultaat gew. bedrijfsvoering				(0,3)
				0,2

Afschrijvingsreserve 1e inrichting	Saldo per 31.12.'97	Bestemming resultaat '97	Mutaties 1998	Saldo per 31.12.'98
Stand ultimo jaar	6,2	(1,0)		5,2
Resultaat gew. bedrijfsvoering				(1,1)
				4,1

Reserve i.v.m. onroerende goederen	Saldo per 31.12.'97	Bestemming resultaat '97	Mutaties 1998	Saldo per 31.12.'98
Stand ultimo jaar	384,3		(4,8)	379,5

11.5 PERSONELE- en OVERIGE LASTEN naar kostensoorten (x mln f 1,0)

		Begroting 1998	Rekening 1998	Rekening 1997
PERSONELE LASTEN				
Beloning voor arbeid				
Salarissen	)		186,2	183,2
Overhevelingstoeslag	)		2,8	15,6
Vakantietoelagen	)		14,7	14,8
Overige toelagen -/- vereveningsbijdrage	)		5,0	4,2
	)			
	)	254,1	208,7	217,8
Sociale lasten (inc. pensioenpremie)				
Tegemoetkoming ziektekosten	)		10,4	9,9
Pensioenpremie /	)		15,8	4,5
soc. verzekeringen -/- inhoudingen	)		7,0	3,0
			33,2	17,4
Overige personele lasten				
Dot. voorz. rechtepositionele maatr.		15,0	14,9	14,2
Uitzendkrachten, declaranten		7,5	12,8	11,7
Overige personele lasten		6,7	8,6	5,2
		29,2	36,3	31,1
Totaal personele lasten		283,3	278,2	266,3
OVERIGE LASTEN				
Huisvestingslasten				
Huur		5,9	6,3	6,1
Wettelijke lasten		2,0	1,8	1,8
Onderhouds- en expl.voorziening		18,5	18,5	11,4
Energie		8,9	8,0	7,8
Overige huisvestingslasten		6,2	5,1	5,4
Afschrijving		13,1	13,1	12,0
		54,6	52,8	44,5
Apparatuur en inventaris				
Afschrijving apparatuur en 1e inrichting		3,8	5,4	6,2
Overige apparatuur en inventaris		9,0	14,6	13,5
		12,8	20,0	19,7
Overige goederen en diensten				
		62,2	70,2	66,1
Rentelasten				
		2,5	3,9	2,7
Inkomensoverdrachten				
Rijksbijdrage Academisch Ziekenhuis		90,2	90,2	83,3
Affiliaties		1,8	1,6	1,8
Subsidies/bijdragen		6,3	6,8	7,4
		98,3	98,6	92,5
Totaal overige lasten		230,4	245,5	225,5
Totaal lasten		513,7	523,7	491,8

11.6 REKENING OVERZICHT naar hoofdkostenplaatsen (x mln f 1,0)

	Begroting 1998				Rekening 1998				Rekening 1997			
	Personele lasten	Overige lasten	Baten	Saldo	Personele lasten	Overige lasten	Baten	Saldo	Personele lasten	Overige lasten	Baten	Saldo
Faculteit der Rechtsgeleerdheid	22,6	4,1	5,1	21,6	21,0	5,0	5,5	20,5	20,5	4,2	5,7	19,0
Faculteit der Econ.wetenschappen	44,8	10,7	17,9	37,6	44,3	13,9	20,5	37,7	43,7	11,2	19,4	35,5
Faculteit der Soc.wetenschappen	11,8	2,7	3,7	10,8	11,6	3,6	4,4	10,8	11,5	3,1	4,5	10,1
Faculteit der Hist.-/Kunstwetenschappen	7,8	1,8	1,1	8,5	7,8	2,3	2,2	7,9	7,5	2,2	1,8	7,9
Faculteit der Bedrijfskunde	23,8	7,4	6,2	25,0	23,2	4,6	8,3	19,5	23,2	10,6	6,5	27,3
Faculteit der Geneesk. en Gezondh.wetensch.	111,7	33,5	50,2	95,0	108,7	44,6	59,6	93,7	102,5	45,6	62,8	85,3
Faculteit der Wijsbegeerte	3,1	0,4	0,4	3,1	2,7	0,6	0,5	2,8	2,6	0,5	0,5	2,6
Subtotaal	225,6	60,6	84,6	201,6	219,3	74,6	101,0	192,9	211,5	77,4	101,2	187,7
Bibliotheek	5,7	5,1	0,9	9,9	5,5	5,4	1,0	9,9	5,3	4,4	0,9	8,8
Bureau van de Universiteit	34,3	75,2	28,4	81,1	34,5	79,4	32,7	81,2	34,3	71,8	52,9	53,2
Subtotaal	40,0	80,3	29,3	91,0	40,0	84,8	33,7	91,1	39,6	76,2	53,8	62,0
Erasmus Beleggingen BV		5,0	5,3	(0,3)		5,2	5,5	(0,3)		5,2	5,4	(0,2)
EUR Holding BV	5,8	8,2	14,5	(0,5)	6,7	11,8	19,2	(0,7)	4,3	7,2	12,1	(0,6)
EURZA Arbo BV				-	0,2	0,3	0,5	-				-
Centrale baten/lasten	0,6			0,6	0,7	6,8	2,8	4,7	0,7	1,8	0,4	2,1
Wachtgelden	11,3	90,2		11,3	11,3	90,2		11,3	10,2			10,2
Rijksbijdrage Acad. Ziekenhuizen				90,2				90,2		83,3		83,3
Subtotaal	17,7	103,4	19,8	101,3	18,9	114,3	28,0	105,2	15,2	97,5	17,9	94,8
Rijksbijdrage			355,3	(355,3)			355,3	(355,3)			340,7	(340,7)
College- en inschrijfgelden			34,7	(34,7)			36,0	(36,0)			34,3	(34,3)
Overige opbrengsten			4,6	(4,6)			5,0	(5,0)			2,6	(2,6)
Rente baten (excl. Beleggingen BV)			1,7	(1,7)			1,8	(1,8)			1,6	(1,6)
Elim. verrekeringen in aansl. naar de rekening		(13,9)	(13,9)	-		(28,2)	(28,2)	-		(25,6)	(25,6)	-
Subtotaal	-	(13,9)	382,4	(396,3)	-	(28,2)	369,9	(398,1)	-	(25,6)	353,6	(379,2)
Exploitatieresultaat		2,4		2,4		8,9		8,9		34,7		34,7
Totaal	283,3	232,8	516,1	0,0	278,2	254,4	532,6	0,0	266,3	260,2	526,5	-

11.7 BALANS en EXPLOITATIEREKENING per 31 december 1998 (x mln €)

ACTIVA	1998	1997	Begroting 1998	Rekening 1998	Rekening 1997
BATEN					
Vaste Activa					
Materiële vaste activa	227,8	228,0	161,2	161,2	154,6
Financiële vaste activa	6,8	6,3	15,7	16,3	15,6
Vlottende activa					
Voorraden	37,5	33,1	20,8	22,4	22,4
Vorderingen	26,4	23,5	1,2	4,5	4,7
Effecten	-	2,6	34,3	35,6	40,5
Liquide middelen	43,9	31,1	1,0	1,6	1,1
Totaal activa	342,4	324,6	234,2	241,6	238,9
PASSIVA					
Eigen vermogen					
Algemene reserve	219,4	223,6	128,6	126,2	120,9
Voorzieningen					
Onderhoudsvoorziening	1,7	0,7	104,5	111,4	102,3
Overige voorzieningen	6,4	4,5			
Totaal lasten	233,1	233,1	233,1	237,6	223,2
Langlopende schulden	25,6	26,1			
Kortlopende schulden	89,3	69,7			
Totaal passiva	342,4	324,6	1,1	4,0	15,7
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering					

12. OVERIGE GEGEVENS

12.1 Accountants- verklaring

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening 1998 van de Erasmus Universiteit Rotterdam gecontroleerd. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van de instelling.

Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten en in overeenstemming met het controleprotocol WO-instellingen 1998. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat.

Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die het bevoegd gezag van de instelling daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 1998 en van het resultaat over 1998 en dat deze is opgesteld in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de bepalingen inzake de jaarrekening, zoals opgenomen in de Richtlijnen verslag(jaarrekening) en begroting voor instellingen voor wetenschappelijk onderwijs.

Voorts verklaren wij dat voldaan is aan de geldende wet- en regelgeving voorzover deze betrekking heeft op de toewijzing en de besteding van de rijksmiddelen.

Rotterdam, 27 mei 1999

Instellings Accountantsdienst van de Erasmus Universiteit
Rotterdam

Drs. A.E.R. Blok
registeraccountant

12.2 GEMIDDELTE BEZETTING naar functie of rangcategorie naar kostenplaatsen
(omgerekend naar voltijdse aanstelling)

	FRG	FEW	FSW	FHK	FBK	FGG	FWB	UB	BvdU	BV	Totaal
Wetenschappelijk personeel;											
Hoogleraar B	13,1	20,1	6,8	3,0	14,8	41,3	1,0		1,0		101,1
Hoogleraar A	5,9	12,2	3,6	3,6	4,8	25,7	1,9				57,7
Universitair hoofddocent	25,5	62,3	12,2	6,5	26,4	82,2					215,1
Universitair docent	59,5	94,8	27,1	25,9	54,9	185,7	14,8				462,7
AIO	19,6	52,6	11,0	2,5	35,8	105,0	3,1			1,3	230,9
Student assistent	13,5	17,9	3,0	2,3	14,8	5,4	0,9			0,2	58,0
Overig WP	8,6	14,3	4,9	4,6	8,3	62,3	0,1			6,5	109,6
Subtotaal	145,7	274,2	68,6	48,4	159,8	507,6	21,8	0,0	1,0	8,0	1.235,1
Niet wetenschappelijk personeel;											
Schaal 1 t/m 9	36,5	68,9	18,0	8,3	54,3	343,1	3,7	52,6	235,6	19,2	840,2
Schaal 10 + 11	9,4	16,2	6,4	4,3	12,2	37,2	0,8	9,3	76,7	11,2	183,7
Schaal 12 t/m 14	3,0	6,0	1,0	2,0	3,8	13,9		3,7	39,4	7,0	79,8
Schaal 15 en hoger		1,0				1,0		1,0	11,3	0,2	14,5
Subtotaal	48,9	92,1	25,4	14,6	70,3	395,2	4,5	66,6	363,0	37,6	1.118,2
Subtotaal WP + NWP	194,6	366,3	94,0	63,0	230,1	902,8	26,3	66,6	364,0	45,6	2.353,3
Personeel 2e/3e geldstroom gefinancierd door derden in dienst van de EUR	4,8	11,8	8,2	3,0	0,4	239,7					267,9
Totaal	199,4	378,1	102,2	66,0	230,5	1.142,5	26,3	66,6	364,0	45,6	2.621,2
Personeel in dienst bij subsidiegever	1,3	2,9	0,8	2,0		34,4					41,4

12.3 KASSTROOMOVERZICHT

	1998 in mln f	1997 in mln f
Kasstroom uit operationele activiteiten		
– Resultaat	8,9	34,7
• Vermogen SEOR BV 01-01-97		8,9
– Mutatie reserverekeningen		
• Stelselwijziging m.b.t. vakantietoelagen en ZKOO	(11,6)	
• Studeerbaarheidsfonds (vooruitontvangen rijksbijdrage)	(1,9)	
– Afschrijvingen	18,5	18,2
– Mutatie werkkapitaal:		
• Voorraden	(9,7)	(10,0)
• Vorderingen	(6,3)	(3,8)
• Schulden	43,1	12,1
– Mutaties voorzieningen	6,5	2,4
	<u>47,5</u>	<u>62,5</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
– Materiële vaste activa	(24,4)	(64,4)
– Uitlichting roerende goederen	1,5	0,2
– Financiële vaste activa	(0,1)	0,4
	<u>(23,0)</u>	<u>(63,8)</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
– Rijksbijdrage	(1,2)	0,6
– Bankkrediet	(1,1)	28,9
– Overige financiering (effecten)	5,9	(1,0)
	<u>3,6</u>	<u>28,5</u>
Mutatie liquide middelen	<u><u>28,1</u></u>	<u><u>27,2</u></u>
<hr/>		
Beginstand liquide middelen	68,6	41,4
Mutatie liquide middelen	28,1	27,2
Eindstand ultimo jaar	<u><u>96,7</u></u>	<u><u>68,6</u></u>

**12.4 Bestemming
exploitatieresultaat**

Exploitatieresultaat

Het resultaat bedraagt mln f 8,9 en wordt toegevoegd aan de algemene- / overige reserves.

Resultaat uit gewone bedrijfsvoering mln f 8,9

- Bedrijfsreserve / reserves met interne trekkingsrechten	10,4
- Bestemde reserves	
- dotatie 1998	14,2
- onttrekking 1998	(14,3)
	(0,1)
	10,3
- Overige reserves	
- afschrijvingsreserve apparatuur	(0,3)
- afschrijvingsreserve 1e inrichting	(1,1)
	(1,4)
	8,9

**12.5 Rechtspersonen,
waarin de EUR
deelneemt**

Rechtspersonen

Hieronder zijn opgenomen bij het bestuur van de universiteit bekende rechtspersonen:

- die (semi) universitaire taken uitvoeren
- die op enigerlei wijze duurzaam gebruik maken van de infrastructuur van de EUR.
- waarmee een samenwerkingsovereenkomst is gesloten door het CvB
- waarvan meer dan de helft van de bestuurders wordt benoemd door of namens het CvB van de EUR dan wel een risico > 250 kf wordt gelopen in de vorm van garantiestelling/lening.
- die een jaaromzet kennen van meer dan 250 Kf danwel een 100% deelneming zijn.

Naam/zetel : Kinderdagverblijf "Onder d'EUR"

Datum overeenkomst : 30.08.1984

Doel : Instandhouden/exploiteren/beheren Kinderdagverblijf t.b.v. kinderen van medewerkers/studenten EUR

Kosten : 1.001 Kf - Begroting 1998

Resultaat : - Kf - Begroting 1998

Eigen vermogen : 229 Kf - Jaarrekening 1997

Naam/zetel : Rotterdam School of Management

Datum overeenkomst : 31.10.1986

Doel : Aanbieden/verzorgen van post doctoraal onderwijs en executive cursussen op het gebied van MBA/MBI.

Kosten : 12.262 Kf - Begroting 1998

Resultaat : 1.025 Kf - Begroting 1998

Eigen vermogen : 2.373 Kf - Jaarrekening 1997

Naam/zetel : Erasmus Zalenverhuur BV

Datum overeenkomst : 10.04.1992

Doel : Stichten en exploiteren van onroerende goederen.

Kosten : 6.454 Kf - Jaarrekening 1998

Resultaat : 79 Kf - Jaarrekening 1998

Eigen vermogen : 226 Kf neg.- Jaarrekening 1998

Bijzonderheden : Opgericht door Stichting Erasmus Facilitair Centrum waarin de EUR 1 van de 3 bestuursleden benoemt. De EUR heeft aan Erasmus Zalenverhuur BV een lening verstrekt van mln f 2,1.

Naam/zetel : Stichting Studenten Voorzieningen Rotterdam

Datum overeenkomst : 30.10.1986 (geactualiseerd 25.01.1994)

Doel : Behartigen van gemeenschappelijke belangen van studenten van de EUR; in bijzondere gevallen ook anderen (na goedkeuring CvB) dmv:

- Bevorderen lichamelijke vorming en sport
- Beheren fondsen cult./esth./soc.activiteiten

Kosten : 2.570 Kf - Begroting 1998

Resultaat : 10 Kf - Begroting 1998

Eigen vermogen : 966 Kf - Begroting 1998

Bijzonderheden : De SSVR heeft de SEKZ opgericht, die zorgdraagt voor het beheer van het sportcomplex.

Naam/zetel : Stichting Nederlandse School voor Openbaar Bestuur

Datum overeenkomst : 01.07.1995

Doel :

- Verzorgen van hoogwaardige opleidingen, leergangen en bijeenkomsten ten behoeve van het hoger kader van (overheids) organisaties op het gehele terrein van de bestuurskunde.
- Het (bijdragen aan het) adviseren van de publieke sector op bestuurskundig terrein.
- Participeren in veranderingstrajecten binnen de publieke sector, in bijzonder door advisering op bestuurskundig terrein.
- Voorts al hetgeen met het voorgaande rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

Kosten : 3.269 Kf - Jaarrekening 1997/1998

Resultaat : 207 Kf - Jaarrekening 1997/1998

Eigen vermogen : 560 Kf - Jaarrekening 1997/1998

Bijzonderheden : De EUR heeft hieraan een achtergestelde renteloze lening ad Kf 250 verstrekt evenals RUL, RUU, UVA.

Naam/zetel : **Stichting Klinische Genetica**
Datum overeenkomst : 20.09.1994
Doel :

- Het bevorderen van erfelijkheidsvoorlichting, vroegtijdige onderkenning en diagnostiek van aangeboren afwijkingen en erfelijke ziekten alsmede de preventie van deze aandoeningen.
- Alle overige activiteiten die tot het doel bevorderlijk kunnen zijn.
- Het verwerven van de middelen noodzakelijk om het doel der stichting te bevorderen.

Naam/zetel : **Stichting Instituut Financieel Economisch Beleid**
Datum overeenkomst : 4 juli 1991
Doel : In samenwerking met de Erasmus Universiteit Rotterdam verzorgen van een postdoctorale Beroepsopleiding Financieel Economisch Beleidsmedewerker (BOFEB) en het bevorderen van hoogwaardig onderzoek op het gebied van financieel economisch beleid aan de EUR via het Onderzoekscentrum Financieel Economisch Beleid (OCFEB)
Kosten : 1.426 Kf - Jaarrekening 1997
Resultaat : 3 Kf neg. - Jaarrekening 1997
Eigen vermogen : 221 Kf - Jaarrekening 1997

Naam/zetel : **Stichting Instituut voor Verslavingsonderzoek Rotterdam**
Datum overeenkomst : 01.04.1994
Doel : De verwerving en overdracht van wetenschappelijke kennis van de verslavingsproblematiek om op die manier een bijdrage te leveren aan de oplossing daarvan.
Kosten : 1.163 Kf - Jaarrekening 1997
Resultaat : 417 Kf neg. - Jaarrekening 1997
Eigen vermogen : 717 Kf - Jaarrekening 1997

Naam/zetel : **Stichting Unilever-Erasmus**
Datum overeenkomst : November 1992
Doel : Het bevorderen van onderzoek en onderwijs op het gebied van de marketing, een en ander in de ruimste zin, d.m.v. het instellen van het visiting professorship op het vakgebied der marketing.
Bijzonderheden : Financiële gegevens zijn niet bekend.

Naam/zetel : **Stichting Respiratoire Virologie in het bijzonder Influenza**
Datum overeenkomst : 18.12.1991
Doel : Het doen uitvoeren en bevorderen van onderzoek van respiratoire virale aandoeningen, in het bijzonder de influenza, en het verbreiden van kennis hierover binnen dan wel vanuit de Faculteit der Geneeskunde en Gezondheids-wetenschappen van de Erasmus Universiteit Rotterdam, alsmede de bevordering van al hetgeen daarmee in de ruimste zin verband houdt, of bevorderlijk kan zijn.
Kosten : 687 Kf - Jaarrekening 1997
Resultaat : 35 Kf neg.- Jaarrekening 1997
Eigen vermogen : 368 Kf - Jaarrekening 1997

Naam/zetel	: Stichting Corporate Communication Center
Doel	: De Stichting levert op drie manieren een bijdrage aan de wetenschappelijke ontwikkeling van het vakgebied corporate communication: <ul style="list-style-type: none"> • Het verzorgen van onderwijs, zowel in het doctoraal programma van de Faculteit Bedrijfskunde en Economische Wetenschappen, als bij de MBA-opleiding van de Rotterdam School of Management. Tevens wordt voor geïnteresseerden uit het bedrijfsleven een executive program in de vorm van een Summercourse Corporate Communication aangeboden. • Het verrichten van onderzoek, zowel fundamenteel wetenschappelijk als toegepast wetenschappelijk onderzoek in opdracht van het bedrijfsleven (contract research). • Het toegankelijk maken van recente en relevante literatuur op het gebied van Corporate Communication.
Kosten	: 187 Kf - Jaarrekening 1997
Resultaat	: 105 Kf - Jaarrekening 1997
Eigen vermogen	: 838 Kf - Jaarrekening 1997
Naam/zetel	: Stichting Medical Technology Assessment (MTA)
Doel	: Onderzoek en onderwijs op het terrein van medical technology assessment te bevorderen.
Kosten	: 932 Kf - Jaarrekening 1997

Geconsolideerde rechtspersonen

Naam/zetel	: Erasmus Universiteit Rotterdam Holding BV
Datum oprichting	: 11.07.1995
Doel	: Het ten behoeve van de primaire activiteiten van de Universiteit faciliteiten in de vorm van werkmaatschappijen te bieden (100% dochters van de EUR Holding) waarin onderwijs en onderzoek kunnen worden ondergebracht indien universitaire onderdelen daar redenen voor zien.
Kosten	: 930 Kf - Jaarrekening 1998
Resultaat	: 121 Kf neg. - Jaarrekening 1998
Eigen vermogen	: 266 Kf neg. - Jaarrekening 1998
Deelnemingspercentage	: 100%
Naam/zetel	: Institute for Medical Technology Assessment BV
Doel	: Het op verzoek van derden verrichten en/of vorderen van onderzoek en onderwijs op het terrein van de Medical Technology Assessment (MTA).
Datum oprichting	: 11.07.1995
Kosten	: 2.681 Kf - Jaarrekening 1998
Resultaat	: 123 Kf neg. - Jaarrekening 1998
Eigen vermogen	: 276 Kf - Jaarrekening 1998
Deelnemingspercentage	: 100%

Naam/zetel : **Erasm Business Support Centre BV**
Datum oprichting : 11.07.1995
Doel : Het op verzoek van derden verrichten en/of ondersteunen van onderzoek en onderwijs op het terrein van de Faculteit der Bedrijfskunde van de EUR.
Kosten : 3.276 Kf - Jaarrekening 1998
Resultaat : 14 Kf - Jaarrekening 1998
Eigen vermogen : 286 Kf - Jaarrekening 1998
Deelnemingspercentage : 100%

Naam/zetel : **Instituut voor Arbeids- en Organisatievraagstukken BV**
Datum oprichting : 05.09.1995
Doel : Het op verzoek van derden verrichten en/of bevorderen van onderzoek en onderwijs op het gebied van de arbeids- en organisatiewetenschappen.
Kosten : 138 Kf - Jaarrekening 1998
Resultaat : 47 Kf - Jaarrekening 1998
Eigen vermogen : 19 Kf neg. - Jaarrekening 1998
Deelnemingspercentage : 100%

Naam/zetel : **Erasmus Plus BV**
Datum oprichting : 19.03.1996
Doel : Het op verzoek van derden verrichten en/of bevorderen van kennisoverdracht op de werkterreinen van de EUR, waarbij zij zich primair richt op de organisatie van onderwijsprojecten op het gebied van post-academisch onderwijs.
Kosten : 3.362 Kf - Jaarrekening 1998
Resultaat : 47 Kf neg. - Jaarrekening 1998
Eigen vermogen : 422 Kf neg. - Jaarrekening 1998
Deelnemingspercentage : 100%

Naam/zetel : **RISBO Contractresearch BV**
Datum oprichting : 07.02.1996
Doel : Het op verzoek van derden verrichten en/of bevorderen van onderzoek op het gebied van onderwijs, arbeidsmarkt en ten aanzien van het functioneren van het stelsel van sociale zekerheid.
Kosten : 1.392 Kf - Jaarrekening 1998
Resultaat : 129 Kf - Jaarrekening 1998
Eigen vermogen : 356 Kf - Jaarrekening 1998
Deelnemingspercentage : 100%

Naam/zetel : **Mieur Implementation and Exploitation BV**
Datum oprichting : 16.08.1996
Doel : Het optimaal toepassen en beschikbaar maken van de resultaten van wetenschappelijk onderzoek en onderwijs zoals uitgevoerd door de vakgroep Medische Informatica.
Kosten : 742 Kf - Jaarrekening 1998
Resultaat : 287 Kf - Jaarrekening 1998
Eigen vermogen : 316 Kf - Jaarrekening 1998
Deelnemingspercentage : 100%

Naam/zetel : **Erasmus Transport Economics Contracting Agency BV**
Datum oprichting : 16.04.1997
Doel : De vennootschap heeft ten doel het stimuleren en faciliteren van toegepast wetenschappelijk onderzoek op het terrein van de transport, infrastructuur en logistiek door vakgroepen van de Faculteit der Economische Wetenschappen in het kader van de versterking van de relatie van de EUR op het genoemde terrein met overheid en bedrijfsleven enerzijds en de rol van de EUR in de onderzoeksschool TRAIL anderzijds. De vennootschap zal er daarbij naar streven gebruik te maken van de faciliteiten van de EUR in het algemeen en de Faculteit der Economische Wetenschappen van de EUR in het bijzonder, dit alles met het oogmerk de binnen de EUR opgebouwde kennis toe te passen in activiteiten van de vennootschap en de zodoende opgedane praktijkervaring te laten bijdragen aan de ontwikkeling van economische kennis binnen de EUR in het algemeen en binnen de Faculteit der Economische Wetenschappen van de EUR in het bijzonder.
Kosten : 1.325 Kf - Jaarrekening 1998
Resultaat : 114 Kf - Jaarrekening 1998
Eigen vermogen : 215 Kf - Jaarrekening 1998
Deelnemingspercentage : 100%

Naam/zetel : **EURZA Arbo BV**
Datum oprichting : 17.06.1997
Doel : De vennootschap heeft ten doel het verlenen van bijstand aan werkgevers bij de uitvoering van hun verplichtingen op grond van de Arbeidsomstandighedenwet, onder andere door het vervullen van de taken aangeduid in artikel 18, lid 1 onder a, b, c en f van de Arbeidsomstandighedenwet, en alles wat aan deze doelstelling dienstbaar kan zijn.
Kosten : 480 Kf - Grootboek 30 juni 1998
Deelnemingspercentage : 100% (per 1 juli 1998 49%)
Bijzonderheden : Met ingang van 1 juli 1998 is deze BV een minderheidsdeelneming van de EUR. Vanaf begin 1999 is deze BV in liquidatie.

Naam/zetel : **Sociaal-Economisch Onderzoek en Ontwikkelingsassistentie Rotterdam BV**

Datum oprichting : 30.05.1997

Doel : De vennootschap heeft ten doel zowel het op verzoek van derden verrichten en/of bevorderen van ontwikkelings-assistentie, beleidsondersteuning, training en onderzoek op het gebied van de economie en sociaal-economische vraagstukken als het op eigen initiatief versterken en/of bevorderen van sociaal-economisch onderzoek en kennis-overdracht, alsmede al hetgeen aan deze doelstelling dienstbaar kan zijn. De vennootschap functioneert in het kader van internationale samenwerking en technische assistentie. De vennootschap zal er daarbij naar streven gebruik te maken van de faciliteiten van de EUR in het algemeen en de Faculteit der Economische Wetenschappen van de EUR in het bijzonder, dit alles met het oogmerk de binnen de EUR opgebouwde kennis toe te passen in activiteiten van de vennootschap en de zodoende opgedane praktijkervaring te laten bijdragen aan de internationalisering en verdere ontwikkeling van de economische kennis binnen de EUR in het algemeen en binnen de Faculteit der Economische Wetenschappen van de EUR in het bijzonder.

Kosten : 4.056 Kf - Jaarrekening 1998

Resultaat : 228 Kf neg. - Jaarrekening 1998

Eigen vermogen : 8.470 Kf - Jaarrekening 1998

Deelnemingspercentage : 100%

Naam/zetel : **For Industrial Economic Research BV**

Datum oprichting : 28.02.1997

Doel : De vennootschap heeft ten doel het op verzoek van derden verrichten en/of bevorderen van onderzoek, onderwijs en consultancy op het terrein van de industriële economie en bedrijfshuishoudkunde met gebruikmaking van de kennis opgebouwd door de afdeling Industriële Economie en Bedrijfshuishoudkunde (IEB) van de Vakgroep Commerciële Belevingsvorming (CBV) van de Faculteit der Economische Wetenschappen van de EUR. De vennootschap zal daarbij primair gebruik maken van de faciliteiten van de EUR in het algemeen en van de Faculteit der Economische Wetenschappen in het bijzonder, dit alles met het oogmerk:

- de binnen genoemde afdeling IEB en de vakgroep CBV verworven kennis toe te passen in activiteiten van de vennootschap; en
- de zodoende opgedane praktijkervaring te laten bijdragen aan de verdere ontwikkeling van het terrein van de industriële economie en bedrijfshuishoudkunde binnen de EUR in het algemeen en de Faculteit der Economische Wetenschappen in het bijzonder.

Kosten : 628 Kf - Jaarrekening 1998

Resultaat : 30 Kf - Jaarrekening 1998

Eigen vermogen : 76 Kf - Jaarrekening 1998

Deelnemingspercentage : 100%

Naam/zetel : **Erasmus Instituut voor Financiële Planning BV**
Datum oprichting : 16.10.1997
Doel : De vennootschap heeft ten doel het optimaal toepassen en overdragen aan derden van de resultaten van wetenschappelijk onderzoek op het gebied van Financiële Planning door middel van toegepast onderzoek, opleidingen, cursussen en advisering en andere activiteiten die aan dit doel kunnen bijdragen; de vennootschap zal daarbij primair gebruik maken van de faciliteiten van de EUR in het algemeen en van de faculteit der Economische Wetenschappen en de vakgroep Fiscale Economie van de EUR in het bijzonder, dit alles met het oogmerk:

- de binnen genoemde faculteit en vakgroep verworven kennis toe te passen in de activiteiten van de vennootschap; en
- de zodoende opgedane praktijkervaring te laten bijdragen aan de verdere ontwikkeling van het wetenschappelijk onderzoek en onderwijs op bovengenoemd terrein binnen de EUR in het algemeen en de faculteit der Economische Wetenschappen in het bijzonder.

Kosten : 311 Kf - Jaarrekening 1998
Resultaat : 187 Kf - Jaarrekening 1998
Eigen vermogen : 262 Kf - Jaarrekening 1998
Deelnemingspercentage : 100%

Naam/zetel : **Erasmus Food Management Institute BV**
Datum oprichting : 25.09.1997
Doel : De vennootschap heeft ten doel het op verzoek van derden verrichten en/of bevorderen van toegepast onderzoek, alsmede het ontwikkelen en/of organiseren van cursussen, alles met betrekking tot het management en de marketing van levensmiddelen. De vennootschap zal daarbij primair gebruik maken van de faciliteiten van de EUR in het algemeen en van de faculteit der Economische Wetenschappen van de EUR in het bijzonder, dit alles met het oogmerk:

- de binnen de faculteit der Economische Wetenschappen, de vakgroep Commerciële Beleidsvorming (CBV) van deze faculteit en het met de faculteit verbonden Centrum voor Merken en Merkenbeleid verworven kennis toe te passen in de activiteiten van de vennootschap; en
- de zodoende opgedane praktijkervaring te laten bijdragen aan de verdere ontwikkeling van het veld 'Food Management' binnen de EUR in het algemeen en de faculteit der Economische Wetenschappen en de werkgroep CBV in het bijzonder.

Kosten : 235 Kf - Jaarrekening 1998
Resultaat : 59 Kf - Jaarrekening 1998
Eigen vermogen : 120 Kf - Jaarrekening 1998
Deelnemingspercentage : 100%

Naam/zetel : **Erasmus Pharma BV**
Datum oprichting : 26.01.1998
Doel : De vennootschap heeft tot doel het optimaal toepassen en beschikbaar stellen aan derden van de resultaten van wetenschappelijk onderzoek zoals uitgevoerd door het instituut Farmacologie. De vennootschap zal daarbij primair gebruik maken van de faciliteiten van de EUR in het algemeen en van de faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen (FGG) in het bijzonder, dit alles met het oogmerk:

- de binnen de faculteit verworven kennis toe te passen in activiteiten van de vennootschap; en
- de zodoende opgedane praktijkervaring te laten bijdragen aan de verdere ontwikkeling van het onderzoek en onderwijs op bovengenoemde terrein binnen de EUR in het algemeen en de FGG in het bijzonder.

Kosten : 301 Kf - Jaarrekening 1998
Resultaat : 276 Kf - Jaarrekening 1998
Eigen vermogen : 316 Kf - Jaarrekening 1998
Deelnemingspercentage : 100%

Naam/zetel : **Erasmus Center for Financial Training BV**
Datum oprichting : 14.07.1998
Doel : De vennootschap heeft ten doel het op verzoek van derden verrichten en/of bevorderen van onderzoek en onderwijs op het financieel economisch terrein, aansluitend op de binnen de vakgroep Financiering en Belegging van de faculteit der Economische Wetenschappen van de EUR dienaangaande opgebouwde kennis. De vennootschap zal daarbij primair gebruik maken van de faciliteiten van de EUR in het algemeen en van de faculteit der Economische Wetenschappen in het bijzonder (als "preferred supplier"), dit alles met het oogmerk:

- de binnen de universiteit en de vennootschap aanwezige kennis toe te passen in activiteiten van de vennootschap; en
- de zodoende opgedane praktijkervaring te laten bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de financieel economische kennis binnen de EUR in het algemeen en binnen de faculteit der Economische Wetenschappen (en haar vakgroep Financiering en Belegging, danwel opvolger daarvan) in het bijzonder.

Kosten : 157 Kf - Jaarrekening 1998
Resultaat : 37 Kf - Jaarrekening 1998
Eigen vermogen : 77 Kf - Jaarrekening 1998
Deelnemingspercentage : 100%

Naam/zetel : **Erasmus Centrum voor B&T Marketing BV**
Datum oprichting : 3.02.1998
Doel : De vennootschap heeft ten doel het fungeren als wetenschappelijk documentatiecentrum voor Beurzen- en Tentoonstellingenonderzoek, het verrichten van wetenschappelijk en toegepast onderzoek in het veld van marketingcommunicatie, in het bijzonder beurzen en tentoonstellingen, en het stimuleren, ontwikkelen en verzorgen van wetenschappelijke en managementopleidingen op het gebied van beurzen en tentoonstellingen. De vennootschap zal daarbij onder andere gebruik maken van faciliteiten van de EUR in het algemeen en van de faculteit der Economische Wetenschappen in het bijzonder. De vennootschap zal opereren in een nauwe wisselwerking met de vakgroep Commerciële Beleidsvorming ("CBV") van voornoemde faculteit:

- beschikbare/verworven kennis binnen de Economische Faculteit, in het bijzonder bij CBV, in het veld van marketingcommunicatie en de rol van B&T daarin kan in principe door de vennootschap worden benut;
- kennis en ervaring door de vennootschap verworven staat in principe ten vrije beschikking van CBV, om zo bij te dragen aan de ontwikkeling van B&T-marketing binnen de EUR in het algemeen en de faculteit der Economische Wetenschappen en de vakgroep CBV in het bijzonder.

Kosten : 149 Kf - Jaarrekening 1998
Resultaat : 1 Kf - Jaarrekening 1998
Eigen vermogen : 41 Kf - Jaarrekening 1998
Deelnemingspercentage : 100%

Naam/zetel : **Erasmus Universiteit Rotterdam Accountancy, Auditing en Controlling BV**
Datum oprichting : 30.12.1998
Doel : De vennootschap heeft ten doel het optimaal toepassen en overdragen aan derden van de resultaten van wetenschappelijk onderwijs en onderzoek op het gebied van Financiële Administratieve Informatievoorziening en op het gebied van Auditing door middel van postdoctorale opleidingen en cursussen, contractonderzoek en advisering, en andere activiteiten die aan het bereiken tot dit doel kunnen bijdragen. De vennootschap zal daarbij primair gebruik maken van faciliteiten van de EUR in het algemeen en van de Faculteit der Economische Wetenschappen in het bijzonder, een en ander ter beoordeling van de vennootschap. Tevens zal de vennootschap de verkregen praktijkervaring laten bijdragen aan de ontwikkeling van de gebieden Financiële Administratieve Informatievoorziening en Auditing binnen de EUR in het algemeen en de Faculteit der Economische Wetenschappen in het bijzonder.

Kosten : - Kf - Jaarrekening 1998
Resultaat : - Kf - Jaarrekening 1998
Eigen vermogen : 40 Kf - Jaarrekening 1998
Deelnemingspercentage : 100%

Naam/zetel	: Erasmus Beleggingen BV
Datum oprichting	: 29.04.1992
Doel	: Het beleggen van vermogen in de meest ruime zin des woords en al hetgeen daarmee verband houdt of daaraan bevordelijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.
Kosten	: 3.836 Kf (excl. afschrijving) - Jaarrekening 1998
Resultaat	: 284 Kf - Jaarrekening 1998
Eigen vermogen	: 20.355 Kf - Jaarrekening 1998
Deelnemingspercentage	: 100%

Bijlagen

[illegible]

Bijlage 1 ONDERWIJS

Initieel Onderwijs

Deelnemers aan initiële opleidingen in collegejaar 1998/99 (CBS: peildatum 1.12.1998) en afgestudeerden initiële opleidingen collegejaar 1997/98 (peildatum 1.10.1998).

	Eerstejaars	Totaal ingeschreven	Afgestudeerd
Economie	1106	4187	549
Rechtsgeleerdheid (incl. Fiscaal recht)	639	3049	284
Bedrijfskunde	1053	3918	321
Geneeskunde (drs + arts)	276	1616	388 (incl. 176 artsen)
Bestuurskunde	164	674	75
Econometrie	79	402	59
BMG	182	500	54
Maatschappijgeschiedenis	72	324	44
Sociologie	107	301	32
KCW	50	249	39
Wijsbegeerte	36	148	5
Japankunde	28	81	11
Totaal	3792	15449	1861

- Eerstejaars: studierichting/instelling, inclusief postpropedeusefase en exclusief dubbeltellingen. De totalen zijn niet gecorrigeerd voor dubbeltellingen. Binnen het totaal van 15449 studenten zijn opgenomen 289 extraneï. 1121 studenten volgen een deeltijdopleiding.
- Wijsbegeerte is inclusief Wijsbegeerte van een wetenschapsgebied.
- BMG = Beleid en Management Gezondheidszorg
- KCW = Kunst- en Cultuurwetenschappen

*Totaal aantal ingeschrevenen 1e fase per faculteit/opleiding
(peildatum 1-10-1998)*

fac.	opleiding	Studenten			Extraneï			Totaal		
		m	v	t	m	v	t	m	v	t
FEW	subtotaal	3418	923	4341	75	10	85	3493	933	4426
	economie ¹	3091	855	3946	68	9	77	3159	864	4023
	w.v.deeltijd	297	94	391				297	94	391
	econometrie	327	68	395	7	1	8	334	69	403
FR	ned. recht²	1494	1407	2901	63	53	116	1557	1460	3017
	w.v. deeltijd	236	230	466				236	230	466
FSW	subtotaal	555	406	961	7	3	10	562	409	971
	sociologie	119	172	291	4	3	7	123	175	298
	w.v. deeltijd	52	86	138				52	86	138
	bestuurskunde	436	234	670	3	0	3	439	234	673
FGG	subtotaal	874	1191	2065	3	5	8	877	1196	2073
	geneeskunde ³	760	866	1626	2	2	4	762	868	1630
	BMG	114	325	439	1	3	4	115	328	443
	w.v. deeltijd	29	89	118				29	89	118
FW	subtotaal	107	33	140	3	5	8	110	38	148
	wijsbegeerte	58	25	83	1	5	6	59	30	89
	wijsgeer van een wetenschaps- gebied	49	8	57	2	0	2	51	8	59
FHKW	subtotaal	208	352	560	7	11	18	215	363	578
	maatsch.gesch.	149	168	317	4	6	10	153	174	327
	w.v. deeltijd	8	29	37				8	29	37
	kcw	59	184	243	3	5	8	62	189	251
FB	bedrijfskunde⁴	2829	1061	3890	27	4	31	2856	1065	3921
EUR	inclusief dubbeltellingen	9485	5373	14858	185	91	276	9670	5464	15134
EUR	exclusief dubbeltellingen	8939	5130	14075	184	89	273	9121	5223	14348

¹ Economie: inclusief Japankunde, Informatica en Economie.

² Inclusief de Fiscaal-Juridische opleiding.

³ Exclusief postdoctorale studenten NIHES, Public Health (aantal 58), maar inclusief studenten 2de fase artsopleiding.

⁴ Exclusief mba/mbi executive (230).

Propedeuserendement van het cohort 1996/97 (voltijd en deeltijd)

	Aantal	Cumulatieve percentages	
		Na 1 jaar	Na 2 jaar
	Totaal	Totaal	Totaal
Gezondh.	347	38	68
Economie	1469	35	56
Recht	515	24	47
G. en M.	198	29	42
T. en C.	138	38	43

HOOP-gebieden:

- Gezondheid: betreft de opleidingen Geneeskunde en Beleid en Management van de Gezondheidszorg;
- Economie: betreft de opleidingen Economie, Econometrie, Bestuurlijke Informatica, Japankunde en Bedrijfskunde;
- Recht: betreft de opleiding Nederlands Recht;
- Gedrag en Maatschappij: betreft de opleidingen Bestuurskunde en Sociologie (in de tabel afgekort tot G. en M.);
- Taal en Cultuur: betreft de opleidingen Kunst en Cultuurwetenschappen, Maatschappijgeschiedenis, Wijsbegeerte en Wijsgeer van een Wetenschapsgebied (in de tabel afgekort tot T. en C.).

Doctoraalfaserendement P-geslaagden EUR 1992/93 voltijd

In de tabel betekent 'na 3 jaar', 3 jaar na instroom in de doctoraalfase. Het betreft hier de groep studenten die in 1992/93 in de propedeuse is begonnen en na een aantal jaren het propedeutisch diploma heeft behaald, gevolgd in de doctoraalfase.

		Cumulatieve percentages			
HOOP-gebied	Aantal	Na 3 jaar	Na 4 jaar	Na 5 jaar	Na 6 jaar
Gezondh.	301	14	58	65	66
Economie	1233	5	25	44	49
Recht	337	4	24	43	46
G. en M.	177	11	27	41	42
T. en C.	113	6	35	49	52

Doctoraalfaserendement P-geslaagden EUR 1992/93 deeltijd

In de tabel betekent 'na 3 jaar', 3 jaar na instroom in de doctoraalfase. Het betreft hier de groep studenten die in 1992/93 in de propedeuse is begonnen en na een aantal jaren het propedeutisch diploma heeft behaald, gevolgd in de doctoraalfase.

HOOP-gebied	Aantal	Cumulatieve percentages			
		Na 3 jaar	Na 4 jaar	Na 5 jaar	Na 6 jaar
Gezondh.	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Economie	52	2	4	8	13
Recht	46	13	22	33	35
G. en M.	12	8	42	42	42
T. en C.	9	22	33	33	33

Bijlage 2 NIET-INITIEEL EN CONTRACTONDERWIJS

Om de kwaliteit te waarborgen van en overzicht te houden op het niet-initiële en het contractonderwijs aan de EUR, heeft het College van Bestuur in 1997 de regeling Register EUR-cursussen vastgesteld. Het EUR-register bestaat uit een cursusregister en een register van de door cursisten behaalde certificaten. Het zwaartepunt van de beoordeling of een cursus wordt opgenomen in het register, ligt bij de faculteiten (decaan). Het College van Bestuur verzorgt – inhoudelijk – een marginale toetsing. Alleen de in het EUR-register opgenomen cursussen zijn gerechtigd de naam van de EUR en het EUR-logo te gebruiken. De registratie van certificaten vindt plaats door Bureau Studenten Administratie. De registratie van cursussen geschiedt door de afdeling Onderwijs en Onderzoek. Het register is openbaar.

Faculteit der Economische Wetenschappen

1. Registeraccountant (RA)
2. Serviceonderwijs Organisatie van de Informatieverzorging en Bestuurlijke Informatiekunde
3. EDP-Auditing
4. Controllersopleiding
5. Internal/Operational Auditing
6. Beroepsopleiding Financieel-Economisch Beleidsmedewerker (BOFEB)
7. International Executive MBA/MBI Program
8. Master of Financial Planning
9. Master's Degree Course on Urban Management
10. Master's Degree Course Management of the European Metropolitan Region
11. Postdoctorale opleiding Sales & Account Management
12. Specialisatie Account Management en Electronic Commerce
13. Verkorte praktijkcursus Sales Force en Account Management
14. Postdoctorale Leergang Europese Fiscale Studies
15. Junior Groeigenerator MKB®
16. Groeigenerator MKB
17. Management & Mainport
18. Forensic Auditing

Faculteit der Rechtsgeleerdheid

1. Postdoctorale Opleiding Belastingkunde
2. Criminaliteitsverkenning
3. Spitsuurcursus notariaat
- 4 Opleidingscentrum voor Recht en Praktijk
  - 4.1 Juridisch Postacademisch Onderwijs
  - 4.2 Certificaatonderwijs
5. European Masters in Law & Economics
6. LLM Business and Trade Law
7. LLM International Law

Faculteit der Sociale Wetenschappen

1. Master of Public Administration (MPA)
2. Innovatie in management bij publieke organisaties
3. International PhD-program in cleaner production, industrial ecology and sustainability
4. European Masters Program in Environmental Management

Faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen

1. Post Academisch Onderwijs Geneeskunde
2. Internationale Master of Public Health Opleiding
3. Degree Programmes 1998/1999
Master of Science in:
  - Epidemiology
  - Clinical Epidemiology
  - Health Services Research
  - Medical Informatics, alsmede
  - Master of Public Health
4. Degree Programmes 1999/2000
  - Two Years Master's Degree
  - Doctor of Science
  - Doctor of Philosophy
5. IHES Short courses
6. Opleiding specialisatie seksuologie

Instituut Beleid en Management Gezondheidszorg

1. Masterclass voor Directeuren Gezondheidsinstellingen

Faculteit der Wijsbegeerte

1. Advanced Philosophy of Economics

Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen

1. Postdoctorale Opleiding Journalistiek
2. Integraal Document Management

Faculteit Bedrijfskunde

1. Parttime Executive International Master of Corporate Communication
2. Executive Summer Course Corporate Communication
3. EED (Erasm Executive Development)
  - In-Company Executive Development
  - Program for International Management in Europe (PRIME)
  - Innovation workshops
  - Het “The European experience” (TEE) programma
  - IMSc EC ontvangstprogramma
  - CEMS masterprogramma
  - Masterclasses
4. Strategic ICT leadership Program – Executive development for Chief Information officers (CIO’s)

Interfacultaire & overige opleidingen

1. Scholing voor Herintredende Academici
2. Hoger Onderwijs voor Ouderen HOVO
3. Erasmus Colleges
4. Cursus Basisdidactiek aan de EUR

Rotterdam School of Management RSM

1. International MBA Programs
2. International MBA/MBI
3. In-company Executive Programma’s
4. Open Executive Seminars

Bijlage 3 INTERNATIONALISERING

*Tabel 1. Ingeschrevenen met buitenlandse nationaliteit, 1 december 1998
(deeltijd + voltijd)*

Nationaliteit	studenten wo	extraneï
Albanië	2	
België	41	
Bulgarije	6	
Denemarken	7	
Duitsland	36	
Groot-Brittannië	32	
Finland	3	
Frankrijk	11	
Griekenland	14	
Hongarije	2	
Ierland	6	
Italië	22	
Joegoslavië	5	
Luxemburg	1	
Noorwegen	9	
Oostenrijk	6	
Polen	5	
Portugal	4	
Roemenië	4	
Sovjet Unie	12	
Spanje	15	1
Turkije	72	2
IJsland	2	
Zweden	8	
Zwitserland	5	
Canada	7	
Verenigde Staten	25	
Argentinië	4	
Brazilië	6	
Chili	1	
Colombia	6	
Cuba	2	
Dominicaanse republiek	1	
Guatemala	2	
Mexico	5	
Peru	1	
Suriname	89	1
Uruguay	1	
Venezuela	5	
Afghanistan	8	
Bangladesh	1	
China	29	
Taiwan	9	
India	9	
Indonesië	51	2
Irak	14	
Iran	5	
Israël	7	

Nationaliteit	studenten wo	extraneï
Japan	6	
Jordanië	1	
Zuid-Korea	1	
Libanon	1	
Nepal	1	
Pakistan	1	
Filippijnen	3	
Singapore	2	
Syrië	1	
Thailand	1	
Vietnam	3	
Algerije	3	
Egypte	1	
Ghana	3	
Kameroen	1	
Kenia	1	
Liberia	1	
Mali	1	
Mauritius	1	
Marokko	58	1
Senegal	1	
Somalië	3	
Tanzania	3	
Togo	2	
Australië	1	
Onbekend	33	1
Totaal	752	7

Tabel 2. Aantal uitgaande EUR-studenten dat aan het Erasmus/Socrates-programma deelneemt

1992-93	229
1993-94	283
1994-95	237
1995-96	265
1996-97	136
1997-98	136

Bron: Rapportage ICIR aan DG22/EU

Bijlage 4 PROMOTIERENDEMENT

Tabel 1: instroomjaar 1986

- ⁴ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren
⁵ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/'98, ongeacht de aanstellingsduur

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ⁴								Uitvallers/ nog bezig ⁵	
	m	v	X ≤ 4		4 < x ≤ 5		5 < x ≤ 6		6 < x ≤ 7		x > 7	
Landbouw			m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Natuur												
Techniek												
Gezondheid	12	3	6	2	3	1	-	-	-	-	1	-
Economie	11	3	-	-	6	-	-	-	1	-	-	-
Recht	4	2	-	-	2	-	-	-	-	-	2	2
Gedrag & Maatschappij	3	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2
Taal & Cultuur	3	1	-	-	1	-	1	1	-	-	1	-
Totaal	33	11	6	2	12	1	2	1	1	-	3	7

Tabel 2: instroomjaar 1987

- ⁶ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren
⁷ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/'98, ongeacht de aanstellingsduur

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ⁶								Uitvallers/ nog bezig ⁷			
	m	v	X ≤ 4		4 < x ≤ 5		5 < x ≤ 6		6 < x ≤ 7		x > 7			
Landbouw			m	v	m	v	m	v	m	v	m	v		
Natuur														
Techniek														
Gezondheid	16	12	1	–	4	1	3	5	3	1	1	2	4	3
Economie	19	2	2	–	6	–	2	2	4	–	2	–	3	–
Recht	2	3	–	–	–	–	–	1	1	–	–	2	1	–
Gedrag & Maatschappij	3	2	–	–	1	–	1	1	–	1	–	–	1	–
Taal & Cultuur	1	2	–	–	–	–	–	2	–	–	–	–	1	–
Totaal	41	21	3	–	11	1	6	11	8	2	3	4	10	3

Tabel 3: instroomjaar 1988

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ⁸										Uitvallers/ nog bezig ⁹	
	m	v	X = ≤ 4		4 < x = ≤ 5		5 < x = ≤ 6		6 < x = ≤ 7		x > 7		m	v
Landbouw														
Natuur														
Techniek														
Gezondheid	18	12	3	1	5	2	3	3	1	2	3	-	3	4
Economie	15	6	-	-	6	-	2	2	-	-	-	3	7	1
Recht	2	2	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	1
Gedrag & Maatschappij	3	2	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2	1
Taal & Cultuur	1	4	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3
Totaal	39	26	4	1	12	2	5	8	2	2	4	3	12	10

⁸ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren

⁹ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/'98, ongeacht de aanstellingsduur

Tabel 4: instroomjaar 1989

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ¹⁰								Uitvallers/ nog bezig ¹¹	
	m	v	X = ≤ 4		4 < x ≤ 5		5 < x ≤ 6		6 < x ≤ 7		x > 7	
Landbouw			m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Natuur												
Techniek												
Gezondheid	13	2	2	-	2	1	3	1	1	-	1	-
Economie	17	6	1	-	2	1	6	1	-	-	2	1
Recht	7	8	-	1	1	1	1	-	1	-	-	-
Gedrag & Maatschappij	8	2	-	-	1	-	3	1	2	1	1	-
Taal & Cultuur	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	47	18	3	1	7	3	14	3	4	1	4	1
											15	9

¹⁰ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren

¹¹ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/'98, ongeacht de aanstellingsduur

Tabel 5: instroomjaar 1990

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ¹²								Uitvallers/ nog bezig ¹³	
	m	v	X ≤ 4		4 < x ≤ 5		5 < x ≤ 6		6 < x ≤ 7		x > 7	
			m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Landbouw												
Natuur												
Techniek												
Gezondheid	10	12	-	-	5	3	2	3	-	1	1	-
Economie	21	2	-	-	8	-	1	-	2	1	1	-
Recht	6	2	-	-	3	-	2	-	-	-	1	2
Gedrag & Maatschappij	2	4	-	-	-	-	-	1	-	-	2	3
Taal & Cultuur	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
Totaal	41	22	-	-	18	3	5	4	2	2	14	13

¹² waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren

¹³ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/'98, ongeacht de aanstellingsduur

Tabel 6: instroomjaar 1991

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ¹⁴								Uitvallers/ nog bezig ¹⁵			
	m	v	X ≤ 4		4 < x ≤ 5		5 < x ≤ 6		6 < x ≤ 7		x > 7		m	v
Landbouw														
Natuur														
Techniek														
Gezondheid	18	15	1	–	5	5	4	1	2	2	1	4	3	
Economie	17	4	–	–	7	1	2	–	–	–	–	6	1	
Recht	2	1	–	–	–	–	–	1	–	–	–	1	1	
Gedrag & Maatschappij	6	2	–	–	–	1	1	1	–	–	–	2	–	
Taal & Cultuur	2	3	–	–	–	–	–	–	–	–	1	1	2	
Totaal	45	25	1	–	12	7	7	3	2	3	2	14	7	

¹⁴ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren

¹⁵ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/'98, ongeacht de aanstellingsduur

Tabel 7: instroomjaar 1992

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ¹⁶								Uitvallers/ nog bezig ¹⁷	
	m	v	$X \leq 4$		$4 < x \leq 5$		$5 < x \leq 6$		$6 < x \leq 7$		$x > 7$	
Landbouw			m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Natuur												
Techniek												
Gezondheid	24	13	1	-	12	7	3	2	1	1	-	3
Economie	15	5	2	-	4	-	3	1	2	-	4	4
Recht	4	-	-	-	3	-	-	-	-	-	1	-
Gedrag & Maatschappij	8	4	-	-	1	1	2	-	-	-	5	3
Taal & Cultuur	9	4	1	-	-	-	-	-	1	-	7	4
Totaal	60	26	4	-	20	8	8	3	4	1	24	14

¹⁶ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren

¹⁷ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/'98, ongeacht de aanstellingsduur

Tabel 8: instroomjaar 1993

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ¹⁸								Uitvallers/ nog bezig ¹⁹	
	m	v	X = ≤ 4		4 < x ≤ 5		5 < x ≤ 6		6 < x ≤ 7		x > 7	
			m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Landbouw												
Natuur												
Techniek												
Gezondheid	31	17	2	2	11	6	1	3	-	-	17	6
Economie	36	3	5	1	11	-	2	-	-	-	18	2
Recht	8	9	-	-	-	1	2	-	-	-	6	8
Gedrag & Maatschappij	5	2	-	1	-	-	-	1	-	-	5	-
Taal & Cultuur	1	5	-	-	-	-	-	1	-	-	1	4
Totaal	81	36	7	4	22	7	5	5	-	-	47	20

¹⁸ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren

¹⁹ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/'98, ongeacht de aanstellingsduur

Tabel 9: instroomjaar 1994

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ²⁰								Uitvallers/ nog bezig ²¹	
	m	v	X ≤ 4		4 < x ≤ 5		5 < x ≤ 6		6 < x ≤ 7		x > 7	
	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Landbouw												
Natuur												
Techniek												
Gezondheid	15	24	1	2	-	3	-	-	-	-	14	19
Economie	18	3	2	1	3	-	-	-	-	-	13	2
Recht	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	5	7
Gedrag & Maatschappij	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Taal & Cultuur	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Totaal	41	37	3	3	3	3	-	-	-	-	35	31

²⁰ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren

²¹ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/'98, ongeacht de aanstellingsduur

Tabel 10: instroomjaar 1995

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ²²								Uitvallers/ nog bezig ²³	
	m	v	X = ≤ 4		4 < x ≤ 5		5 < x ≤ 6		6 < x ≤ 7		x > 7	
			m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Landbouw												
Natuur												
Techniek												
Gezondheid	23	19	-	-	-	-	-	-	-	-	23	19
Economie	16	6	1	1	-	-	-	-	-	-	15	5
Recht	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Gedrag & Maatschappij	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	3	4
Taal & Cultuur	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Totaal	45	32	1	1	-	-	-	-	-	-	44	31

²² waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren

²³ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/'98, ongeacht de aanstellingsduur

Tabel 11: instroomjaar 1996

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ²⁴								Uitvallers/ nog bezig ²⁵	
	m	v	X ≤ 4		4 < x ≤ 5		5 < x ≤ 6		6 < x ≤ 7		x > 7	
			m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Landbouw												
Natuur												
Techniek												
Gezondheid	14	22	-	-	-	-	-	-	-	-	14	22
Economie	24	10	-	-	-	-	-	-	-	-	24	10
Recht	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Gedrag & Maatschappij	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2
Taal & Cultuur	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Totaal	47	34	-	-	-	-	-	-	-	-	47	34

²⁴ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren

²⁵ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/'98, ongeacht de aanstellingsduur

Tabel 12: instroomjaar 1997

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ²⁶								Uitvallers/ nog bezig ²⁷	
	m	v	$X \leq 4$		$4 < x \leq 5$		$5 < x \leq 6$		$6 < x \leq 7$		$x > 7$	
Landbouw			m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Natuur												
Techniek												
Gezondheid	14	17	-	-	-	-	-	-	-	-	14	17
Economie	19	7	-	-	-	-	-	-	-	-	19	7
Recht	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
Gedrag & Maatschappij	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1
Taal & Cultuur	(bursalen) 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Totaal	42	28	-	-	-	-	-	-	-	-	42	28

²⁶ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren

²⁷ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/'98, ongeacht de aanstellingsduur

Tabel 13: instroomjaar 1998

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ²⁸								Uitvallers/ nog bezig ²⁹	
	m	v	$X \leq 4$		$4 < x \leq 5$		$5 < x \leq 6$		$6 < x \leq 7$		$x > 7$	
			m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Landbouw												
Natuur												
Techniek												
Gezondheid	22	25	-	-	-	-	-	-	-	-	22	25
Economie	19	9	-	-	-	-	-	-	-	-	19	9
Recht	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2
Gedrag & Maatschappij	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2
Taal & Cultuur	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Totaal	50	39	-	-	-	-	-	-	-	-	50	39

²⁸ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren

²⁹ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/'98, ongeacht de aanstellingsduur

Bijlage 5 TOTAAL AANTAL VOLLEDIGE ARBEIDSPLAATSEN

Totaal aantal volledige arbeidsplaatsen (peildatum 31 december 1998; Bron: WOPI-cijfers)											
	FR	FEW	FSW	FHKW	FB	FGG	BMG	FW	UB	BvdU	Totaal
1e geldstroom											
WP											
HL	19.9	29.9	9.3	6.3	16.7	65.7	4.1	3.0		1.0	155.9
UHD	24.5	39.2	10.7	6.0	25.0	48.0	7.8				162.2
UD	46.0	83.2	23.7	19.1	41.5	100.1	15.2	13.4			343.2
AIO	18.8	53.9	12.5	0.8	38.2	95.1	7.3	3.8			230.4
SA	15.2	23.7	3.7	1.5	16.7	1.8	4.4	0.6			67.6
OvWP	21.6	42.7	11.9	11.3	23.4	146.0	22.7	1.7		0.6	281.9
subtotaal	147.0	272.6	71.8	45.0	161.5	457.7	61.5	22.5		1.6	1241.2
OBP	52.3	88.8	26.3	12.0	63.9	385.3	13.5	4.9	66.3	348.3	1061.8
totaal 1e GS	199.3	361.4	98.1	57.0	225.4	843.0	75.0	27.4	66.3	350.1	2302.0
3e geldstroom											
WP	3.8	14.4	3.8	2.0		150.1	4.9				178.0
OBP		0.8		1.0		101.3	0.3			5.0	108.4
totaal 3e GS	3.8	15.2	3.8	3.0		251.4	5.2			5.0	287.4
TOTAAL EUR	203.1	376.6	101.9	60.0	225.4	1094.4	80.2	27.4	66.3	355.1	2590.4

Bijlage 6 TOTAAL AANTAL MEDEWERKERS

Totaal aantal medewerkers (peildatum 31 december 1998; Bron: WOPI-cijfers)											
	FR	FEW	FSW	FHKW	FB	FGG	BMG	FW	UB	BvdU	Totaal
1e geldstroom											
WP											
HL	29	45	12	7	23	68	6	4		1	195
UHD	27	45	13	6	28	51	9				179
UD	57	113	26	22	47	120	17	16			418
AIO	18	56	13	1	40	98	8	4			238
SA	52	83	12	6	75	6	16	3			253
OvWP	29	63	15	19	26	180	29	3		1	365
subtotaal	212	405	91	61	239	523	85	30		2	1,648
OBP	65	110	32	15	75	452	15	7	81	394	1,246
totaal 1e GS	277	515	123	76	314	975	100	37	81	396	2,894
3e geldstroom											
WP	5	19	5	2		168	5				204
OBP		1		1		120	1			7	130
totaal 3e GS	5	20	5	3		288	6			7	334
TOTAAL EUR	282	535	128	79	314	1,263	106	37	81	403	3,228

Bijlage 7 GEMIDDELDE JAARBEZETTING IN FTE.

Gemiddelde jaarbezetting in fte.
Bron: PEINSY

	FR	FEW	FSW	FHKW	FB	FGG	BMG	FW	UB	BvdU	Totaal
<i>1e geldstroom</i>											
WP											
HL	18,4	31,1	9,8	5,8	18,4	62,2	4,3	2,5		1,0	153,5
UHD	27,2	42,3	10,7	5,5	22,8	48,8	8,8				166,1
UD	44,6	85,4	23,9	18,5	42,9	100,3	14,5	14,3			344,4
AIO	19,4	52,9	11,8	2,5	36,4	97,3	6,3	3,1			229,7
SA	13,8	17,8	2,9	2,5	15,0	1,4	3,9	0,9			58,2
OVWP	19,9	41,9	10,2	14,4	23,1	132,6	21,8	1,3		0,6	265,8
Subtotaal WP	143,3	271,4	69,3	49,2	158,6	442,6	59,6	22,1		1,6	1217,7
OBP	50,2	88,6	25,5	14,2	72,0	383,3	12,8	4,5	66,4	351,1	1068,6
totaal 1e GS	193,5	360,0	94,8	63,4	230,6	825,9	72,4	26,6	66,4	352,7	2286,3
<i>3e geldstroom</i>											
WP/OBP	4,8	14,4	8,3	2,7		235,8	5,6			5,5	277,1
TOTAAL EUR	198,3	374,4	103,1	66,1	230,6	1061,7	78,0	26,6	66,4	358,2	2563,4

